

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ

ΘΕΑΤΡΟ

30

ΝΤΥΡΡΕΝΜΑΤ

Η ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΗΣ
ΓΗΡΑΙΑΣ ΚΥΡΙΑΣ

εκδοσεις "δωδωνη.. αθηνα

ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΥ ΝΤΥΡΡΕΝΜΑΤ

Η ΕΠΙΣΚΕΨΗ
ΤΗΣ ΓΗΡΑΙΑΣ ΚΥΡΙΑΣ

(Μιά τραγική κωμωδία)

Μετάφραση: **ΕΩ ΑΜΑΝΑΚΗ**

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ "ΔΩΔΩΝΗ",
ΕΥΑΓΓ. Κ. ΛΑΖΟΣ — ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 3
ΑΘΗΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στὸ Κοινοβίον του καντονιού τῆς Βέρνης γεννήθηκε τὸ 1921 ὁ Φρειδερίκος Ντύρρενματ γιὸς τοῦ ἐφημέριου τῆς πόλης. Ἀφοῦ τελείωσε τὸ γυμνάσιο στὴ Βέρνη, σπούδασε Θεολογία καὶ φιλοσοφία στὴ Βέρνη καὶ στὴ Ζυρίχη. Κατὰ καιροὺς δούλεψε σὰν σχεδιαστὴς καὶ γραφίστας. Ἀπὸ τὸ 1947 στράφηκε ὀλοκληρωτικὰ πρὸς τὴν λογοτεχνία. Σήμε-
ρα ζεῖ στὸ Νουχιατέλ καὶ ἐργάζεται σὰν συγγραφέας.

Αὐτὰ τὰ λίγα περιέχουν δυὸ γεγονότα ποὺ δὲν εἶναι καθόλου ἀσίμματα στὸ νὰ κατανοήσωμε τὸ ἔργο του.

Τὸ πρῶτο εἶναι ἡ καταγωγή του ἀπὸ μιὰ οἰκογένεια προτεστάντη ἱερέα ποὺ ἀπὸ τὸν Λέσσιγκ καὶ ἔπειτα τὸν κατατάσσει σὲ μιὰ σειρά ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους γερμανοὺς ποιητές. Ὁ ἴδιος ὁ Ντύρρενματ ὀνόμασε κάποτε τὸν ἑαυτό του «πεισματάρη προτεστάντη»¹ καὶ σὲ ἕνα ἄλλο σημεῖο ὁμολογεῖ: «Οἱ δυσκολίες ποὺ συναντᾷ ἕνας προτεστάντης μετὰ τὴν τέχνη τοῦ δράματος εἶναι ἀκριβῶς αὐτὲς τοῦ πιστεύου του»².

Τὸ ἄλλο γεγονός εἶναι τὸ διπλὸ καλλιτεχνικὸ του τάλαντο. Γιὰ τὶς δυσκολίες ποὺ ξεπερνᾷ ἀπ' αὐτὸ γράφει ὁ ἴδιος στὸν ἐπίλογο ἐνὸς τόμου του μετὰ τὸν τίτλο «Ἡ πόλη»: «Ἐκείνη τὴν ἐποχὴν ποὺ σὰν σχεδιαστὴς μονάχα μέσα στὴν εἰκόνα ἔνοιωθα καλὰ (ἕνας κίνδυνος γιὰ μένα ὄχι καὶ τόσο ἀσίμματος) προσπαθοῦσα νὰ σπουδάσω φιλοσοφία. Διέξοδος ἴσως παρὰξενή, ὅμως δὲν ὑπῆρχε καμμιά ἄλλη ἀνοιχτὴ ποὺ νὰ με ἀπομακρύνει λιγάκι ἀπὸ τὴν εἰκόνα ποὺ με κατεῖχε, τόσο ποὺ νὰ μποροῦσα τουλάχιστον νὰ ἀναπνεύσω! Τούτη ἡ διέξοδος θὰ ἔπρεπε κατὰ κάποιον τρόπο νὰ μπορεῖ

1. Κωμωδίες I σελ. 127.

2. Προβλήματα τοῦ Θεάτρου σελ. 52.

νὰ υπερνικήσει μιὰ πάρα πολὺ ἰσχυρὴ δύναμη ἐλξης». Τὸ περιεχόμενο αὐτοῦ τοῦ τόμου μετὰ τὰ πεζὰ γεννήθηκε οὐσιαστικὰ ἀπὸ τὸ 1943 μέχρι τὸ 1946. Περιέχει ἕνα εἶδος ἀπὸ σύντομες ἱστορίες ποὺ ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας τὶς χαρακτηρίζει σὰν «τὸ πρὸ τοῦ δράματος πεδίο». Τούτη ἡ πρόζα δὲν πρέπει νὰ ἀξιολογηθῇ σὰν μιὰ ἀπόπειρα νὰ διηγηθῇ κανεὶς μιὰν ὁποιαδήποτε ἱστορία, ἀλλὰ εἶναι μιὰ ἀναγκαῖα προσπάθεια νὰ πάψει περὶπου κανεὶς νὰ μάχεται μετὰ τὸν ἑαυτό του ἢ ἴσως, ὅπως θά'λεγα καλύτερα ἐκ τῶν ὑστέρων, νὰ κάνει ἕνα πόλεμο ποὺ θά'χε τότε μονάχα νόημα, ἂν τὸν ἔχανε».

Τὸ 1946 γεννήθηκε τὸ πρῶτο θεατρικὸ του ἔργο, τὸ «Εἶναι γραμμένο», ἕνα δράμα γύρω ἀπὸ τὸ θέμα τῶν Ἀναβαπτιστῶν¹, ποὺ, ὅταν πρωτοανεβάστηκε τὸ 1947 στὴ Ζυρίχη, ξεσήκωσε ἕνα μικροσκάνδαλο. Τὸ 1948 ἀκολούθησε «Ὁ Τυφλὸς» καὶ τὸ 1949 «Ὁ Ρωμύλος ὁ Μέγας». Καὶ τὰ δύο αὐτὰ ἔργα πρωτοανεβάστηκαν στὴ Βασιλεία. Τὸ 1952 τὸ «MunchenerKammerspiele» ἀνέβασε τοὺς «Γάμους τοῦ κυρίου Μισσισιππὴ» καὶ τὸ 1954 τὸ «Ἐνας ἄγγελος ἔρχεται στὴ Βαβυλώνα». Μετὰ ἀκολούθησε ἡ τραγικὴ κωμωδία «Ἡ ἐπίσκεψη τῆς γηραιᾶς κυρίας». Ἡ παγκόσμια πρώτη του δόθηκε στὴ Ζυρίχη καὶ γνώρισε ἐπιτυχία στὶς πιὸ πολλές ἀπὸ τὶς εὐρωπαϊκὲς σκηνές. Ἐπίσης ἔγραψε καὶ τὸ λιμπρέτο τῆς ὄπερας τοῦ Πάουλ Μπούργκχαρτ «Φράνκ ὁ 5ος. Ὁπερα μιᾶς ἰδιωτικῆς τράπεζας» ποὺ ἀνεβάστηκε τὸ Μάρτιο τοῦ 1959 στὴ Ζυρίχη.

Ὁ Ντύρρενματ δὲν ἐργάστηκε μονάχα γιὰ τὸ θέατρο. Τὸ ραδιόφωνο μετὰδωσε θεατρικὰ του ἔργα γραμμένα εἰδικὰ

1. Ἀναβαπτιστὲς ἦταν θρησκευτικὲς ὁμάδες ποὺ δημιουργήθηκαν στὴ Ζυρίχη τῆς Ἑλβετίας καὶ στὸ Βίτενμπεργκ τῆς Γερμανίας. Ἀποκήρυξαν τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐποχὴν τῆς Μεταρρύθμισης.

για αυτό. «Η Βλάβη» π.χ. ήταν ένα τέτοιο έργο.

Δούλεψε επίσης και για την τηλεόραση.

Το 1958 έδωσε το ύλικό για το φιλμ «Συνέβη μέρα μεσημέρι» και μετά κυκλοφόρησε το βιβλίο του «Η υπόσχεση» που ανήκει στη σειρά των αστυνομικών μυθιστορημάτων του όπως και «Η ύποψια» και «Ο δικαστής και ο δήμιός του». Το να τα διαβάσει κανείς δεν είναι μονάχα συναρπαστικό αλλά και άρκετά χρήσιμο για το πλησίασμα στο όλο έργο του συγγραφέα.

«Ασπλαχνος μοχαλίστας και σατιρικός, απόγονος του Αριστοφάνη και του Πλαύτου, του Μολιέρου, του Νεστρόν, του Ζιροντού, του Πιραντέλλο του Βέντεκιντ και του Ουάιλντερ, γίνεται κριτικός του κοινωνικού του συνόλου σε μεγάλη κλίμακα. Γι' αυτόν η κοινωνία δεν είναι ένας κύκλος ορισμένων προνομιούχων τάξεων αποκλειστικά, η ενός παραδοσιακά γνωστού τρόπου ζωής: Κατά τη γνώμη του η κοινωνία αποτελείται από ανθρώπους που ζουν σύμφωνα με τον ίδιο κανόνα ή βρίσκονται κάτω από το ίδιο βάρος της ανατολής ενός καινούργιου πολιτισμού. Η κοινωνική κριτική του είναι μια κριτική κουλτούρας.

Διαθέτει όλα τα μέσα της σάτιρας, του γκροτέσκο, της παρωδίας και της ειρωνείας και ξαφνικά του μεταφυσικά γενάμενου τραγικού. Η παραβολή του «Η επίσκεψη της γηραιάς κυρίας» συγκαταλέγεται στα πιο σημαντικά έργα κοινωνικής κριτικής του καιρού μας.

Στο δοκίμιό του «Προβλήματα του θεάτρου» (1955) δηλώνει ότι σήμερα η κωμωδία είναι η μοναδική σκηνική φόρμα, μέσα από την οποία επιτυγχάνεται το τραγικό στοιχείο, όπως και στον Σαίξπηρ. Με τα έργα του δεν επιθυμεί να δώσει «την πάρα πολύ φτηνή παρηγοριά» ούτε πολύ περισσότερο, να πεί την αλήθεια με την περιπέτεια και δεν θέλει καθόλου μάλιστα καθόλου «να κάνει το κοινό του να θυμώ-

σει». Γνωρίζει το «απαρόλογο» αυτού του κόσμου δεν απογοητεύεται όμως γιατί, ακόμη και λιγοστές πιθανότητες αν έχουμε να τον σώσουμε—ο θεός ως μας έλεει γι' αυτό—θα μπορούσαμε να τον αντιμετωπίσουμε ακόμη..... «Ένα κόσμος συνεχίζει από υπάρχει ακόμη για τον απλούστατο λόγο, επειδή υπάρχει η ατομική βόμβα. Από φόβο».

Γι' αυτό, η ατμόσφαιρα που επικρατεί στα έργα του είναι φρικιαστική, χαώδης, αινιγματική, γεμάτη σύγχυση.

Οι κανόνες του παιξίματος έχουν διαλυθεί απ' όλα τα μοντέρνα πειράματα. Το συνμπλιμέ είναι ανακατωμένο με κάθε είδους υπερβολές και βαθυστόχαστα αλλά πάλι φτηνά άστεια της στιγμιαίας εμπνεύσης. Το θέατρο του άμορφου κόσμου—σύμφωνα με την πεποίθησή του—μόνο με το γκροτέσκο, τη γάργα, την κωμωδία της παρωδίας μπορεί να κερδίσει μορφή.

«Γκροτέσκο» είναι και η λέξη που χρησιμοποιεί ο ίδιος για να περιγράψει την Κλαίρη Τσαχαρασιάν στην «Επίσκεψη της γηραιάς κυρίας». Και είναι τέτοια και στην πράξη και στην όψη και στη συμπεριφορά και στη γλώσσα. Θα θέλαμε να γελάσουμε για το ιδιόμορφο φέρσιμό της, όμως δεν μπορούμε. Γιατί πίσω από το «άστειο» των τρόπων της αισθανόμαστε την απειλή που πηγάζει απ' αυτή και το γέλιο παγώνει στα χείλια μας. Όταν το γκροτέσκο πραγματοποιείται ταυτόχρονα με την ψυχαγωγία και τη φρίκη, τότε μας καταλαμβάνει μια ξαφνική στεναχώρια και δεν ξέρομε τι να κάνουμε. Πώς είναι όμως δυνατό να βρίσκουμε γελοία την πολυλογία των κατοίκων του Γκύλεν για τη «δικαιοσύνη» και τον «άνθρωπισμό» και ταυτόχρονα να θορυβούμαστε τόσο πολύ απ' αυτό; Πληροφορούμαστε, κοντά στις πολλές γροτέσκο καταστάσεις του δράματος ότι πίσω από το αινιγματικό ανακάτωμα του γέλιου και της φρίκης κρύβεται η ύποψια ότι αυτός ο κόσμος που ξέρομε και που

φαινομενικά επαναπαύεται πάνω σε στέρεη τάξη με την εμβολή μιας άβυσσαλέας δύναμης διαλύεται στα έξ ών συνετέθη. Η τραγική κωμωδία είναι ή δραματική φόρμα του γκροτέσκο. Η τραγική κωμωδία σαν δραματική φόρμα του γκροτέσκο μορφοποιεί τὸ παράλογο. Στην γκροτέσκο μορφή τῆς τραγικῆς κωμωδίας επικρατεῖ ή κυριαρχία του παράλογου.

Ἐποστολή του Θεάτρου είναι να περιλάβει αυτό τὸ παράλογο. Τὸ λογικὸ δὲν φωτίζει τὸν κόσμο και τόσο καθαρά. Είναι φανερό ότι τὸ παράλογο—κατὰ τρόπο πια ἀναγκαῖο—φαίνεται ὄλο και περισσότερο δυναμικὸ και σαφές. Ἐν ταπεινὰ τὸ συνυπολογίζαμε και αυτό μέσα στο «σκέπτεσθαί» μας, τότε δὲν θὰ ναυαγούσαμε και θὰ μπορούσαμε να τακτοποιηθῶμε κάπως πιο ἄνετα πάνω σε τούτη τῆ γῆ.

(Μετάφραση ἀπὸ κείμενα τῆς Therese Poser τοῦ Frank Lennart, Paul Breuer και Max Wehrli).

ΕΠΙΡΡΟΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΝΤΥΡΡΕΝΜΑΤ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ

τῆς Therese Poser.

Κανένας συγγραφέας δὲν μπορεῖ να μείνει ἀνεπηρέαστος ἀπὸ τις λογοτεχνικὲς και πνευματικὲς τάσεις του καιρού του. Ἐτσι και στο ἔργο του Ντύρρενματ υπάρχουν μοτίβα και στοιχεία στὸλ που χαρακτηρίζουν τὸ μοντέρνο δραματοργὸ και που ξεκρίζουν ἐκείνους που ἔχουν συνηθίσει στην κλασσικὴ λογοτεχνία.

Ἡ «ἀποστασιοποίηση» τῶν προσώπων, ή ἀπογοίτευση που δέχεται τὸ κοινὸ και τὰ ἐπικά στοιχεία που ἐμφανίζονται στα δράματα του Ντύρρενματ είναι δείγμα τῆς ἐπιρροῆς που δέχτηκε ὁ συγγραφέας ἀπὸ τῆς ἐντατικῆς μελέτης του Μπρέχτ και ἀπὸ τῆς ἀγγλοσαξωνικῆς δραματικῆς τέχνης—ιδιαίτερα του Θόρτον Οὐάιλντερ.

Λογοτεχνικοὶ του πρόγονοι ἀναφέρονται συχνὰ ὁ Φράνκ Βέντεκιντ (1864—1918) και ὁ ἐξπρεσιονισμός. Αὐτὸ διακρίνεται ιδιαίτερα στο πρωτόλειό του «Εἶναι γραμμένο». Ἐπὸ τὸ θέμα αὐτοῦ του ἔργου ξεπηδᾷ μιὰ καθαρή συγγενεῖα με τὸν ἐξπρεσιονισμό. Ὅμως ή παραπομπή σε τέτοιου εἶδους παραλληλισμοὺς δὲν βοηθᾷ και πολὺ στην ὄλη κατανόηση του ἔργου του Ντύρρενματ. Ὁ ἴδιος πολὺ λιγώτερη ἀξία δίνει στην λογοτεχνικὴ παράδοση παρὰ στην θεατρική. Ὅπως ἀκριβῶς ἀναφέρει στα «Προβλήματα του Θεάτρου», τὸν ἐνδιαφέρει «ὅ,τι γίνεται ποίηση διὰ τῆς σκηνῆς» και σαν παράδειγμα φέρνει τὸν Ἄριστοφάνη και τὸν Νεστρόν (1801-1862). Πάνω στον Ἄριστοφάνη ἔχει μορφώσει τῆς ἔννοια που δίνει στην κωμωδία, μιὰ κωμωδία, ὅπου συχνὰ οἱ κωμικὲς ἐμπνεύσεις και τὸ τραχὺ στοιχεῖο

ἀναπτύσσονται πάνω σ' ἓνα σοβαρώτατο βάθος. Ἡ κριτικὴ τῆς ἐποχῆς του καὶ ἡ σάτιρα τὸν δένουν ἐπίσης καὶ μὲ τὸν Νεστρόν. Ἐπὶ πλέον ἐμφανίζονται στοιχεῖα παρωδίας, ἀνόητα ἢ κοφτερά ἀστεῖα καὶ ἀγάπη γιὰ τὰ λογοπαίγνια. Αὐτὴ ἢ ποίηση διὰ τῆς σκηνῆς, ἢ σκόπιμη ἐπίδραση πάνω στὸ θέατρο, ἢ ἐντύπωση, ποὺ καμμιά φορὰ μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ φτηνὴ, πρέπει νὰ ληφθῆ σοβαρὰ ὑπ' ὄψιν στὴν περίπτωση ποὺ θέλει κανεὶς νὰ ἐμβαθίνει στὸ ἔργο του. Εὐκόλα θὰ ἔπερτε κανεὶς στὸν κίνδυνον νὰ τὰ ἐρμηνεύσει μὲ ἐμβριθία, ἐνῶ θὰ πρέπει νὰ μένει ἀπλὰ στὴ «χαρὰ τοῦ παιζίματος καὶ τῆς ἐμπνεύσεως». «Νὰ μένει κανεὶς στὴν ἐμπνευσή μου καὶ νὰ ἀφήνει τὸ βαθύτερον νόημα» γράφει στὶς παρατηρήσεις του στὸ ἔργο του «Ἡ ἐπίσκεψις τῆς γηραιᾶς κυρίας» καὶ σὲ ἄλλο σημεῖο γράφει. «Μετὰ τὴ λέξη ἀκολουθοῦν πολλὰ ποὺ ἀνήκουν στὸ θέατρο, ἀκόμη καὶ ἡ ὑπερβολικὴ εὐθυμία. Κι ὅταν ρωτᾶ κανεὶς βαθυστόχαστα γιὰ τὸ «Μισσισιππὶ»—ἂν δηλ. εἶναι πιθανὸ ἓνα τετραδιάστατο θέατρο, ἐπειδὴ ἓνα πρόσωπο μπαίνει στὴ σκηνὴ μέσα ἀπὸ ἓνα ρολοῖ ἐκκρεμὲς—πρέπει νὰ τονίσω ὅτι, ὅταν τὸ ἔγραφα, δὲν σκεφτόμουν τὸν Ἀϊνστάϊν. Ὅμως πίσω ἀπ' αὐτὲς τὶς ἐμπνεύσεις, ἀπ' αὐτὸ τὸ ἄγεσθαι καὶ φέρεσθαι, κρύβεται ἓνας καλλιτεχνικὸς σκοπὸς, ποὺ ἡ ἄρνησις εἶναι τὸ καλύτερον μέσο γιὰ τὴν περιγραφὴ του».

Ὁ Ντύρρενματ τοποθετεῖ τὸν ἑαυτό του ἔξω, ἀπὸ κάθε σύμβαση, ἀκόμη καὶ λογοτεχνικὴ. Παρατηρεῖ ἓνα ἰδιαιτέρο κίνδυνον στὴν τάση τῆς ἐποχῆς μας νὰ τὰ ἀνάγει ὅλα σὲ ἐπιστήμη. «Πῶς νὰ σταθῆ ὁ καλλιτέχνης σ' ἓνα κόσμον τῆς μόρφωσης τῶν μορφωμένων; Ἐνα ἐρώτημα ποὺ μὲ βασανίζει καὶ ποὺ δὲν μπορῶ νὰ βρῶ καμμιά ἀπάντησι σ' αὐτό. Ἴσως γράφοντας ἀστυνομικὰ μυθιστορήματα νὰ εἶναι ὁ καλύτερος τρόπος νὰ κάνει κανεὶς τέχνη σ' ἓνα πεδίο ποὺ δὲν θὰ τὸ ὑπέθετε κανεὶς.

Στὴ ζυγαριὰ τῆς λογοτεχνικῆς κριτικῆς τοῦ καιροῦ μας ἡ λογοτεχνία πρέπει νὰ γίνῃ τόσο ἐλαφριά, ποὺ νὰ μὴν ζυγίζει πιά. Μονάχα ἔτσι θὰ ἄρχιζε πάλι νὰ ἀποκτᾶ τὸ κανονικὸ τῆς βάρους».

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΚΑΙ Η ΚΩΜΩΔΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

(Από το δοκίμιο του Ντύρρενματ
«Προβλήματα του Θεάτρου»).

Στην δραματολογία υπάρχει μιὰ διαφορά μεταξὺ ἐνὸς τραγικοῦ ἥρωα, τοῦ ἥρωα τῆς τραγωδίας καὶ ἐνὸς κωμικοῦ ἥρωα, τοῦ ἥρωα τῆς κωμωδίας.

Ὁ ἥρωας ἐνὸς θεατρικοῦ ἔργου ὄχι μόνο πράττει ἀπλὰ ἢ φέρει μιὰ ὀρισμένη μοίρα, ἀλλὰ παριστάνει ἀκόμα ἓνα ὁλόκληρο κόσμο. Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα πρέπει νὰ θέσωμε τὸ ἐρώτημα πῶς θὰ ἔπρεπε νὰ παρασταθῇ ὁ δικός μας ἀμφίβολος κόσμος, μὲ ποιούς δηλ. ἥρωες θὰ ἔπρεπε νὰ δώσωμε τὸ πρόσωπό του, ἀπὸ τί νὰ εἶναι φτιαγμένοι αὐτοὶ οἱ ἥρωες καὶ τί μορφή νὰ ἔχουν.

Ὁ Σίλλερ ἔγραψε ἔτσι ὅπως ἔγραψε, γιατί ὁ κόσμος ποὺ ζοῦσε ἦταν δυνατό νὰ ἀντικατοπτρισθῇ στὸν κόσμο ποὺ περιέγραψε καὶ ποὺ δημιούργησε σὰν ἱστορικός.

Ὁ Ναπολέων ὑπῆρξε ἴσως ὁ τελευταῖος ἥρωας μὲ τὴν παλιὰ του σημασία. Ἀντίθετα ὁ σημερινὸς κόσμος ἔτσι ὅπως μᾶς παρουσιάζεται, δύσκολα ἀποδίδεται μέσα στὴ φόρμα τοῦ ἱστορικοῦ δράματος τοῦ Σίλλερ ἀπλὰ καὶ μόνο γιατί δὲν συναντοῦμε πιά τραγικοὺς ἥρωες ἀλλὰ μονάχα τραγωδίες ποὺ σκηνοθετοῦνται ἀπὸ παγκόσμιους χασάπηδες καὶ ἐκτελοῦνται ἀπὸ μηχανές τοῦ κιμᾶ. Ἀπὸ τὸ Χίτλερ καὶ τὸ Στάλιν δὲν γίνονται ἄλλοι Βάλλενστάϊν πιά. Ἡ δύναμή τους εἶναι τόσο γιγαντιαία ποὺ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἶναι μονάχα οἱ συμπτωματικὲς ἐξωτερικὲς μορφές ἔκφρασης αὐτῆς τῆς δύναμης ἔτσι, ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ τοὺς ἀλλάξει κανεὶς κατὰ βούληση. Καὶ ἡ συμφορά ποὺ εἶναι συνδεμένη κυρίως μὲ τὸν πρῶτο καὶ ἀρκετὰ μὲ τὸ δεύτερο ἔχει γίνει

πάρα πολὺ φρικιαστικὴ, πολυσχιδῆς, μηχανικὴ, μπερδεμένη, ποὺ τελικὰ καταντᾶ χωρὶς νόημα.

Ἡ δύναμη τοῦ Βάλλενστάϊν εἶναι μιὰ δύναμη ἀκόμη ὁρατῆ, ἐνῶ ἡ σημερινὴ ἰσχὺς εἶναι ὁρατῆ μονάχα κατὰ ἓνα πολὺ μικρὸ τῆς μέρος — ὅπως καὶ στὰ παγόβουνα—ἐνῶ τὸ μεγαλύτερό της μέρος εἶναι βυθισμένο στὸ ἀπρόσωπο καὶ στὸ ἀφηρημένο.

Τὸ δράμα τοῦ Σίλλερ προϋποθέτει ἓνα κόσμο ὁρατό, τῆ γνήσια ἐνέργεια τοῦ κράτους ἔτσι, ὅπως συμβαίνει καὶ στὴν ἀρχαία ἐλληνικὴ τραγωδία. Στὴν τέχνη ὁρατὸ εἶναι μονάχα αὐτό, τοῦ ὁποῖου μποροῦμε νὰ ἔχουμε τὴν ἐποπτεία. Τὴν ἐποπτεία ὅμως στὸ σημερινὸ κράτος δὲν εἶναι δυνατό νὰ τὴν ἔχουμε πιά, ἀφοῦ ἔχει γίνει ἀνώνυμο καὶ γραφειοκρατικόν. Κι αὐτὸ δὲν συμβαίνει μονάχα στὴ Μόσχα ἢ στὴν Οὐάσιγκτον, ἀλλὰ ἀκόμα καὶ στὴ Βέρνη καὶ οἱ σημερινὲς ἐνέργειες τοῦ Κράτους εἶναι σάτιρες, ἐπακόλουθα τραγωδιῶν ποὺ δὲν ἔχουν δεῖ τὸ φῶς.

Λεῖπουν οἱ γνήσιοι ἀντιπροσωπευτικοὶ τύποι καὶ οἱ τραγικοὶ ἥρωες εἶναι ἀνώνυμοι. Μ' ἓνα δεσμοφύλακα, μὲ ἓνα κυβερνητικὸ ὑπαλληλάκο ἢ μ' ἓνα ἀστυφύλακα ὁ σημερινὸς κόσμος μπορεῖ νὰ ἀποδοθῇ πολὺ καλύτερα παρὰ μ' ἓνα σύμβουλο τῆς ἐπικρατείας ἢ ἓνα καγκελλάριο. Ἡ τέχνη φτάνει μονάχα τὰ θύματα—στὴν περίπτωση δηλαδὴ ποὺ φτάνει τοὺς ἀθρώπους. Τοὺς δυνατοὺς δὲν τοὺς φτάνει πιά. Οἱ γραμματεῖς τοῦ Κρέοντα διεκπεραιῶνουν τὴν ὑπόθεση τῆς Ἀντιγόνης.

.....

Ἡ τραγωδία σὰν τὸ πιὸ ἀσθηρὸ ἀπ' ὅλα τὰ εἶδη τῆς τέχνης προϋποθέτει ἓνα μορφοποιημένο κόσμο, ἐνῶ ἡ κωμωδία—ἐφ' ὅσον δὲν πρόκειται γιὰ κωμωδία κοινωνικοῦ συνόλου ὅπως συμβαίνει στὸν Μολιέρο—ἓνα ἄμορφο, ἓνα κόσμο

κατὰ τὸ γίνεσθαι, ἓνα κόσμον ἑτοιμοὺς νὰ γκρεμιστῆ, ἓνα κόσμον ποὺ εἶναι στὰ τελευταῖα του καὶ τὰ μαζεὺει πιά, ὅπως καὶ ὁ δικός μας.

Στοιχεῖα τῆς τραγωδίας εἶναι ἡ ἐνοχὴ, τὸ ἀναπόφευκτο, ἡ συμμετρία, ἡ εὐθύνη. Στὸ ἀνακάτεμα τοῦ αἰῶνα μας, σ' αὐτὴ τὴν τελευταία ἀναλαμπὴ τῆς λευκῆς φυλῆς, δὲν ὑπάρχουν πιά οὔτε κριματισμένοι, οὔτε ὑπεύθυνοι. "Οἱ λένε ὅτι δὲν φταῖνε καὶ πὼς δὲν τὸ θέλησαν. Πράγματι τὰ γεγονότα συμβαίνουν χωρὶς τὸν καθένα χωριστά. "Οἱ παρὰσύρονται καὶ κάπου τελικὰ σκοπιάφτουν. Εἴμαστε πάρα πολὺ «συλλογικά» ἐνοχοί. "Εχομε πάρα πολὺ «συλλογικά» κατακλιθῆ πάνω στὶς ἀμαρτίες τῶν πατεράδων μας καὶ τῶν παπούδων μας. Τώρα περισσότερο ἀπὸ ποτὲ εἴμαστε μονάχα τὰ ἐγγόλια τους.

Αὐτὸ εἶναι ὅλη μας ἡ κακοτυχία καὶ ὄχι τὸ φταίξιμο μας. Φταίξιμο ὑπάρχει μονάχα σὰν προσωπικὴ ἐπίδοση, σὰν θρησκευτικὴ πράξη. "Ετσι σήμερον ἡ κωμωδία εἶναι τὸ εἶδος ποὺ μᾶς πλησιάζει περισσότερο. "Απὸ δῶ καὶ πέρα τὸ συμπέρασμα εἶναι κοντά : "Η κωμωδία θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἔκφραση τῆς ἀπόγνωσης. "Ομως αὐτὸ τὸ συμπέρασμα δὲν εἶναι καὶ ὑποχρεωτικό. Σίγουρα ὅποιος βλέπει τὸν παραλογισμό καὶ τὸ χάσιμο τῶν ἐλπίδων σ' αὐτὸ τὸν κόσμον μπορεῖ νὰ ἀπελπίζεται, ὅμως αὐτὴ ἡ ἀπελπισία δὲν εἶναι τὸ ἐπακόλουθο αὐτοῦ τοῦ κόσμου, ἀλλὰ μιὰ ἀπάντηση ποὺ αὐτὸς δίνει σ' αὐτὸ τὸν κόσμον. Μιὰ ἄλλη ἀπάντηση θὰ ἦταν περίπον ἢ ἀπόφασή του νὰ ὑπερηκίσει αὐτὸ τὸν κόσμον, ποὺ ζοῦμε συχνά, ὅπως ὁ Γκιούλιβερ μεταξὺ τῶν γιγάντων. Κι' αὐτὸς κρατᾷ μιὰ ἀπόσταση, ὑποχωρεῖ ἓνα βῆμα πίσω, ζυγίζει τὸν ἀντίπαλό του καὶ ἑτοιμάζει τὸν ἑαυτό του ἢ νὰ ἀγωνιστῆ μαζί του, ἢ νὰ τοῦ ξεφύγει. Εἶναι ἀκόμη δυνατὸ νὰ δεῖξωμε τολμηροὺς ἀνθρώπους.

"Ομως ἡ παμπόνηρη ἐποχὴ μας μπορεῖ καὶ τὰ βγάζει

Β' δημοσιογράφος.

Ρεπόρτερ τῆς ραδιοφωνίας.

Φωτογράφος.

Τόπος Γκύλλεν, μιὰ μικρὴ πόλη.

Χρόνος παρόν.

Διάλειμμα μετὰ τῆς δεύτερης πράξης.

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

Χτύπος ρολογιού ενός σταθμού πριν από το άνοιγμα της αύλαίας. Μετά η επιγραφή: Γκύλλεν. Φαίνεται καθαρά το όνομα της μικρής πόλης που υποδηλώνεται στο βάθος έρειπωμένη, καταστρεμμένη τελείως. Έπίσης το κτίριο του σταθμού παραμελημένο, με κάγκελα ή χωρίς κάγκελα—ανάλογα με το σκηνικό χώρο—μια μισοσκιωμένη ταμπέλα με τα δρομολόγια των τραίνων πάνω στον τοίχο, σκουριασμένος μηχανισμός αλλαγής γραμμών, μια πόρτα με την επιγραφή: «Απαγορεύεται η είσοδος». Μετά, στο μέσον ένας άθλιος δρόμος σταθμού. Κι' αυτός μόλις που υποδηλώνεται. Άριστερά ένα μικρό σπιτάκι κρούο, με κεραμιδένια στέγη, ξεσκισμένες άφισσες πάνω στον τοίχο που δεν έχει παράθυρο. Άριστερά ταμπέλα «Γυναικών» δεξιά «Ανδρών» Όλα βυθισμένα σ' ένα ζεστό φθινοπωριάτικον ήλιο. Μπροστά από το αποχωρητήριο ένας πάγκος πάνω σ' αυτόν κάθονται τέσσερις άντρες. Ένας πέμπτος απερίγραπτα παραμελημένος, δπως οι άλλοι ζωγραφίζει ένα πλακάτ με κόκκινο χρώμα προφανώς για μια τελετή: Καλώς όρισες Κλάρα. Ακούγεται ο βροντερός σαν ποδοπατήματα θόρυβος ενός έξπρες που περνά άστραψαία. Μπροστά από το σταθμό ο προϊστάμενος του σταθμού χαιρετά. Οι άντρες πάνω στον πάγκο δείχνουν με μια κίνηση του κεφαλιού από άριστερά προς τα δεξιά ότι παρακολουθούν το τραίνο που περνά σαν βολίδα.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Το «Γκουντρούν». Άμβουργο-Νεάπολη.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Στις 11 και 27' έρχεται ο «Ίπτάμενος Ρολάνδος». Βενετία-Στοκχόλμη.

Ο ΤΡΙΤΟΣ. Ή μοναδική διασκέδαση που μάς απόμεινε: Νά κοιτάζουμε τα τραίνα νά περνούν.

Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ. Πριν πέντε χρόνια σταματούσαν και το «Γκουντρούν» και ο «Ίπτάμενος Ρολάνδος» στο Γκύλλεν. Άκόμη και ο «Διπλωμάτης» και το «Λορελάϊ». Όλα έξπρες σημασίας.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Διεθνούς σημασίας!

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Τώρα δεν σταματούν πιά ούτε όλα τα συνθησιμένα τραίνα. Μόνο δυο από το Κάφφιγκεν και της μιάμιση από το Κάλμπερστατ.

Ο ΤΡΙΤΟΣ. Ρημαγμένοι.

Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ. Τα έργοστάσια του Βάγκνερ φαλήρισαν.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Ο Μπόκμαν χρεωκόπησε.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Κ' «ή θέση κάτω από τον ήλιο» έκλεισε.

Ο ΤΡΙΤΟΣ. Ζούμε από το ταμείο άνεργίας.

Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ. Άπό τα δημόσια συσσίτια.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Ζούμε;

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Φυτοζωούμε.

Ο ΤΡΙΤΟΣ. Ψοφοούμε.

Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ. Όλόκληρη ή πόλη.
(Χτύπος ρολογιού).

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. "Όπου νά'ναι έρχεται ή δισεκατομμυριούχα. Λένε πως στο Κάλμπερστατ έχει δωρίσει ένα γεροκομείο.

Ο ΤΡΙΤΟΣ. Στο Κάφφιγκεν το βρεφοκομείο και στην πρωτεύουσα μια έκκλησία-τάμα.

Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ. Έβαλε κείνο τον Τσίμτ τον νατουραλίστα πασαλειφτή νά της κάνει το πορτραίτο.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Αύτη και τα λεφτά της!..

Τα άρμένικα πετρέλαια είναι δικά της, οι δυτικοί σιδηρόδρομοι, ή βόρεια εταιρεία ραδιοφωνίας, ή κακόφημη συνοικία στο Χόνκ-Κόνγκ.

(Θόρυβος τραίνου. 'Ο προϊστάμενος τοῦ σταθμοῦ χαιρετά. Οἱ ἄντρες παρακολουθοῦν τὸ τραῖνο μὲ μιὰ κίνηση τοῦ κεφαλοῦ ἀπὸ δεξιὰ πρὸς τ' ἀριστερά).

Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ. 'Ο «Διπλωμάτης».

Ο ΤΡΙΤΟΣ. Κ' εἴμασταν καὶ μιὰ πόλη μὲ κουλτούρα!

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Μιὰ ἀπὸ τίς πρῶτες στὴ χώρα.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Καὶ στὴν Εὐρώπη!

Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ. 'Εδῶ ἔχει κοιμηθεῖ κι ὁ Γκαϊτε! Στὸ πανδοχεῖο τοῦ «Χρυσοῦ 'Απόστολου».

Ο ΤΡΙΤΟΣ. Κι ὁ Μπράμς ἔγραψε ἓνα κουαρτέτο!
(Χτύπος ρολογιοῦ).

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. 'Ο Μπέρτολντ Σβάρτς ἀνακάλυψε τὴν πυρίτιδα!

Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ. Κι ἐγὼ πού 'χω κάνει τέτοιες λαμπρὲς σπουδὲς στὴ σχολὴ καλῶν τεχνῶν! Μὲ τί καταγίνομαι τώρα; Κατάντησα νὰ γράφω ἐπιγραφές.

(Θόρυβος τραίνου. 'Αριστερὰ ἐμφανίζεται ἓνας εἰσπράκτορας σὰν νὰ 'χε πηδήσει μόλις ἀπὸ τὸ τραῖνο).

ΕΙΣΠΡΑΚΤΟΡΑΣ. (Μὲ μακρόσυρτο ξεφωνητὸ) Γκύλλεν.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Τὸ τραῖνο ἀπὸ τὸ Κάφφιγκεν.

('Ενας ταξιδιώτης βγαίνει, περνᾷ ἀριστερὰ μπροστὰ ἀπὸ τοὺς ἄντρες πὺν κάθονται στὸν πάγκο καὶ ἐξαφανίζεται πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα μὲ τὴν ἐπιγραφή «'Ανδρῶν»).

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. 'Ο Κλητήρας.

Ο ΤΡΙΤΟΣ. Πάει γιὰ νὰ κατάσχει τὸ Δημαρχεῖο.

Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ. Καὶ πολιτικὰ εἴμαστε καταστρεμμένοι.

ΠΡΟ·Γ·ΣΤ. ΣΤΑΘΜΟΥ. (σηκώνει τὸ σῆμα). 'Αναχώρηση.
('Απὸ τὴ μικρὴ πόλη ἔρχονται ὁ Δήμαρχος, ὁ Καθηγητής, ὁ 'Εφημέριος καὶ ὁ 'Ιλλ, ἓνας ἄντρας σχεδὸν 65 χρονῶν.

'Ολοι ντυμένοι μὲ παλιόρουχα).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Μὲ τὴν ἀμαξοστοιχία τῶν 1 καὶ 13' ἀπὸ τὸ Κάλμπερστατ ἔρχεται ἡ ὑψηλὴ μας φιλοξενούμενη.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Θὰ τραγουδήσει ἡ μικτὴ χορωδία καὶ ὁ ὄμιλος τῶν νέων.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Θὰ κτυπήσει τὸ σῆμαντρο γιὰ τίς πυρκαγιές. Αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ μόνο πράμα πού δὲ βγήκε ἀκόμη στὸ σφυρί.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Στὴν πλατεία τῆς ἀγορᾶς θὰ παίξει ἡ μουσικὴ τοῦ δήμου καὶ τὸ ἀκροβατικὸ συγκρότημα θὰ σηματοῖσει μιὰ πυραμίδα πρὸς τιμὴν τῆς δισεκατομμυριοῦχου. Μετὰ ἓνα γεῦμα στὸ «Χρυσὸ 'Απόστρλο». Δυστυχῶς δὲν ἔχουμε λεφτὰ νὰ φωτίσουμε τὴ νύχτα τὸ μητροπολιτικὸ νὰ καὶ τὸ δημαρχεῖο.

('Ο κλητήρας ἔρχεται ἀπὸ τὸ ἀποχωρητήριον).

ΚΛΗΤΗΡΑΣ. Καλημέρα, κύριε δήμαρχε. Χαιρετῶ ἐγκαρδίως.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Τί σᾶς ἔφερε κατὰ δῶ, κλητήρα Γκλούτς;

ΚΛΗΤΗΡΑΣ. Αὐτὸ... ἤδη τὸ ξέρετε, κύριε δήμαρχε. Βρίσκομαι μπροστὰ σὲ μιὰν ἀποστολὴ τεραστίας σημασίας. Γιὰ προσπαθεῖστε ἐσεῖς νὰ κατάσχετε μιὰ ὁλόκληρη πόλη!

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. 'Εκτὸς ἀπὸ μιὰ παλιὰ γραφομηχανὴ δὲ θὰ βρεῖτε τίποτα ἄλλο στὸ δημαρχεῖο.

ΚΛΗΤΗΡΑΣ. Κύριε δήμαρχε! Ξεχνᾶτε τὸ μουσεῖο τοῦ Γκύλλεν.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. 'Ἦδη πωλημένο πρὶν τρία χρόνια στὴν 'Αμερικὴ. Τὰ ταμεῖα μας εἶναι ἄδεια. Κανένας δὲν πληρώνει φόρους.

ΚΛΗΤΗΡΑΣ. 'Ἡ ὑπόθεση πρέπει νὰ ἐξεταστεῖ. 'Ἡ χώρα εὐήμερῆ. Καὶ πῶς εἶναι δυνατὸν τὸ Γκύλλεν μὲ «τὴ θέση κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο» νὰ χρεωκοπεῖ;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Καὶ μεῖς οἱ ἴδιοι βρισκόμαστε μπροστὰ σ' ἓνα οικονομικὸ αἶνιγμα.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. 'Όλα τὰ'χουν κανονισμένα κρυφὰ οἱ Μασσῶνοι

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Δολοπλοκίες τῶν 'Εβραίων...

Ο ΤΡΙΤΟΣ. Τὸ μεγάλο συμφέρον παραμονεύει ἀπὸ πίσω.
Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ. Ὁ διεθνὴς κομμουνισμὸς τραβᾷ τὰ νήματα του.

(Χτύπος ρολογιοῦ).

ΚΛΗΤΗΡΑΣ. Ὅλο καὶ κάτι θὰ βρῶ. Ἐχω μάτι γερακιοῦ.
Θὰ ξαναδῶ ἄλλη μιὰ φορά στὸ ταμεῖο τοῦ δημαρχείου.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Καλύτερα νὰ μᾶς λεηλατήσῃ τώρα παρά ἀργότερα ὅταν θά'χει ἔρθῃ πιά ἡ δισεκατομμυριοῦχος.
(Ὁ Ζωγράφος ἔχει τελειώσει τὴν ἐπιγραφή).

ΙΛΛ. Δὲν πολυταιριάζει, δήμαρχε. Ἡ ἐπιγραφή εἶναι πολὺ φιλική. Ἐπρεπε νὰ γράφει: «Καλῶς ὄρισες Κλαίρη Τσαχανασιάν».

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Εἶναι ὁμοῦ Κλάρα.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Κλάρα Βέσερ.

Ο ΤΡΙΤΟΣ. Ἐδῶ μεγάλωσε.

Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ. Ὁ πατέρας της ἦταν χτίστης.

ΖΩΓΡΑΦΟΣ. Θὰ γράψω λοιπὸν ἀπλά: «Καλῶς ὄρισες Κλαίρη Τσαχανασιάν» ἀπὸ τὴν πίσω μεριά. Ἄν ἡ δισεκατομμυριοῦχα εἶναι συγκινημένη, μποροῦμε νὰ τὴ γυρίσουμε κι ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Τὸ «Μπορζιάνερ». Ζυρίχη-Ἀμβουῦργο.
(Ἐνα καινούργιο ἐξπρές ἔρχεται ἀπὸ δεξιὰ πρὸς τ' ἀριστερά).

Ο ΤΡΙΤΟΣ. Πάντα στὴν ὥρα του. Θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ κανονίσει τὸ ρολοὶ του σύμφωνα μ' αὐτό.

Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ. Καὶ πές μου, νὰ χαρεῖς, ποιὸς ἔχει ρολοὶ ἀκόμη ἐδῶ;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Κύριοι, ἡ δισεκατομμυριοῦχος εἶναι ἡ μοναδική μας ἐλπίδα!

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Θεό.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Θεό.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ναί, ἀλλὰ αὐτὸς δὲν πληρώνει.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Εἴσαстан πολὺ φίλοι, Ἴλλ. Ὅλα ἀπὸ σᾶς κρέμονται.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Ἐκεῖνο τὸν καιρὸ διαλύσατε τὸ δεσμό σας.

Ἄκουσα μιὰ ἀκαθόριστη ἱστορία — ἔχετε μήπως τίποτα νὰ ἐξομολογηθεῖτε στὸν πνευματικό σας;

ΙΛΛ. Εἴμασταν οἱ καλύτεροι φίλοι — νέοι καὶ θερμοὶ — ἐδῶ ποὺ τὰ λέμε ἡμουν δὰ καὶ γὼ νέος — πρὶν ἀπὸ 45 χρόνια — κι αὐτὴ ἡ Κλάρα... Τὴ βλέπω ἀκόμα μπροστά μου, πῶς μὲ φώτιζε μέσα στὸ σκοτάδι τῆς ἀποθήκης τοῦ Πέτερ, ἢ πῶς μὲ γυμνὰ ποδάρια περπατοῦσε μέσα στὸ δάσος τοῦ Κοραντσβαίλερ, ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ γρασίδι καὶ τὰ φυλλώματα, μὲ κυματιστὰ κόκκινα μαλλιά, λυγερή, λεπτὴ σὰ βέργα, τρυφερή, μιὰ διαβολεμένα ὁμορφὴ μάγισσα. Ἡ ζωὴ μᾶς χώρισε, μονάχα ἡ ζωὴ, ἔ... νὰ ἔτσι ὅπως συνήθως γίνεται.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Γιὰ τὸ μικρὸ μου λόγο κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ φαγητοῦ στὸ «Χρυσὸ Ἀπόστολο» θὰ ἔπρεπε νὰ ξέρω μερικὲς λεπτομέρειες γιὰ τὴν κυρία Τσαχανασιάν.
(Βγάζει ἓνα σημειωματάριο ἀπὸ τὴν τσέπη του).

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Διερεύνησα τοὺς παλιούς σχολικοὺς καταλόγους. Οἱ βαθμοὶ τῆς Κλάρας Βέσερ εἶναι δυστυχῶς, δυστυχῶς πάρα πολὺ κακοί. Ἐπίσης καὶ ἡ διαγωγὴ. Μόνον στὴ Φυτολογία καὶ Ζωολογία «σχεδὸν καλῶς».

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. (σημειώνει) Ὁραῖα. «Σχεδὸν καλῶς» στὴ Φυτολογία καὶ Ζωολογία. Καλὸ εἶναι κι αὐτό.

ΙΛΛ. Νὰ σοῦ πῶ ἐγὼ κύρ δήμαρχε. Ἡ Κλάρα ἀγαποῦσε τὴ δικαιοσύνη. Δὲ χωρᾷ ἀμφιβολία. Μιὰ φορά, φυλακίστηκε ἓνας μπαγαπόντης. Ἐ, λοιπὸν αὐτὴ πῆρε τὸν ἀστυνομικὸ μὲ τίς πέτρες.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἀγάπη γιὰ δικαιοσύνη. Ὅχι κι ἄσχημο. Αὐτὸ κάνει πάντα ἐντύπωση. Ἀλλὰ τὴν ἱστορία μὲ τὸν ἀστυνομικὸ ἄς τὴν παραλείψουμε καλύτερα.

ΙΑΛ. Τῆς ἄρεσε νὰ βοηθᾷ. Ὅ,τι εἶχε τὸ μοίραζε. Μιὰ φορὰ ἐκλεψε πατάτες γιὰ μιὰ φτωχὴ χήρα.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Κλίση πρὸς τὴν ἀγαθοεργία. Αὐτὸ κύριοι πρέπει νὰ τὸ ἀναφέρω ὅπωςδὴποτε. Εἶναι τὸ σπουδαιότερο. Θυμᾶται μήπως κανεὶς κανένα κτίριο ποὺ νά'χτισε ὁ πατέρας τῆς; Θά'κανε καλὴ ἐντύπωση νὰ τὸ ἀναφέρω στὸ λόγο μου.

ΟΛΟΙ. Κανένας.

(Ὁ δήμαρχος κλείνει τὸ σημειωματάριό του).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἐγὼ ἀπὸ μέρους μου εἶμαι προετοιμασμένος. Τὰ ὑπόλοιπα πρέπει νὰ τὰ κάνει ὁ Ἴλλ.

ΙΑΛ. Τὸ ξέρω. Ἡ Τσαχανασιὰν πρέπει νὰ πέσει τὸ παραδάκι. Ἐκατομμύρια...

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἐκατομμύρια. Ἀκριβῶς! Συλλάβατε τὴν σωστὴ ἔννοια τοῦ πράγματος!

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Μ' ἓνα βρεφοκομεῖο δὲν γίνεται τίποτα.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἀγαπητέ μου Ἴλλ, ἤδη πρὸ πολλοῦ εἶστε ἢ προσφιλεστέρα προσωπικότης στὸ Γκύλλεν. Τὴν ἀνοιξη θὰ ἀποσυρθῶ καὶ ἦλθα σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴν ἀντιπολίτευση. Ἐχομε συμφωνήσει νὰ σᾶς προτείνω ὡς διάδοχό μου

ΙΑΛ. Μά, κύριε δήμαρχε...

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Μπορῶ νὰ σᾶς τὸ βεβαιώσω.

ΙΑΛ. Κύριοι. Στὸ ψητό. Πρῶτα πρῶτα, νὰ τῆς μιλήσω γιὰ τὴν κατάντια μας.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Ἀλλὰ προσεκτικὰ καὶ μὲ ἀβρότητα.

ΙΑΛ. Πρέπει νὰ προχωρήσουμε ἔξυπνα, ψυχολογημένα καὶ σωστά. Μιὰ ἀποτυχημένη ὑποδοχὴ στὸ σταθμὸ μπορεῖ νὰ τὰ κάνει ὅλα νὰ πᾶνε κατὰ διαβόλου. Μόνο μὲ τὴ μουσικὴ τοῦ δήμου καὶ τὴν μικτὴ χορωδία δὲν γίνεται τίποτα.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Δίκιο ἔχει σ' αὐτὸ ὁ Ἴλλ. Ἐδῶ ποὺ τὰ λέμε αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ πιὸ σπουδαία στιγμή. Ἡ κυρία Τσαχα-

νασιὰν πατᾶ τὸ χῶμα τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας τῆς, βρῖσκει τὴν πατρίδα τῆς. Συγκινημένη, δάκρυα στὰ μάτια, ἀντικρίζει ὅλα ἐκεῖνα ποὺ τῆς ἦταν γνώριμα. Δὲν πρόκειται φυσικὰ νὰ στέκομαι ἐδῶ μὲ τὸ ποικάμισο ὅπως τώρα, ἀλλὰ μὲ τὸ γιορτινὸ μου τὸ μαῦρο, μὲ τὸ ἡμίψηλο, δίπλα μου ἢ γυναίκα μου, μπροστὰ μου τὰ δύο μου τὰ ἐγγόνια, ἐντελῶς στ' ἄσπρα μὲ τριαντάφυλλα. Θεέ μου, νὰ πᾶνε ὅλα καλὰ τὴν κατάλληλη στιγμή!

(Χτύπος ρολοιοῦ).

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Ὁ «Ἰπτάμενος Ρολάνδος».

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Βενετία-Στοκχόλμη 11 καὶ 27'.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. 11 καὶ 27'. Ἐχομε σχεδὸν δύο ὀλοκληρες ὥρες ἀκόμα γιὰ νὰ ἐτοιμαστοῦμε κυριακάτικα.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ὁ Κούν καὶ ὁ Χάουζερ θὰ σηκώσουν ψηλὰ τὴν ἐπιγραφὴ «Καλῶς ὄρισες Κλαίρη Τσαχανασιὰν» (δείχνει τὸν τέταρτο). Οἱ ἄλλοι καλύτερα νὰ χαιρετοῦν μὲ τὰ καπέλλα. Ὅμως παρακαλῶ, μὴ φωνάζετε ὅπως τὸν περασμένο χρόνο τότε ποὺ ἤρθε ἡ ἐπιτροπὴ τῆς κυβέρνησης. Ἡ ἐντύπωση ἦταν ἓνα μηδενικὸ κι ἀκόμη μέχρι τώρα δὲν ἔχομε καμμιὰ ἐπιχορήγηση. Ἐδῶ δὲν ἔχει θέση μιὰ ἀκράτητη χαρὰ, ἀλλὰ ἐσωτερικὴ — σχεδὸν κλάμματα μὲ ἀναφυλλητὰ — συμπάθεια πρὸς τὸ παιδί ποὺ ξαναβρέθηκε στὴν ἰδιαίτερή του πατρίδα. Νὰ εἶστε ἀβίαστοι, ἐγκάρδιοι, ἢ ὀργάνωση νὰ εἶναι ἐντάξει, τὸ σήμαντρο τῆς πυρκαγιᾶς νὰ κτυπήσει ἀκριβῶς μετὰ τὴ μικτὴ χορωδία. Πρὸ πάντων πρέπει νὰ προσέξωμε...

(Ὁ βρόντος ἐνός τραίνου ποὺ πλησιάζει κάνει τὸν λόγο του ἀκατάληπτο. Τρίξιμο ἀπὸ ἀπότομο φρενάρισμα. Μιὰ ἐκπληξη σὰν νὰ τοὺς ἔχει κτυπήσει κεραυνὸς ζωογραφίζεται στὰ πρόσωπά τους. Οἱ πέντε ἀναπνοοῦν ἀπὸ τὸν πάγκο).

ΖΩΓΡΑΦΟΣ. Ἡ ταχεία!

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Σταμάτησε!

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Στο Γκύλλεν!

Ο ΤΡΙΤΟΣ. Στο πιό φτωχό!

Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ. Στο πιό κακορίζικο!

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Στο πιό άθλιο χωριό από τη Βενετία μέχρι τη Στοκχόλμη.

ΠΡΟ-Ι-ΣΤ. ΣΤΑΘΜΟΥ. (έκπληκτος) Χάλασε ο κόσμος!

‘Ο «Ίπτάμενος Ρολάνδος» έπρεπε να φανεί στην στροφή του Λοϊτενάου, να περάσει άστραπιαία και να εξαφανιστεί σαν ένα σκοτεινό σημάδι στην πεδιάδα του Πούκενριντ και...

(Από δεξιά έρχεται η Κλαίση Τσαχανασιάν 62 χρονών κοκκινομάλλα, κολλιέ με μαργαριτάρια, τεράστια χρυσά βραχιόλια, ντυμένη πολύ έντυπωσιακά και περίεργα αλλά, ακριβώς γι’ αυτό, μιá κυρία του κόσμου με μιá παράξενη χάρη παρ’ όλα τá γκροτέσκο. Πίσω της ή ακολουθία της ο Butler Μπόμπυ, γύρω στα 80 με μαύρα γαλιά, ο σύζυγος της VII, ψηλός, αδύνατος, με μαύρο μουστάκι, με κομπλέ έξοπλισμό για ψάρεμα. Ένας έννευρισμένος οδηγός τραίνου συνοδεύει τó γκρούπ. Φορεί κόκκινο σκούφο, κρατά κόκκινη τσάντα).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Έδώ είναι τó Γκύλλεν;

ΟΔΗΓΟΣ ΤΡ. Τραβήξατε τó σήμα κινδύνου κυρία!

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Τραβώ πάντα έγώ τó σήμα κινδύνου.

ΟΔΗΓΟΣ ΤΡ. Διαμαρτύρομαι. Έντονώτατα! Τó σήμα του κινδύνου δέν τó τραβά κανείς σ’ αυτόν τόν τόπο—άκόμα κι αν βρίσκεται σε κίνδυνο. ‘Η ακρίβεια τής τήρησης των δρομολογιών είναι ή ανώτατη αρχή μας. ‘Επιτρέπεται παρακαλώ να ζητήσω μιάν εξήγηση;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ναί! Είμαστε στο Γκύλλεν, Μόμπυ. Τόν αναγνωρίζω τόν παλιότοπο. Έκει πέρα τó δάσος του Κοραντσβάϊλερ με τó ρυάκι που μπορείς να ψαρεύεις

πέστροφες και λούτσους και δεξιά ή στέγη τής άποθή-
κης του Πέτερ.

ΙΑΛ. (Σαν να ξυπνά εκείνη τήν στιγμή) Κλάρα!

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. ‘Η Τσαχανασιάν!

ΟΛΟΙ. ‘Η Τσαχανασιάν!

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Και δέν είναι κι έτοιμη ή μικτή χορωδία και τó γκρούπ των νέων!

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Οί ακροβάτες, ή πυροσβεστική!

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. ‘Ο καντηλανάφτης!

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. ‘Αχ τó σακκάκι μου. Για τ’όνομα του Θεού και τó ήμίψηλο και τά έγγόνια.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. ‘Η Κλάρα Βέσερ. ‘Η Κλάρα Βέσερ.

(‘Ο Πρώτος αναπηδά και τρέχει γρήγορα προς τήν πόλη).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. (Τόν φωνάζει). Τή σύζυγό μου μήν ξεχάσεις ΟΔΗΓΟΣ ΤΡΑΙΝΟΥ. Περιμένω μιá εξήγηση. ‘Υπηρεσια-

κώς. Έν όνόματι τής διευθύνσεως των σιδηροδρόμων.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Βλάκα. Για να σταματούσα εδώ θά ‘πρεπε να πηδήσω από τó τραίνο;

ΟΔΗΓΟΣ ΤΡΑΙΝΟΥ. Έχετε σταματήσει τόν «Ίπτάμενο Ρολάνδο» μόνο και μόνο επειδή έπιθυμούσατε να έπισκεφθείτε τó Γκύλλεν;

(Με δυσκολία προσπαθεί να γίνει κύριος του έαυτού του).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Φυσικά.

ΟΔΗΓΟΣ ΤΡ. Κυρία. Έάν έχετε σκοπό να έπισκεφθείτε τó Γκύλλεν, παρακαλώ, ύπάρχει στη διάθεσή σας ή άμαξοστοιχία των 12 και 40’ στο Κάλμπερστατ, όπως και για όλον τόν κόσμο. ‘Αφιξη στο Γκύλλεν στις 1 και 13’.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. ‘Η άμαξοστοιχία που σταματά στο Λόκεν, στο Μπρούνχουμπελ, στο Μπαίσενμπαχ και στο

Λόρτενάου; Θαρεις δηλαδή πώς θά 'κανα μισή ώρα σ' αυτή την περιοχή μ' αυτή τη χελώνα;
ΟΔΗΓΟΣ ΤΡ. Κυρία, μα αυτό θά πρέπει νά σᾶς στοιχίσει ἀκριβά!

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Δῶσ' του χίλια Μπόμπυ.

ΟΛΟΙ. (μουρμουρίζοντας) Χίλια λέει.

ΟΔΗΓΟΣ ΤΡ. (ξαφνιασμένος). Κυρία μου!

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Καί τρεῖς χιλιάδες γιά τὸ ἴδρυμα γιά τίς χῆρες τῶν σιδηροδρομικῶν.

ΟΛΟΙ. (μουρμουρίζοντας) Τρεῖς χιλιάδες λέει.

(*Ὁδηγὸς τοῦ τραίνου παίρνει ἀπὸ τὸ Μόμπυ τρεῖς χιλιάδες*).

ΟΔΗΓΟΣ ΤΡ. (ἀποσβολωμένος) Κυρία δὲν ὑπάρχει κανένα τέτοιο ἴδρυμα.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Φτιάστε ἓνα.

(*Ὁ δήμαρχος ψιθυρίζει κάτι στ' αὐτὶ τοῦ ὁδηγοῦ τοῦ τραίνου*).

ΟΔΗΓΟΣ ΤΡ. (ἐκπληκτός). Κυρία μου, εἴστε ἡ κυρία Τσαχανασιάν; Ὡ παρντόν. Μὰ αὐτὸ φυσικά διαφέρει. Θὰ εἴχαμε σταματήσει ὅπωςδήποτε στὸ Γκύλλεν ἐάν εἴχαμε ἀπλῶς τὴν ἐλαφροτάτη ὑπόψια — ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πάρτε πίσω τὰ χρήματά σας — Κυρία μου! — τέσσερις χιλιάδες! — Θεέ μου!

ΟΛΟΙ. (μουρμουρίζοντας) Τέσσερις χιλιάδες.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ψιλοπράματα, κράτα τα.

ΟΛΟΙ. Νὰ τὰ κρατήσει λέει.

ΟΔΗΓΟΣ ΤΡ. Ἐπιθυμεῖτε κυρία μου νὰ περιμένει ὁ «Ἰπτάμενος Ρολάνδος» ὥσπου νὰ ἐπισκεφθεῖτε τὸ Γκύλλεν; Ἡ διεύθυνση τῶν σιδηροδρόμων θὰ τὸ δεχόταν μὲ χαρά. Λένε ὅτι ἀξίζει νὰ δεῖ κανεὶς τὴν πύλη τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ. Γοτθικὴ μὲ τὴν τελευταία κρίση.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἄντε καὶ σύ καὶ τὸ τραῖνο σου.

ΣΥΖΥΓΟΣ VII. (κλαψιάρικα). Μὰ οἱ δημοσιογράφοι ποντικάκι, οἱ δημοσιογράφοι δὲν βγήκαν ἀκόμη ἀπὸ τὸ τραῖνο. Οἱ ρεπόρτερ γευματίζουν ἀνύποπτοι στὸ βαγόνι τῆς τραπεζαρίας.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἄφησέ τους νὰ συνεχίσουν τὸ φαγητὸ τους Μόμπυ. Δὲν τοὺς χρειάζομαι πρὸς τὸ παρὸν στὸ Γκύλλεν. Μποροῦν νὰ 'ρθουν κι ἀργότερα.

(*Στὸ μεταξὺ ὁ Δεύτερος ἔχει φέρει στὸ δήμαρχο τὸ σακκάκι. Ὁ δήμαρχος πλησιάζει ἐπιβλητικὰ τὴν Κλαίρη Τσαχανασιάν. Ὁ Ζωγράφος καὶ ὁ Τέτατος ἐπάνω στὸν πάγκο σηκώνουν ψηλὰ τὴν ἐπιγραφή. «Καλῶς ὄρισες Κλαίρη Τσαχανασ... Ὁ Ζωγράφος δὲν τὴν ἔχει ἀποτελειώσει»*).

ΠΡΟΪΣΤ. ΣΤΑΘ. (σηκώνει τὸ σῆμα) Ἄναχώρηση.

ΟΔΗΓΟΣ ΤΡ. Σᾶς παρακαλῶ κυρία μου ἄς μὴν παραπονεθῆτε στὴ διεύθυνση τῶν σιδηροδρόμων. Ἦταν μιὰ καθαρὴ παρεξήγηση.

(*Τὸ τραῖνο ξεκινᾷ, ὁ ὁδηγὸς τοῦ τραίνου πηδᾷ μέσα*).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Σεβαστή, χαριτόβρυτη κυρία. Ὡς δήμαρχος τοῦ Γκύλλεν ἔχω τὴν τιμὴν ἐσᾶς σεβαστῆ μου κυρία, σὰν παιδί τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος...

(*Μέσα στὸ θόρυβο ἑνὸς τραίνου πὸ περὶ ἀστραπιαῖα ὁ λόγος τοῦ δημάρχου πὸ συνεχίζει νὰ μιλᾷ ἀδιάκοπα γίνεται ἀκατάληπτος*).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Σ' εὐχαριστῶ κύριε δήμαρχε γιά τὸν ὠραῖο λόγο.

(*Πηγαίνει πρὸς τὸν Ἰλλ πὸ βρίσκεται σαστισμένος ἀπέναντί της*).

ΙΛΛ. Κλάρα!

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἄλφρεντ!

ΙΛΛ. Τί ἄμορφα πού 'ρθες.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἄπὸ παλιὰ τό'χα σκοπό. Ὅλο τὸ διάστημα τῆς ζωῆς μου, ἀπὸ τότε πὸ ἄφησα τὸ Γκύλλεν.

ΙΛΛ. (ἀβέβαια) Είναι ευγενικό από μέρους σου.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Με θυμόσουν και σύ;

ΙΛΛ. Βέβαια, πάντοτε. Μά το ξέρεις δά αυτό Κλάρα.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ήταν θαύμα όλες οι μέρες τότε που είμασταν μαζί.

ΙΛΛ. (υπερήφανος) Βέβαια (στον Καθηγητή). Βλέπεις κύρ δάσκαλε; Τήν έχω στο χέρι!

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Θυμάσαι πώς με φώναζες πάντα;

ΙΛΛ. Άγριογατούλα μου.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. (ρορονίζει σαν μια γοιὰ γάτα). Και πώς άκόμα.

ΙΛΛ. Ξελογιάστρα μικρή μου μάγισσα.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Σε φώναζα μαύρο μου πάνθηρα.

ΙΛΛ. Αύτός είμαι άκόμα.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Άνοησίες. Πάχυνες και είσαι και ψαρός και μπεκρής.

ΙΛΛ. Κι όμως έσύ έχεις μείνει ή ίδια. Ξελογιάστρα μικρή μου μάγισσα!

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. "Αχ, τί; Και γώ γέρασα και πάχυνα και μαζί μ' αυτά πάει και το ένα μου το πόδι. "Ένα αυτοκινητικό δυστύχημα. Ταξιδεύω πιά μονάχα με έξπρες. Παρ' όλα αυτά το τεχνητό πόδι είναι έξοχο, δέ βρίσκεις; (Σηκώνει τήν φούστα της ψηλά και δείχνει το άριστερό της πόδι) Μπορεί και κουνιέται μια χαρά.

ΙΛΛ. (σκουπίζει τον ιδρώτα του). Δέν θά μπορούσα νά το φανταστῶ ποτέ άγριογατούλα.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Μοῦ έπιτρέπεις νά σοῦ συστήσω τόν έβδομο σύζυγό μου "Άλφρεντ; "Έχει φυτείες καπνοῦ. Περνοῦμε μια πολύ ευτυχισμένη ζωή.

ΙΛΛ. "Αμ' βέβαια.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. "Έλα Μόμπυ, υποκλίσου. Καθ' αυτό όνομάζεται Πέντρο, όμως το Μόμπυ άκούγεται πιό όμορ-

φα. Ταιριάζει και με το Μπόμπυ καλύτερα — έτσι όπως όνομάζεται ό καμαριέρης — Αύτόν τέλος πάντων τόν έχει κανείς για όλη του τή ζωή. Γι' αυτό λοιπόν άς κανονίζουν οι σύζυγοι τά όνόματά τους σύμφωνα μ' αυτόν. (Ό σύζυγος VII υποκλίνεται).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Δέν είναι όμορφος με το μαύρο μουστάκι; Σκέψου Μόμπυ.

(Ό σύζυγος VII σκέφτεται).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Πιό βαθιά.

(Ό σύζυγος VII σκέφτεται πιό βαθιά).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Άκόμη πιό βαθιά.

ΣΥΖΥΓΟΣ VII. Μά δέν μπορώ νά σκεφτῶ άκόμη πιό βαθιά ποντικάκι, πιστεφέ με, δέν μπορώ.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Φυσικά και το μπορεῖς. Δοκίμασε το μονάχα.

(Ό σύζυγος VII σκέφτεται άκόμη πιό βαθιά. Χτύπος ρολογιῶ).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Είδες; Το κατάφερε. Δέν είναι άλήθεια "Άλφρεντ; Δαίμονας. Σάν Βραζιλιανός. Λάθος. Είναι "Έλληνας - όρθόδοξος. Ό πατέρας του ήταν Ρώσος. Μās στεφάνωσε ένας όρθόδοξος παπάς. Πολύ ενδιαφέρον. "Ωρα τώρα νά πάμε στο Γκύλλεν.

(Παρατηρεί το άποχωρητήριο άριστερά με ένα φασαμέν γεμάτο από πολύτιμες πέτρες).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Αύτό το δημόσιο άποχωρητήριο τό'χει χτίσει ό πατέρας μου Μόμπυ. Καλή δουλειά φτιαγμένη στην έντέλεια. "Όταν ήμουνα παιδί καθόμουν με τις ώρες πάνω στην στέγη και έφτυνα κάτω. Άλλά μόνο πάνω στους άντρες.

(Στό βάθος έχουν συγκεντρωθεί ή μικτή χορωδία και το γκρουπ των νέων. Ό Καθηγητής πηγαίνει προστά' φορεί το ήμίψηλο).

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Κυρία μου, ως διευθυντής του γυμνασίου του Γκύλλεν και έραστής τῆς εὐγενούς κυρίας Μουσικῆς, ἄς μοῖ ἐπιτραπῆ νὰ ὑποβάλω τὰ σέβη μου μὲ ἓν λιτὸν λαϊκὸν ἄσμα, τὸ ὁποῖον θὰ σᾶς παρουσιάσει ἡ μικτὴ χορωδία καὶ ὁ ὄμιλος τῶν νέων.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἄντε ἔμπρὸς δάσκαλε. Ἄρχισέ το τὸ λιτὸ τὸ ἄσμα σας.

(Ὁ δάσκαλος παίρνει ἓνα διαπασὸν δίνει τὸν τόνο, ἡ μικτὴ χορωδία καὶ τὸ γκροῦπ τῶν νέων ἀρχίζουν νὰ τραγουδοῦν πανηγυρικά, ὁμῶς, τὴν ἴδια στιγμή ἔρχεται ἓνα καινούργιο τραῖνο ἀπὸ ἀριστερά. Ὁ προϊστάμενος τοῦ σταθμοῦ χαιρετᾷ. Ἡ χορωδία δίνει μάχη μὲ τὸ θόρυβο ποὺ κάνουν οἱ ρόδες τοῦ τραίνου, ὁ καθηγητὴς εἶναι ἀπογοητευμένος, τελικὰ περνᾷ τὸ τραῖνο).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ (ἀπαρηγόρητος). Τὸ σήμαντρο τῆς πυρκαγιᾶς, τὸ σήμαντρο τῆς πυρκαγιᾶς, θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ ἔχε χτυπήσει κανεὶς.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Καλὰ τὸ τραγουδήσατε Γκυλλενιώτες. Κεῖνος μάλιστα ὁ ξανθὸς ὁ μπᾶσος ἔξω ἀριστερά. Αὐτός, μὲ τὸ μεγάλο καρῦδι τοῦ λαιμοῦ. Εἶχε τὸ στυλάκι του αὐτός.

(Ἐνας ἀστυνομικὸς σπρώχνεται ἀνάμεσα ἀπ' τὴ μικτὴ χορωδία καὶ παίρνει στάση προσοχῆς μπροστὰ στὴν Κλαίρη Τσαχανασιάν).

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ. Ἀρχιφύλαξ Χάνκε, κυρία μου. Εὐρίσκομαι στὴν διάθεσή σας.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. (τὸν ἐξετάζει) Εὐχαριστῶ, δὲ θέλω νὰ τσακώσω κανένα. Μήπως ὁμῶς σὲ χρειασθῆ τὸ Γκύλλεν; Κλείνεις καμιὰ φορὰ τὸ μάτι; Παραβλέπεις τίποτα;

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ. Αὐτὸ νὰ λέγεται κυρά μου. Ἄλλιῶς θὰ ἔπρεπε νὰ τοὺς βάλω ὄλους μέσα.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἔ, τότε κλεῖσε καλύτερα καὶ τὰ δύο. (Ὁ ἀστυνομικὸς στέκεται κεῖ λιγάκι ἀποβλακωμένος).

ΙΛΛ. (γελᾷ). Ἡ Κλάρα ὀλόκληρη! Ὀλόκληρη ἡ ξελογοιάστρα ἡ μικρὴ μου μάγισσα!

(Χτυπᾷ εὐχαριστημένους τοὺς γοφούς του. Ὁ Δήμαρχος βάζει ὄπως—ὄπως τὸ ἡμίψηλο τοῦ Καθηγητῆ, τοποθετεῖ μπροστὰ του καὶ τὰ δύο του ἐγγόνια. Δίδυμα, ἐπτάχρονα μὲ ξανθὲς κοτσίδες).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Κυρία μου, τὰ ἐγγόνια μου. Ἡ Ἑρμίνα καὶ ἡ Ἀδολφίνα. Μόνον ἡ σύζυγός μου λείπει. (Σκουπίζει τὸν ἰδρώτα του. Τὰ δύο κορίτσια γονατίζουν καὶ δίνουν στὴν Τσαχανασιάν κόκκινα τριαντάφυλλα).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Συγχαρητήρια γιὰ τίς δύο τίς τσοῦπρες σου, δήμαρχε. Νά!

(Παρατᾷ τὰ λουλούδια στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ προϊστάμενου τοῦ σταθμοῦ. Ὁ δήμαρχος δίνει κρυφὰ τὸ ἡμίψηλο στὸν Ἐφημέριο, ποὺ τὸ φορεῖ).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ὁ ἱερεὺς μας, κυρία μου.

(Ὁ Ἐφημέριος βγάζει τὸ ἡμίψηλο, ὑποκλίνεται).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἐί! Ὁ πάστορας. Συνηθίζεις ἀκόμη νὰ παρηγορεῖς ἐκείνους ποὺ πεθαίνουν.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ (ἐκπληκτος) Μὰ βέβαια. Ὅ,τι μπορῶ κάνω.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἀκόμη καὶ ἐκείνους ποὺ ἔχουν καταδικαστεῖ σὲ θάνατο;

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. (σαστισμένος). Ἡ θανατικὴ ποινὴ ἔχει καταργηθῆ στὴ χώρα μας, κυρία μου.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἴσως νὰ ἔπρεπε νὰ τὴν ξαναλανσάρει κανεὶς.

(Ὁ ἐφημέριος ἐμβρόντητος δίνει πίσω στὸν Δήμαρχο τὸ ἡμίψηλο, ποὺ τὸ ξαναφορεῖ).

ΙΛΛ. (γελώντας) Ἀγριογατούλα! Ἀλήθεια τί σκαμπριόζικα ἀστεῖα ποὺ κάνεις.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Τώρα εμπρός για τήν πόλη.

(*Ο Δήμαρχος πάει να τής προτείνει το μπράτσο του*).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Πώς σου 'ρθε κύρ-δήμαρχε. Μπορώ να περπατώ χιλιόμετρα μακριά με το τεχνητό μου πόδι;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. (τρομαγμένος) 'Αμέσως. 'Αμέσως. 'Ο γιατρός έχει ένα αυτοκίνητο. Μιά Μερσεντές από το 32.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ. (χτυπά τις φτέρες του και παίρνει στάση προσοχής). "Έγινε κύριε δήμαρχε. Θα το μεταφέρω εδώ άμέσως. 'Υπηρεσιακώς.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Να λείπει. 'Από το άτύχημά μου κι έπειτα μετακινοῦμαι μόνο με φορεῖο. Ρόμπυ και Τόμπυ φέρτε το εδώ.

(*Από άριστερά έρχονται δυο τέρατα σε στυλ 'Ηρακλή που μασούν τσίχλες με ένα φορεῖο. 'Ο ένας έχει κορμασμένη στην πλάτη του μιá κιθάρα*).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Δυο γκάνκστερ από το Μανχάτταν. 'Ηταν καταδικασμένοι για τήν ηλεκτρική καρέκλα στο Σίνγκ-Σίνγκ. Μετά από παράκλησή μου — να τους έχω για βαστάζους — τους άφησαν ελεύθερους. Κάθε παράκληση μου κόστισε κι από ένα εκατομμύριο δολλάρια. Το φορεῖο είναι από το Λουβρο κι είναι δῶρο του Γάλλου Προέδρου. "Ένας ευγενικός κύριος, είναι έτσι ακριβῶς όπως φαίνεται και στις έφημερίδες. Να με πᾶτε στην πόλη, Ρόμπυ και Τόμπυ.

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Yes Mam.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. "Ομως ἄς πᾶμε πρώτα στην αποθήκη του Πέτερ και μετά στο δάσος του Κοραντσοβάιερ. Θέλω να πάω με τόν "Άλφρεντ στα παλιά μέρη τής αγάπης μας. Σεῖς πηγαίνετε τὰ πράγματα και τὸ φέρετρο στο «Χρυσὸ 'Απόστολο».

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. (σαστισμένος). Τὸ φέρετρο;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. "Έφερα ένα μαζί μου. Μπορεῖ και να τὸ χρειαστώ. 'Εμπρός Ρόμπυ και Τόμπυ.

(*Τὰ δυο τέρατα που μασούν τσίχλα μεταφέρουν τήν Κλαιρη Τσαχανασιάν στην πόλη. 'Ο Δήμαρχος δίνει ένα σήμα, ὅλοι ξεσποῦν σε ζητωκραυγές, όμως κατέπληκτοι σταματοῦν καθώς τώρα δυο ὑπηρετές μεταφέρουν προς τὸ Γκύλλεν ένα μαῦρο, ακριβὸ φέρετρο. 'Ακριβῶς εκείνη τήν στιγμή αρχίζει να χτυπά τὸ σήμαντρο τής πυρκαγιᾶς τὸ μόνο πράγμα που δὲν είχε βγει ἀκόμη στο σφυρί*).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. 'Επί τέλους. Τὸ σήμαντρο τής πυρκαγιᾶς.

(*Τὸ πλήθος ακολουθεῖ τὸ φέρετρο. Οἱ καμαριέρες τής Κλαιρης Τσαχανασιάν πίσω με τις άποσκενές. 'Ατέλειωτες βαλίτσες που μεταφέρονται από ανθρώπους του Γκύλλεν. 'Ο αστυνόμος ρυθμίζει τήν κυκλοφορία, πάει να ακολουθήσει τήν πομπή, όμως από δεξιά έρχονται ἀκόμη δυο κοντοί, χοντροί άντρες με χαμηλή φωνή, που κρατιοῦνται από τὸ χέρι. Και οἱ δυο είναι ντυμένοι επιμελημένα*).

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Εἴμαστε στο Γκύλλεν. Τὸ μυριζόμαστε, τὸ μυριζόμαστε από τὸν ἀέρα, από τὸν ἀέρα του Γκύλλεν.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ. Και ποιὸί είναι οἱ κύριοι από δῶ;

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. 'Ανήκουμε στην γηραιά κυρία, ἀνήκουμε στην γηραιά κυρία. Μᾶς φωνάζει Κόμπυ και Λόμπυ.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚ. 'Η κυρία Τσαχανασιάν θά καταλύσει στὸν «Χρυσὸ 'Απόστολο».

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. (χαρούμενα) Εἴμαστε τυφλοί, εἴμαστε τυφλοί.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚ. Τυφλοί; Τότε να σᾶς ὀδηγήσω και τούς δυο προς τὰ κεῖ.

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Εὐχαριστῶ κύριε αστυνόμε, εὐχαριστῶ πολύ.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚ. (ἐκπληκτος) Μὰ ποῦ τὸ ξέρετε πὼς εἶμαι αστυνόμος ἀφοῦ εἴστε τυφλοί;

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. 'Από τὸν τόνο τής φωνῆς, από τὸν τόνο τής φωνῆς, ὅλοι οἱ αστυνομικοὶ έχουν τὸν ἴδιο τόνο.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚ. (δύσπιστα) Φαίνεστε κάτι να ξέρετε από αστυνομία, σεις κοντοί χοντροί άντρες.

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. (άπορώντας) "Άντρες; Μᾶς περνᾶ για άντρες.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚ. Τί διάβολο ἄλλο εἶστε λοιπόν;

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Θα τὸ καταλάβετε, θα τὸ καταλάβετε.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚ. (σαστισμένος) "Ἐ, τουλάχιστον εἶστε κοτσονάτοι.

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Μᾶς δίνουν κατολέτες και χοιρομέρι. Κάθε μέρα, κάθε μέρα.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚ. "Ἐτσι, και γὼ θα χόρευα γύρω-γύρω. "Ἐλάτε δώστε μου τὸ χέρι. "Ἐνα περίεργο χιούμορ πού 'χουν οἱ ξένοι!

(Πηγαίνει μαζί με τούς δυὸ πρὸς τὴν πόλη)

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Στὸν Μπόμπυ και στὸ Μόμπυ, στὸν Ρόμπυ και στὸν Τόμπυ!

(*Ἀλλαγὴ σκηνικοῦ χωρὶς αὐλαία. Ἡ πρόσοψη τοῦ σταθμοῦ και τοῦ ἀποχωρητηρίου διακρίνονται πρὸς τὸ βάθος. Τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ «Χρυσοῦ Ἀπόστολου». Θὰ μπορούσε μάλιστα νὰ εἶναι κατεβασμένη ἀπὸ πάνω μιὰ ταμπέλα πανδοχείου. Μιὰ ἐπιχρυσωμένη σεβάσμια φιγούρα ἀπόστολου, ἕνα ἔμβλημα πού μένει αἰωρούμενο στὸ μέσο τοῦ χώρου. Παρακμασμένη πολυτέλεια. "Όλα φθαρμένα, σκονισμένα, σπασμένα, βρωμισμένα, μουχλιασμένα, ὁ γύφος θρύφαλα. Μιὰ ἀτέλειωτη λιτανεία ἀπὸ ἀνθρώπους πού μεταφέρουν βαλίτσες. Πρῶτα μεταφέρουν ἕνα κλουβί και μετὰ σέρνουν τὶς ἀποσκευές. "Ὁ δήμαρχος και ὁ καθηγητὴς κάθονται δεξιὰ σὲ πρῶτο πλάνο, πίνοντας ρακί).*

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Βαλίτσες, τίποτα ἄλλο ἀπὸ βαλίτσες. Σωρὸς ἀπὸ βαλίτσες. Και πὺ μπροστά φέρανε ἕνα ἀνήθηρα

μέσα σ' ἕνα κλουβί. "Ἐνα ἄγριο, μαῦρο θηρίο.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Τὸ φέρετρο εἶπε νὰ τὸ μεταφέρουν σ' ἕνα ἰδιαιτερο δωμάτιο. Περίεργο.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Οἱ κοσμοξακουστὲς κυρίες ἔχουν βλέψεις τὰ καπρίτσια τους.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Φαίνεται ὅτι θέλει νὰ μείνει για πολὺ ἐδῶ.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Τόσο τὸ καλύτερο. "Ὁ "Ἰλλ τὴν ἔχει στὸ χέρι. "Ἄγριογατούλα, τὴν ἀνέβαζε, ξελογιάστρα μικρὴ του μάγισσα τὴν κατέβαζε. "Ἐκατομμύρια πού θα τῆς πάρουμε! Στὴν ὑγεία της, δάσκαλε. Στὴν ὑγεία τοῦ Μπόκμαν πού θα ἀρχίσει νὰ δουλεύει πάλι.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Και τῶν ἐργοστασιῶν τοῦ Βάγκνερ.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Στὴν ὑγεία και τῆς «θέσης στὸν ἥλιο». "Ἄν ἀρχίσει αὐτὴ και προκόβει, ἀρχίζουν νὰ προκόβουν ὅλα, ἡ κοινότητα, τὸ γυμνάσιο, τὸ γενικὸ καλὸ.

(*Τσουγκρίζουν τὰ ποτήρια τους).*

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Λοιπόν, πάνω ἀπὸ εἴκοσι χρόνια τώρα διορθῶνω λατινικὲς και ἑλληνικὲς ἀσκήσεις στὸ γυμνάσιο τοῦ Γκύλλεν και τὸ τί θα πεί φρίκη, κύριε δήμαρχε, τὸ ἐνοιωσα ἐδῶ και μιὰ ὥρα. Φρικιαστικὴ πού ἦταν ἔτσι ὅπως κατέβηκε ἡ γηραιὰ κυρία με τὰ μαῦρα της ροῦχα! Μοῦ φάνηκε σὰν μιὰ μοίρα, σὰν μιὰ ἑλληνικὴ θεότητα τοῦ πεπρωμένου. Θὰ μπορούσε νὰ ὀνομάζεται Κλωθῶ, ὄχι Κλαίρη, θα μπορούσε κανεὶς νὰ τὴ νομίσει ἀκόμα και γι' αὐτὸ ἱκανὴ — νὰ κλώθει τῆς ζωῆς τὰ νήματα.

(*"Ἐρχεται ὁ ἀστυνόμος. Κρεμᾶ τὸ κράνος του σ' ἕνα γάντζο).*

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Καθῆστε μαζί μας, ἀρχιφύλαξ.

(*"Ὁ ἀστυνόμος κάθεται μαζί τους).*

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Δὲν εἶναι καθόλου εὐχάριστο νὰ ὑπηρετεῖ κανεὶς σὲ τοῦτο τὸ χωριό. Μὰ τώρα θα ἀρχίσουν κι οἱ πέτρες ν' ἀνθίζουν. "Ἡμouνα ἐκεῖ δὰ με τὴ δισεκατομ-

μυριούχα και τὸν μπακάλη τὸν "Ἰλλ στὴν ἀποθήκη τοῦ Πέτερ. Μιά σκηνὴ συγκινητικὴ. Κ' οἱ δυὸ στέκονταν μὲ τόση εὐλάβεια—σὰν μέσα σ' ἐκκλησιά. Βέβαια ντρεπόμωνα πού ἤμωνα μαζί τους. Ἀπομακρύνθηκα λοιπὸν καί γώ καθὼς πηγαίνανε στὸ δάσος τοῦ Κοραντσβάιλερ. Μιά κανονικὴ λιτανεῖα. Μπροστὰ τὸ φορεῖο καὶ δίπλα ὁ "Ἰλλ καὶ πίσω ὁ Butler καὶ ὁ ἕβδομος ἄντρας τῆς μὲ τὸ καλάμι γιὰ τὸ ψάρεμα.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Αὐτὴ παιδί μου τοὺς τρώει τοὺς ἄντρας! Μιά δεύτερη Λαίδα!

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Ὑστερα κι αὐτοὶ οἱ δυὸ κοντοὶ χόντροι ἄντρας! Ὁ διάβολος ξέρει τί νὰ σημαίνουν.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ἀλήθεια. Σὰ νά ῥχονται ἀπ' τὸν κάτω κόσμο.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἀπορῶ τί νὰ ψάχνουν στὸ δάσος τοῦ Κοραντσβάιλερ.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Τὸ ἴδιο πού ψάχνουν καὶ στὴν ἀποθήκη τοῦ Πέτερ δήμαρχε. Πηγαίνουν πίσω στὰ μέρη, ὅπου μιὰ φορά—ὅπως λέν—ἀναψε τὸ πάθος τους.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Φωτιά νὰ λές καλύτερα. Σαίξπηρ παιδί μου, Σαίξπηρ. Ρωμαῖος καὶ Ἰουλιέτα. Κύριοι: Εἴμαι συνταραγμένος. Γιὰ πρώτη φορά ἐδῶ στὸ Γκύλλεν αἰσθάνομαι ἀρχαῖο μεγαλεῖο.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Πρὸ πάντων, γιὰ τὸ καλὸ μας δηλαδή, πρέπει νὰ παρακινήσουμε τὸν "Ἰλλ πού κάνει τὸ πᾶν γιὰ νὰ καλύτερέψει τὴ μοίρα μας. Κύριοι, στὴν ὑγεία τοῦ πιὸ ἀγαπητοῦ πολίτη τῆς πόλης, στὴν ὑγεία τοῦ διαδόχου μου!

(Τὸ πανδοχεῖο τοῦ «Χρυσοῦ Ἀπόστολου» διακορίζεται πάλι πρὸς τὰ πίσω. Ἀπὸ ἀριστερὰ ἔρχονται οἱ τέσσερις πολῖτες μὲ ἓνα ἀπλὸ ξύλινο πάγκο χωρὶς πλάτη πού τὸν ἀποθέτουν στ' ἀριστερά. Ὁ πρῶτος ἀνεβαίνει ἐπάνω

στὸν πάγκο ἔχοντας κρεμασμένη ἐπάνω του μιὰ μεγάλη χαρτονένια καρδιά μὲ τὰ γράμματα Α Κ, οἱ ἄλλοι τοποθετοῦνται σὲ ἡμικύκλιο γύρω του, σὰν πλατιά κλωνάρια, χωρισμένα τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ὑποκρίνονται δέντρα).

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Εἴμαστε πεῦκα, ἀγριές κι ὄξυές.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Εἴμαστε βαθυπράσινα ἐλάτια.

Ο ΤΡΙΤΟΣ. Μοῦσκλα καὶ πράσινο γρασίδι τοῦ ὑγροῦ τοῦ βράχου, ἀδιαπέραστος κισσός.

Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ. Χαμόκλαδα καὶ φωλιές ἀλεποῦς.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Κοπάδια ἀπὸ σύννεφα, φωνές πουλιῶν.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Ἀγριές ρίζες στὸ χῶμα τοῦ δάσους.

Ο ΤΡΙΤΟΣ. Κόκκινα μανιτάρια, δειλὰ ζαρκάδια.

Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ. Τὸ ψιθύρισμα τῶν κλαδιῶν, παλιὰ ὄνειρα.

(Ἀπὸ τὸ βάθος ἔρχονται τὰ δυὸ τέρατα πού μασοῦν τσιγλες μεταφέροντας τὸ φορεῖο μὲ τὴν Κλαίρη Τσαχανασιάν, δίπλα τῆς ὁ "Ἰλλ. Πιὸ πίσω ὁ σύζυγος VII καὶ στὸ βάθος ὁ Butler πού ὀδηγεῖ τοὺς δυὸ τυφλοὺς ἀπὸ τὸ χέρι).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Τὸ δάσος τοῦ Κοραντσβάιλερ. Ρόμπυ καὶ Τόμπυ σταματήστε.

ΟΙ ΔΥΟ ΤΥΦΛΟΙ. Σταματήστε Ρόμπυ καὶ Τόμπυ, σταματήστε Ρόμπυ καὶ Τόμπυ.

(Ἡ Κλαίρη Τσαχανασιάν κατεβαίνει ἀπὸ τὸ φορεῖο, παρατηρεῖ τὸ δάσος).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἡ καρδιά μὲ τόνομά σου καὶ τὸ δικό μου Ἀλφρεντ. Σχεδὸν ξεθωριασμένα καὶ τό 'να ἀπ' τ' ἄλλο χωρισμένα. Τὸ δέντρο ἔχει μεγαλώσει, ὁ κορμός του, τὰ κλαδιά του, χόντριναν ὅπως καὶ μεῖς οἱ ἴδιοι.

(Ἡ Κλαίρη Τσαχανασιάν πηγαίνει καὶ πρὸς τ' ἄλλα δέντρα).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Μιά γερμανικὴ συστάδα ἀπὸ δέντρα. Καιρὸς τώρα πού δὲν περπατῶ πιά μέσα στὸ δάσος τῆς

νιότης μου. Καιρός πιά πού δέν τριγυρνῶ ἀνάμεσα ἀπ' τὰ φυλλώματα, ἀνάμεσα ἀπὸ τὸν μενεξεδένιο κισσό. Ἄντε τώρα πηγαίνετε πίσω ἀπὸ τοὺς θάμνους μὲ τὸ φορεῖο σας Ρόμπυ καὶ Τόμπυ, μασᾶτε τὶς τοίχες σας, δὲν ἔχω ὄρεξη νὰ βλέπω πάντα τὰ μοῦτρα σας. Καὶ σὺ Μόμπυ, ἄντε κεῖ δεξιά στὸ ρυάκι καὶ στὰ ψάρια σου.

(Τὰ δυὸ τέρατα μὲ τὸ φορεῖο πηγαίνουν ἀριστερά. Ὁ σύζυγος VII πρὸς τὰ δεξιά. Ἡ Κλαίρη Τσαχανασιάν κάθεται πάνω στὸν πάγκο).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Κοίτα, ἓνα ζαρκάδι.

(Ὁ Τρίτος φεύγει τρέχοντας).

ΙΛΛ. Εἶναι ἐποχὴ πού ἀπαγορεύεται τὸ κυνήγι.

(Κάθεται δίπλα της).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Πάνω σ' αὐτὲς τὶς πέτρες φιλιόμασταν. Πᾶνε τώρα πάνω ἀπὸ 45 χρόνια. Κάτω ἀπ' αὐτοὺς τοὺς θάμνους ἀγαπιόμασταν, κάτω ἀπ' αὐτὴν τὴν ὄξυά, ἀνάμεσα στὰ μανιτάρια, μέσα στὸ ψηλὸ γρασιδί. Ἦμουν δεκαεφτά, καὶ σὺ οὔτε εἴκοσι ἀκόμη. Τότε παντρεύτηκες τὴν Ματθίλδη Μπλούμχαρτ μὲ τὸ μικρομάγαζό της καὶ γὼ μὲ τὸ γέρο Τσαχανασιάν μὲ τὰ ἑκατομύριά του ἀπὸ τὴν Ἀρμενία. Μὲ βρῆκε σ' ἓνα μπουρδέλλο τοῦ Ἀμβούργου. Τὸν τράβηξαν τὰ κόκκινα μαλλιά μου τὸ γέρο χρυσοκάνθαρο.

ΙΛΛ. Κλάρα!

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἕνα Χένρυ Κλαί, Μπόμπυ.

ΟΙ ΔΥΟ ΤΥΦΛΟΙ. Ἕνα Χένρυ Κλαί, ἓνα Χένρυ Κλαί.

(Ὁ Butler ἔρχεται ἀπὸ τὸ βάθος, τῆς δίνει ἓνα ποῦρο καὶ φωτιά).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἐκτιμῶ τὰ ποῦρα. Ἐδῶ πού τὰ λέμε θά'πρεπε νὰ καπνίζω κατὰ τὰ γοῦστα κάθε ἄντρα μου ἀλλὰ δὲν τοὺς ἐμπιστεύομαι.

ΙΛΛ. Γιὰ χατήρι σου παντρεύτηκα τὴν Ματθίλδη Μπλούμχαρτ.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Εἶχε λεφτά.

ΙΛΛ. Ἦσουν νέα κι ὁμορφη. Τὸ μέλλον ἦταν δικό σου. Ἡ-θελα τὴν εὐτυχία σου. Γι' αὐτὸ ἔπρεπε νὰ παραιτηθῶ ἀπὸ τὴ δική μου.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Τώρα τὸ μέλλον ἔχει φθάσει.

ΙΛΛ. Ἄν ἔμενες ἐδῶ θά'σουν τὸ ἴδιο καταστρεμμένη, ὅπως κι ἐγώ.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Εἶσαι καταστρεμμένος δηλαδή;

ΙΛΛ. Ἕνας ἀποτυχημένος μπακάλης, σὲ μιὰ ἀποτυχημένη μικρὴ πόλη.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Τώρα ἔχω ἐγὼ λεφτά.

ΙΛΛ. Ζῶ σὲ μιὰ κόλαση ἀπὸ τότε πού μου'φυγες.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Καὶ γὼ ἔχω γίνει ἡ ἴδια ἡ κόλαση.

ΙΛΛ. Τσακώνομαι μὲ τὴν οἰκογένειά μου κάθε μέρα. Ὅλα ἀπάνω μου τὰ ρίχνουν γιὰ τὴ φτώχεια μας.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἡ Ματθίλδη δὲ σ' ἔκανε εὐτυχιμένο;

ΙΛΛ. Τὸ πιὸ σπουδαῖο ἀπ' ὅλα εἶναι ὅτι ἐσὺ εἶσαι εὐτυχι-σμένη.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Καὶ τὰ παιδιά σου;

ΙΛΛ. Χωρὶς ἐνδιαφέρον γιὰ ἰδανικά.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Θά'ρθουν καὶ τὰ ἰδανικά μὲ τὴν ὥρα τους μὴν στεναχωριέσαι.

(Ὁ Ἰλλ σωπαίνει. Κι οἱ δυὸ στυλώνουν τὸ βλέμμα στὸ δάσος τῆς νιότης τους).

ΙΛΛ. Ἡ ζωὴ μου κυλᾷ χωρὶς σημασία. Μόνο μιὰ φορὰ ἔφυγα ἀπὸ τούτη τὴν πόλη. Ἕνα ταξίδι στὸ Βερολίνο κι ἓνα στὸ Τέσσιν. Αὐτὰ εἰν' ὅλα.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἕ, καὶ λοιπόν; Ἐγὼ ἔχω δεῖ ὅλον τὸν κόσμο.

ΙΛΛ. Γιατί μποροῦσες πάντα νὰ ταξιδεύεις.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Γιατί ὁ κόσμος μου ἀνήκει.

(Ὁ Ἰλλ σωπαίνει κι αὐτὴ καπνίζει).

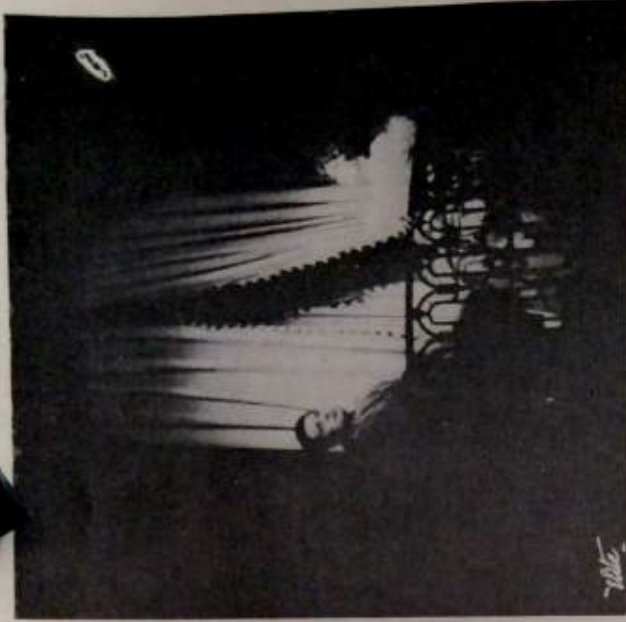
ΙΛΛ. Τώρα μπορεῖ ν' ἀλλάξουν ὅλα.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ
Γκ. Μπινιάρης - Στ. Βόκοβιτς - Κ. Παξίνου - Α. Μινωτής - Α. Βλαχόπουλος - Λ.
Καλλέργης.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ
Α. Μαλλιαγρός - Στ. Βόκοβιτς - Κ. Παξίνου - Α. Βλαχόπουλος
Α. Μινωτής - Λ. Καλλέργης - Α. Γιαννούλης.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ
Ν. Καλής - Κ. Παξίνου.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Σίγουρα.

ΙΛΛ. (καιροφυλακτώντας) Θα μᾶς βοηθήσεις δηλαδή;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Δεν πρόκειται να αφήσω στα κρῦα τοῦ λουτροῦ τὴν πόλη ὅπου πέρασα τὰ χρόνια τῆς νιότης μου.

ΙΛΛ. Μᾶς χρειάζονται ἑκατομμύρια.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ψιλοπράματα.

ΙΛΛ. (ἐνθουσιασμένος) Ἄγριογατούλα μου!

(Τὴν χτυπᾷ συγκινημένος πάνω στὸν ἄριστερό μηρό της ἀλλὰ τραβᾷ τὸ χέρι του πίσω ἀπὸ πόνο).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Πονᾷς. Χτύπησες πάνω στὴ σιδερένια κλείδωση τοῦ τεχνιτοῦ μου ποδιοῦ.

(Ὁ Πρῶτος βγάζει ἀπὸ τὴν τσέπη τοῦ πανταλονιοῦ του μιὰ παλιὰ πίπα κι ἓνα σκουριασμένο κλειδί ἐξώπορτας. Χτυπᾷ μὲ τὸ κλειδί τὴν πίπα).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἕνας δρυοκολάπτης.

ΙΛΛ. Εἶναι ὅλα ὅπως τότε, πόσο νέοι εἴμασταν καὶ τολμηροὶ τότε πού πηγαίναμε στὸ δάσος τοῦ Κοραντσβάιερ τις μέρες τῆς ἀγάπης μας! Ὁ ἥλιος ψηλά πάνω ἀπ' τὰ ἔλατα ἓνας φωτεινὸς δίσκος. Μακριά, κοπάδια ἀπὸ σύννεφα καὶ ἡ φωνὴ τοῦ κούκου κάπου μέσα στὴν ἀγριάδα.

Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ. Κούκου! Κούκου!

(Ὁ Ἴλλ ἀγγίζει ψηλαφητὰ τὸν Πρῶτο).

ΙΛΛ. Δροσερὸ ξύλο κι ἀγέρας μέσα στὰ κλαδιά, μιὰ βουή θάλασσας σὰ νὰ σπᾶνε τὰ κύματα τοῦ ὠκεανοῦ. Ὅπως τότε. Ὅλα ὅπως τότε.

(Οἱ τρεῖς πού ὑποκρίνονται τὰ δέντρα φυσοῦν καὶ κινοῦν τὰ μπράτσα πάνω καὶ κάτω).

ΙΛΛ. Ἄχ, ἄς ἐσβυνε ὁ χρόνος. Ἄχ, ἄς μὴ μᾶς εἶχε χωρίσει ἡ ζωὴ.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Αὐτὸ θά'θελες;

ΙΛΛ. Ναι αὐτό, μονάχα αὐτό. Μὰ σ' ἀγαπῶ λοιπόν!

(Τῆς φιλᾷ τὸ δεξιὸ χέρι).

ΙΛΛ. Τὸ ἴδιο πάντα τὸ δροσερὸ ἄσπρο χέρι.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Λάθος κάνεις. Ἀκόμα ἓνα τεχνιτὸ κομμάτι τοῦ κορμιοῦ μου. Ἀπὸ ἑλεφαντόδοντο.

(Ὁ Ἴλλ ἀφήνει τὸ χέρι της μὲ φρίκη).

ΙΛΛ. Κλάρα, εἶσαι λοιπὸν ὀλόκληρη ἀπὸ...

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Σχεδόν. Αὐτὸ ἀπὸ ἓνα ἀεροπορικὸ δυστύχημα στὸ Ἀφγανιστάν. Ἦμουν ἡ μοναδικὴ πού σὺρθηκα ἀπ' τὰ συντρίμια. Ἀκόμα καὶ τὸ πλήρωμα σκοτώθηκε. Εἶμαι ἐφτάψυχη βλέπεις.

ΟΙ ΔΥΟ ΤΥΦΛΟΙ. Ἐφτάψυχη, ἐφτάψυχη.

(Ἀντηχεῖ μουσικὴ πνευστῶν, γιορταστικὴ μεγαλόπρεπη. Τὸ πανδοχεῖο τοῦ «Χρυσοῦ Ἀπόστολου» κατεβαίνει πάλι πρὸς τὰ κάτω. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Γκύλλεν φέρουν τραπέζια, τὰ τραπεζομάντηλα εἶναι ἐλεεινὰ καὶ ξεσκισμένα. Σερβίτσια, φαγητά, ἓνα τραπέζι στὸ μέσον, ἓνα ἄριστερά, ἓνα δεξιὰ, παράλληλα πρὸς τὸ κοινό. Ἀπὸ τὸ βάθος ἔρχεται ὁ Ἐφημέριος. Μαζεύονται ἀπὸ γύρω γύρω κι ἄλλοι ἄνθρωποι ἀπὸ τὸ Γκύλλεν, ἓνας εἶναι μὲ ἀθλητικὸ φανελάκι. Ξαναεμφανίζονται: Ὁ Δήμαρχος, ὁ Καθηγητής, ὁ Ἀστυνομός. Τὸ πλῆθος χειροκροτεῖ. Ὁ Δήμαρχος πηγαίνει πρὸς τὸ παγκάκι ὅπου κάθονται ἡ Κλαίρη καὶ ὁ Ἴλλ, τὰ δέντρα ἔχουν ξαναγίνει πολίτες καὶ ἔχουν πάει πρὸς τὰ πίσω).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἡ θύελλα τῶν ἐπευφημιῶν προορίζεται γιὰ σᾶς, σεβαστὴ μου κυρία.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Προορίζονται γιὰ τὴ μουσικὴ τοῦ δήμου δήμαρχε. Παίζει μιὰ χαρὰ καὶ πιὸ πρὶν ἢ πυραμίδα τοῦ ἀκροβατικοῦ συλλόγου ἦταν θαυμάσια. Μ' ἀρέσουν οἱ ἄντρες μὲ φανελάκια καὶ κοντὰ πανταλόνια. Φαίνονται τόσο φυσικοί.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ σᾶς ὀδηγήσω στὸ τρα-

πέζι;

(Τὴν ὀδηγεῖ στὸ τραπέζι ποὺ βρίσκεται στὸ μέσον καὶ τῆς συστήνει τὴν γυναῖκα του).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἡ σύζυγός μου.

(Ἡ Κλαίρη Τσαχανασιὰν παρατηρεῖ τὴ σύζυγο τοῦ δημάρχου μέσα ἀπὸ τὸ φασαμέν της).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἡ Ἀνέττα Χαζοπούλου. Ἡ πρώτη τῆς τάξης μας.

(Τώρα τῆς συστήνει μιὰ δεύτερη γυναῖκα ὅπως κι' ἡ δική του γερασμένη καὶ πικραμένη).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἡ κυρία Ἴλλ.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἡ Μαθιλιδίτσα Μπλούμχαρτ! Θυμᾶμαι πῶς παραμόνευες τὸν Ἄλφρεντ πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ μαγαζιοῦ. Ἐχεις γίνεи ἀδύνατη καὶ ὠχρὴ καλὴ μου.

(Ἀπὸ δεξιὰ μπαίνει τρέχοντας στὴ σκηνὴ ὁ Γιατρός, ἕνας ἄνθρωπος πενηντάρης, κοντόχοντρος, μὲ μουστάκι, μαῦρα ἄγρια μαλλιά, ὄρθια σὰ βούρτσα, οὐλές* στὸ πρόσωπο μὲ παλιὸ φράκο).

ΓΙΑΤΡΟΣ. Στὴν ὥρα μου. Καὶ πάλι καλὰ μὲ τούτη τὴν παλιά τὴ Μερσεντές.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ὁ δόκτωρ Καρυδάκης, ὁ γιατρός μας.

(Ἡ Κλαίρη Τσαχανασιὰν παρατηρεῖ τὸ γιατρὸ μέσα ἀπὸ τὸ φασαμέν της κι' αὐτὸς τῆς φιλά τὸ χέρι).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἐνδιαφέρον. Ἐσὺ τὰ ἐκδίδεις τὰ πιστοποιητικὰ θανάτου;

ΓΙΑΤΡΟΣ. (κατάπληκτος) Πιστοποιητικὰ θανάτου;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Δηλαδή ἂν σκοτωθεῖ κανεῖς;

ΓΙΑΤΡΟΣ. Βεβαιότατα κυρία μου. Τὸ καθῆκον μου κάνω.

Διορισμένος ἀπὸ τίς ἀρχές.

* Σ.τ.Μ. Οἱ οὐλές σὲ ἐμφανῆ σημεῖα ἀποτελοῦσαν δείγμα ὑψηλῆς κοινωνικῆς τάξης στὴν προπολεμικὴ Γερμανία γιατί τὰ ἄτομα αὐτὰ ἔπαιρναν μέρος σὲ μονομαχίες μὲ ξίφη.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Στὸ μέλλον θὰ διαπιστώσεις συγκοπή καρδιάς.

ΙΛΛ. (γελώντας) Ἄστεῖο, μὰ πολὺ ἄστεῖο.

(Ἡ Κλαίρη Τσαχανασιὰν γυρίζει τὴν πλάτη της πρὸς τὸ γιατρὸ καὶ παρατηρεῖ τὸν ἀθλητὴ μὲ τὸ φανελάκι).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Γυμνάσου λιγάκι ἀκόμα.

(Ὁ ἀθλητὴς κάμπτεται τὰ γόνατα καὶ ταλαντεύει τοὺς βραχίονες).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Μούρλια αὐτὰ τὰ μούσκουλα. Στραγγάλισες ποτὲ κανένα μὲ τέτοια δύναμη;

ΑΘΛΗΤΗΣ. (καθὼς εἶναι λυγισμένος στὰ γόνατα τὴν κοιτάζει ἀποσβολωμένος ἀπὸ τὴν κατάπληξή του) Ἄν ἔχω στραγγάλισαι;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Κούνατα πάλι ἄλλη μιὰ φορὰ τὰ μπράτσα πρὸς τὰ πίσω κύρ ἀθλητὴ καὶ μετὰ, πέσε μπρούμυτα καὶ στηρίξου στὰ χέρια σου.

ΙΛΛ. (γελώντας) Ἐχει ἕνα χρυσὸ χιοῦμορ αὐτὴ ἡ Κλάρα. Εἶναι νὰ πεθαίνεις στὰ γέλια ἀπ' αὐτὰ τὰ ἄμορφα λόγια! (Ὁ γιατρός μένει πάντα τὸ ἴδιο σατισμένος).

ΓΙΑΤΡΟΣ. Δὲν ξέρω. Τέτοια ἄστεῖα σὲ κάνουν νὰ ἀνατριχιάζεις.

ΙΛΛ. (μυστικὰ στὸν δήμαρχο) Μᾶς ὑποσχέθηκε ἑκατομμύρια! (Ὁ δήμαρχος προσπαθεῖ νὰ πάρει ἀέρα).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἐκατομμύρια;

ΙΛΛ. Ἐκατομμύρια.

ΓΙΑΤΡΟΣ. Διάβολε!

(Ἡ δισεκατομμυριοῦχος γυρίζει τὴν πλάτη της στὸν ἀθλητὴ).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἐ, δὲ θὰ φᾶμε, κύρ δήμαρχε;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Περιμένουμε τὸ σύζυγό σας, κυρία μου.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Δὲ χρειάζεται νὰ περιμένετε. Αὐτὸς φαρεύει καὶ ἐξέλλου τὸν χωρίζω.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Τὸν χωρίζετε;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἀκόμη καὶ ὁ Μπόμπυ θὰ παραξενευτεῖ.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Κι ὁμως μᾶς εἶπατε ὅτι περνᾶτε μιά εὐτυχισμένη ζωὴ.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἐμένα ὅλοι οἱ γάμοι μου εἶναι εὐτυχισμένοι. Ἀλλὰ ἦταν ἓνα νεανικό μου ὄνειρο νὰ στεφανωθῶ καὶ στὴ μητρόπολη τοῦ Γκύλλεν. Καὶ τὰ νεανικά ὄνειρα πρέπει νὰ τὰ εκπληρώνει κανεὶς. Θὰ γίνεῖ πολὺ ἐπίσημα.

(Κάθονται ὅλοι. Ἡ Κλαίρη Τσαχ. κάθεται ἀνάμεσα στὸ δήμαρχο καὶ στὸν Ἴλλ. Δίπλα στὸν Ἴλλ ἡ κυρία Ἴλλ καὶ δίπλα στὸ δήμαρχο ἡ γυναίκα του. Πίσω δεξιὰ σ' ἓνα ἄλλο τραπέζι ὁ Καθηγητῆς, ὁ Ἐφημέριος κι ὁ Ἀστυνόμος, ἀριστερὰ οἱ τέσσερις. Κι ἄλλοι πολλοὶ καλεσμένοι πρὸς τιμὴν τῆς μετῆς γυναικῆς τους. Στὸ βάθος φωτίζεται ἡ ταμπέλα: «Καλῶς ὄρισες Κλάρα». Ὁ δήμαρχος σηκώνεται λάμποντας ἀπὸ χαρὰ, ἔχει δέσει κιόλας τὴν πετσέτα γύρω ἀπ' τὸ λαιμό του καὶ τσουγκρίζει τὸ ποτήρι του).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Κυρία μου, ἀγαπητοί μου συμπολίται. Πέρασαν 45 χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ ἔχετε ἐγκαταλείψει τὴν μικρὰν μας πόλιν, ἡ ὁποία ἔχει ἰδρυθῆ ἀπὸ τὸν ἡγεμόνα Χάσσο τὸν εὐγενῆ καὶ ἡ ὁποία τόσο χαρούμενα ἀπλώνεται ἀνάμεσα στὸ δάσος τοῦ Κοραντσβάιλερ καὶ στὴν πεδιάδα τοῦ Πούκενριντ. 45 χρόνια, παραπάνω ἀπὸ τέσσερις δεκαετίες — ζωὴ ὀλόκληρη. Πολλὰ ἔχουν συμβεῖ ἐν τῷ μεταξύ, πολλὰ πικρά. Μὲ βάσανα πέρασε ὁ κόσμος τὴ ζωὴ του μὲ βάσανα καὶ μεῖς. Ὅμως ἐσᾶς κυρία μου — τὴν Κλάρα μας — (ἐπευφημίεις) δὲν σᾶς ἔχομε ξεχάσει ποτέ! Οὔτε ἐσᾶς, οὔτε τὴν οἰκογένειά σας. Ἡ ὑπέροχη ἡ γεμάτη ὑγεία μητέρα σας (ὁ Ἴλλ τοῦ ψιθυρίζει κάτι) — δυστυχῶς τὴν πῆρε πάρα πολὺ νωρὴς ἢ

φυματίωση — ὁ δημοφιλῆς πατέρας σας, ὁ ὁποῖος ἀνέγειρε κοντὰ στὸ σταθμὸ ἓνα κτίριο, τὸ ὁποῖον ἐπισκέπτεται (ὁ Ἴλλ τοῦ ψιθυρίζει κάτι) καὶ τιμᾶται ἀδελφῶς — καὶ ἀπὸ ἰδικοὺς καὶ ἀπὸ μὴ, ζοῦν διαρκῶς μέσα στὴν σκέψη μας, ὡς οἱ καλύτεροί μας, οἱ πλέον γενναῖοφρονες. Κι ἐσᾶς ἀκριβῶς κυρία μου — ὡσὰν ξανθὴ (ὁ Ἴλλ τοῦ ψιθυρίζει κάτι) ὡσὰν ζωηρὸ παιδί μὲ κόκκινα σγουρὰ μαλλιά νὰ θορυβῆτε μέσα στὰ — ἀλλοίμονο τώρα ξεπεσμένα σοκάκια μας, ἐσᾶς καὶ ποιὸς δὲν σᾶς ἤξερε. Ἦδη ἀπὸ τότε ἐνοιωθε καθεὶς τὴν γοητεῖαν τῆς προσωπικότητός σας, διαισθανόταν τὴν ἐπερχομένην ἀνάβαση εἰς τὸ ἰλλιγγιῶδες ὕψος τῆς ἀνθρωπότητος. (Φέρνει τὸ σημειωματάριο μπροστά του). Ἀξέχαστη ἔχετε μείνει. Πράγματι! Ἡ ἐπίδοσίς σας εἰς τὸ σχολεῖον φέρεται — ἀκόμη καὶ τώρα — ὡς παράδειγμα ἀπὸ τοὺς διδασκάλους. Διότι ὑπήρξατε ἐκπληκτικὴ, ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς σπουδαιότατους κλάδους, δηλαδὴ εἰς τὴν Φυτολογίαν καὶ Ζωολογίαν ὡσὰν ἐκδήλωση τῆς συμπαθείας σας πρὸς ὅλα τὰ πλασματάκια τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀνάγκην ἀπὸ προστασίαν. Ἡ ἀγάπη σας διὰ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὸ πνεῦμα πρὸς τὴν ἀγαθοεργίαν προεκάλεῖ ἤδη τότε τὸν θαυμασμὸν εὐρέων κύκλων. (Θύελλα ἐπευφημιῶν). Διὰ νὰ μνημονεύσω μόνον μίαν ἀπὸ τὰς εὐσπλαχνικάς τῆς πράξεις, σᾶς λέγω ὅτι ἡ Κλάρα μας ἐξεύρισκε πόρους διὰ τὴν συντήρησιν μιᾶς γριᾶς χήρας, διὰ νὰ τὴν προφυλάξῃ ἀπὸ τὸν θάνατον ἐκ πείνης. Ἠγόραζε πατάτας ἀπὸ τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα ἐκέρδιζε ἐργαζομένη κοπιαστικῶς εἰς τοὺς γείτονας. (Θύελλα ἐπευφημιῶν).

Κυρία μου, ἀγαπητοί μου συμπολίται, τὰ τρυφερὰ σπέρματα τῆς τόσο φιλικῆς προδιαθέσεως ἔχουν τώρα δυναμικὰ ἀναπτυχθῆ — ἀπ' αὐτὸ τὸ σγουρόμαλλο, κοκκινόμαλλο ζωηρὸ παιδί ξεπήδησε μιὰ κυρία, ἡ ὁποία ἔχει

κατακλύσει τὸν κόσμον μετὰ τὴν ἀγαθοεργίαν της. Μόνον τὰ κοινωνικά της ἔργα ἂν ἐνθυμηθῆ κανεῖς — τὰ σανατόρια διὰ τὰς ἀρρώστους μητέρας, τὰ ἰδρύματα συσσιτίων, τὴν βοήθειάν της πρὸς τοὺς καλλιτέχναις, τὰ βρεφοκομεία. Γι' αὐτὸ ἐπιθυμῶ λοιπὸν τώρα νὰ φωνάξω σ' αὐτὴν ποὺ ξαναβρίσκει τὴν πατρίδα της: Ζήτω, ζήτω, ζήτω (*Ἐπευφημίες*).

(*Ἡ Κλαίρη Τσαχανασιὰν σηκώνεται*).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Δήμαρχε, Γκυλλενιώτες. Ἡ ἀφιλόκερδὴ σας χαρὰ γιὰ τὴν ἐπίσκεψή μου με συγκινεῖ. Ἦμουν ἕνα παιδί λιγάκι διαφορετικὸ, ἀπ' ὅ,τι φάνηκα στὸ λόγο τοῦ δήμαρχου, στὸ σχολεῖο με ξυλοκοποῦσαν, καὶ τίς πατάτες γιὰ τὴ χήρα Μπόλ τις κλέψαμε μαζί με τὸν Ἴλλ, ὅχι γιὰ νὰ γλυτώσουμε τὴ γριά τσατσὰ ἀπὸ τὸ θάνατο τῆς πείνας, ἀλλὰ γιὰ νὰ κοιμηθοῦμε μιὰ φορὰ μετὰ τὸν Ἴλλ σὲ ἕνα κρεβάτι, ποὺ μᾶς ἐρχόταν πρὸς ἀναπαυτικὸ ἀπὸ τὸ δάσος τοῦ Κοραντσβαίλερ ἢ ἀπὸ τὴν ἀποθήκη τοῦ Πέτερ. Ὅμως, γιὰ νὰ προσφέρω τὴν ἀνταπόκρισὴ μου στὴ χαρὰ σας θὰ σᾶς ἐξηγήσω, τώρα ἀμέσως, ὅτι εἶμαι ἔτοιμη νὰ χαρίσω στὸ Γκύλλεν ἕνα δισεκατομμύριο. Πεντακόσια ἑκατομμύρια στὴν πόλη καὶ πεντακόσια ἑκατομμύρια γιὰ νὰ μοιραστοῦν σὲ οἰκογένειες τῶν κατοίκων.

(*Νεκρικὴ σιγή*).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. (*ψευδίζοντας*) Ἐνα δισεκατομμύριο.

(*Ὅλοι μένουσιν ὡς παγωμένοι*).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Μετὰ ἕναν ὄρο.

(*Ὅλοι ξεσποῦν σ' ἕνα ἀπερίγραπτο ἀλλαγαμὸ. Χορεύουν γύρω-γύρω, ἀνεβαίνουν πάνω σὲς καρέκλες, ὁ ἀθλητὴς γυμνάζεται κ.τ.λ. Ὁ Ἴλλ κτυπᾷ ἐνθουσιασμένος τὸ στῆθος του*).

ἸΛΛ. Αὐτὴ ἡ Κλάρα! Ἡ ἀγαπημένη! Ἡ θαυμάσια! Νὰ σκάς ἀπὸ τὰ γέλια! Πάνω ὡς κάτω ἢ ξελογιάστρα μι-

κρὴ μου μάγισσα!

(*Τὴ φιλᾷ*).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Εἶπατε ὑπὸ ἕναν ὄρο κυρία μου. Μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ γνωρίζω αὐτὸν τὸν ὄρο;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἐχω σκοπὸ νὰ σᾶς τὸν πῶ βέβαια. Σᾶς δίνω ἕνα δισεκατομμύριο καὶ ἀγοράζω τὴ δικαιοσύνη γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου.

(*Νεκρικὴ σιγή*).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Αὐτὸ δηλαδὴ πῶς ἔθὰ πρέπει νὰ τὸ ἐννοήσει κανεῖς κυρία μου;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ὅπως τὸ εἶπα.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Μὰ τὴ δικαιοσύνη δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἀγοράσει κανεῖς!

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ὅλα μπορεῖ νὰ τ' ἀγοράσει κανεῖς.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἐξακολουθῶ νὰ μὴν καταλαβαίνω τίποτα.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Παρουσιάσου, Μπόμπυ.

(*Ὁ Butler παρουσιάζεται ἀπὸ δεξιὰ στὸ μέσον ἀνάμεσα σὲ τρεῖς τραπέζια καὶ βγάζει τὰ μαῦρα του γυαλιά*).

BUTLER. Δὲν ξέρω ἂν με ἀναγνωρίζει ἀκόμη πιά κανένας.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ὁ δικαστὴς Χόφερ.

BUTLER. Ἀκριβῶς ὁ δικαστὴς Χόφερ. Πρὶν ἀπὸ 45 χρόνια ἤμουν δικαστὴς στὸ Γκύλλεν καὶ μετὰ πῆγα στὸ ἐφετεῖο τοῦ Κάφφινγκεν, μέχρι ποὺ ἡ κυρία Τσαχανασιὰν — πρὶν 25 χρόνια — μοῦ ἔκανε τὴν προσφορὰ νὰ μὲν ὡς οἰκονόμος στὴν ὑπηρεσίαν της. Τὴ δέχτηκα. Γιὰ ἕναν ἀκαδημαϊκὸ ἴσως μιὰ λιγάκι ἀσυνήθιστη καριέρα, ὅμως οἱ προσφερόμενες ἀποδοχὲς ἦταν τόσο φανταστικὲς ποῦ...

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἐλα στὸ θέμα Μπόμπυ.

BUTLER. Ὅπως ἀκούσατε ἡ κυρία Κλαίρη Τσαχανασιὰν προσφέρει ἕνα δισεκατομμύριο καὶ θέλει ὡς ἀντάλλαγμα τὴ δικαιοσύνη. Μ' ἄλλα λόγια. Ἡ κυρία Κλαίρη Τσα-

χανασιαν προσφέρει ένα δισεκατομμύριο, αν επανορθω-
θῇ ἡ ἀδικία πού τῆς ἔχει γίνει στό Γκύλλεν. Κύριε Ἴλλ,
ἀς μοῦ ἐπιτρέψετε νά παρακαλέσω...

(Ὁ Ἴλλ σηκώνεται ὠχρὸς καὶ συγχρόνως τρομαγμέ-
νος καὶ ἐκπληκτός).

ΙΑΛ. Τί θέλετε ἀπὸ μένα;

BUTLER. Παρουσιαστεῖτε κ. Ἴλλ.

ΙΑΛ. Παρακαλῶ.

(Παρουσιάζεται μπροστὰ ἀπὸ τὸ τραπέζι δεξιά. Γεῶ
ἀμήχανος. Σηκώνει τοὺς ὄμους).

BUTLER. Ἦταν τὸ 1910. Ἦμουν δικαστὴς στό Γκύλλεν
καὶ εἶχα νά ἐξετάσω μιὰ ἀγωγή περὶ πατρότητας. Ἡ
Κλαίρη Τσαχανασιαν, τότε Κλάρα Βέσερ, σᾶς κατηγο-
ροῦσε κύριε Ἴλλ, ὅτι ἦσασταν ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ
τῆς.

(Ὁ Ἴλλ σωπαίνει).

BUTLER. Τότε ἀρνηθήκατε τὴν πατρότητα, κύριε Ἴλλ.
Εἶχατε φέρεи καὶ δυὸ μάρτυρες.

ΙΑΛ. Παλιές ἱστορίες. Ἦμουνα νέος καὶ ἀπερίσκεπτος.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Τόμπυ καὶ Ρόμπυ, ὀδηγεῖστε ἐδῶ τὸν
Κόμπυ καὶ τὸν Λόμπυ.

(Τὰ δυὸ τέρατα πὸν μασοῦν τσίχλα ὀδηγοῦν τοὺς δύο
τυφλοὺς εὐνούχους στό κέντρο τῆς σκηνῆς πὸν κρατιοῦν-
ται χαρούμενοι ἀπὸ τὸ χέρι).

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Ἐδῶ εἴμαστε. Ἐδῶ εἴμαστε.

BUTLER. Τοὺς ἀναγνωρίζετε αὐτοὺς τοὺς δυὸ, κύριε Ἴλλ;
(Ὁ Ἴλλ σωπαίνει).

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Εἴμαστε ὁ Κόμπυ καὶ ὁ Λόμπυ, εἴμαστε ὁ
Κόμπυ καὶ ὁ Λόμπυ.

ΙΑΛ. Δὲν σᾶς γνωρίζω.

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Ἐχομε ἀλλάξει, ἔχομε ἀλλάξει.

BUTLER. Πέστε τὰ ὀνόματά σας.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΤΥΦΛΟΣ. Ἰάκωβος Κοτοπουλάκης, Ἰά-
κωβος Κοτοπουλάκης.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΤΥΦΛΟΣ. Λουδοβίκος Σπάρ, Λουδοβί-
κος Σπάρ.

BUTLER. Τώρα κύριε Ἴλλ;

ΙΑΛ. Δὲν γνωρίζω κανένα τους.

BUTLER. Ἰάκωβε Κοτοπουλάκη καὶ Λουδοβίκε Σπάρ
γνωρίζετε τὸν κύριο Ἴλλ;

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Εἴμαστε τυφλοί, εἴμαστε τυφλοί.

BUTLER. Τὸν ἀναγνωρίζετε ἀπὸ τὴ φωνή;

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Ἀπὸ τὴ φωνή, ἀπὸ τὴ φωνή.

BUTLER. Τὸ 1910 ἦμουν δικαστὴς καὶ σεῖς οἱ μάρτυρες.

Τί εἶχατε ὀρκιστεῖ τότε Λουδοβίκε Σπάρ καὶ Ἰάκωβε
Κοτοπουλάκη μπροστὰ στό δικαστήριό τοῦ Γκύλλεν;

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Ὅτι εἶχαμε δῆθεν κοιμηθεῖ μετὰ τὴν Κλάρα,
ὅτι εἶχαμε δῆθεν κοιμηθεῖ μετὰ τὴν Κλάρα.

BUTLER. Ἐτσι εἶχατε ὀρκιστεῖ μπροστὰ μου. Μπροστὰ
στό δικαστήριό, μπροστὰ στό Θεό! Ἦταν ἀλήθεια;

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Ψέμματα εἶχαμε ὀρκιστεῖ, ψέμματα εἶχα-
με ὀρκιστεῖ.

BUTLER. Γιατί Λουδοβίκε Σπάρ καὶ Ἰάκωβε Κοτοπου-
λάκη;

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Ὁ Ἴλλ μᾶς εἶχε δωροδοκήσει, ὁ Ἴλλ μᾶς
εἶχε δωροδοκήσει.

BUTLER. Μὲ τί;

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Μὲ ἓνα λίτρο ρακί, μετὰ ἓνα λίτρο ρακί.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Διηγηθεῖτε τώρα τί σᾶς ἔκανα, Κόμπυ
καὶ Λόμπυ.

BUTLER. Διηγηθεῖτε το.

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Ἡ κυρία ἔβαλε κι ἔψαξαν νά μᾶς βροῦν,
ἡ κυρία ἔβαλε κι ἔψαξαν νά μᾶς βροῦν.

BUTLER. Ἐτσι εἶναι ἀκριβῶς. Ἡ Κλαίρη Τσαχανασιαν

έβαλε και σ'α̃ς αναζήτησαν σ' όλόκληρο τόν κόσμο. 'Ο 'Ιάκωβος Κοτοπουλάκης είχε μεταναστεύσει στόν Καναδά και ό Λουδοβίκος Σπάρ στην Αυστραλία. 'Αλλά τούς βρήκε. Και μετά τί σ'α̃ς έκανε;

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Μ'α̃ς παρέδωσε στόν Τόμπυ και στόν Ρόμπυ.

BUTLER. Και τί σ'α̃ς έκανε ό Τόμπυ και ό Ρόμπυ;

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Μ'α̃ς είνούχισαν και μ'α̃ς τύφλωσαν. Μ'α̃ς είνούχισαν και μ'α̃ς τύφλωσαν.

BUTLER. Αύτή είναι ή ιστορία. "Ένας δικαστής, ένας κατηγορούμενος και δυό ψευδομάρτυρες, μι'α̃ δικαστική πλάνη τó 1910. "Έτσι δέν είναι έναγουσα;

(*Η Κλαίρη Τσαχανασιάν σηκώνεται*).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. "Έτσι είναι.

ΙΑΛ. (*Κτυπώντας δυνατά τó πόδι του στο πάτωμα*) Παραγραμμένα, όλα παραγραμμένα. Μι'α̃ παλιά, παλαβή ιστορία.

BUTLER. Τί συνέβη με τó παιδί, έναγουσα;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. (*σιγά*) "Έζησε ένα χρόνο.

BUTLER. Τί συνέβη με σ'α̃ς;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. "Έγινα πόρνη.

BUTLER. Γιατί;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. "Η απόφαση τού δικαστηρίου μ' έσπρωξε σ' αυτό.

BUTLER. Και τώρα επιθυμείτε δικαιοσύνη Κλαίρη Τσαχανασιάν;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. "Έχω τή δύναμη νά τήν αποκτήσω.

"Ένα δισεκατομμύριο για τó Γκύλλεν, αν σκοτώσει κανείς τόν "Αλφρεντ "Ιλλ.

(*Νεκρική σιγή. Η κυρία "Ιλλ πέφτει πάνω στόν "Ιλλ και τόν σφίγγει*).

ΚΥΡΙΑ ΙΑΛ. Φρέντι!

ΙΑΛ. Ξελογιάστρα μικρή μου μάγισσα! Αυτό δέν μπορείς

νά τó απαιτήσεις! Τόση ζωή κύλησε από τότε!

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ζωή μπορεί νά κύλησε, αλλά έγω δέν έχω ξεχάσει τίποτα "Ιλλ. Ούτε τó δάσος τού Κοραντοβίλιερ, ούτε τήν αποθήκη τού Πέτερ, ούτε τó δωμάτιο πού κοιμόμασταν σ'τ'ς χήρας Μπόλ, ούτε τήν προδοσία σου. Τώρα γεράσαμε κ' οι δυό, έσύ ξεπεσμένος και γώ λιανισμένη από τ'α̃ μαχαίρια τών χειρούργων. Θέλω νά τακτοποιήσουμε τούς λογαριασμούς μας. "Έσύ διάλεξες τή ζωή σου και μένα μ' έξανάγκασες σ'τή δική μου. Τώρα δ'α̃ μόλις — σ'τό δάσος τ'ς νιότης μας — έλεγες ν'α̃ σβυνε ό χρόνος, τώρα τόν σβύνω έγω και θέλω δικαιοσύνη, δικαιοσύνη για ένα δισεκατομμύριο.

(*Ο Δήμαρχος σηκώνεται άπάνω ώχρός, άξιοσέβαστος*).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Κυρία Τσαχανασιάν: Βρισκόμαστε στην Εύρώπη και δέν είμαστε και αντίχριστοι. Σ'τό όνομα τ'ς πόλης τού Γκύλλεν άρνούμαι τήν προσφορά. Σ'τό όνομα τ'ς ανθρωπι'ας. Καλύτερα νά μείνουμε φτωχοί, παρά νά λερωθούμε με αίμα.

(*Θύελλα από έπενφημίες*).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Περιμένω.

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

Ἡ μικρὴ πόλη μονάχα ποὺ ὑποδηλώνεται. Στὸ βάθος τὸ ἐξωτερικὸ τοῦ ξενοδοχείου «Χρυσὸς Ἀπόστολος». Ἐγκαταλειμμένη πρόσοψη στὸν νεοκλασσικὸν Μπαλκόνι. Δεξιὰ ἀπὸ τὴ σκηνὴ μιὰ ἐπιγραφή: «Ἀλφρεντ Ἴλλ. Ἐμπορικὸν». Κάτω ἀπ' αὐτὴ ἓνας βρώμικος πάγκος, πίσω ἓνα ράφι μὲ παλιὰ ἐμπορεύματα. Ὅταν μπαίνει κανεὶς μέσα στὸ μαγαζὶ ἀπὸ τὴν ὑποτιθέμενη πόρτα, ἀκούγεται ὁ ἐλαφρὸς ἦχος ἀπὸ ἓνα καμπανάκι. Ἀριστερὰ ἀπὸ τὴν σκηνὴ ἡ ἐπιγραφή: «Ἀστυνομία». Κάτω ἀπ' αὐτὴν ὑπάρχει ἓνα ξύλινο τραπέζι μ' ἓνα τηλέφωνο καὶ δυὸ καρέκλες.

Εἶναι πρῶτ. Ὁ Ρόμπυ καὶ ὁ Τόμπυ μασώντας τσιγὰρες ἔρχονται ἀπ' ἀριστερὰ διασχίζουν τὴ σκηνὴ καὶ μπαίνουν μέσα στὸ ξενοδοχεῖο, κρατώντας στεφάνια καὶ λουλούδια σὰ νὰ πηγαίνουν σὲ κήδεια. Ὁ Ἴλλ τοὺς παρατηρεῖ προσεκτικὰ ἀπ' τὸ παράθυρο. Ἡ κόρη του γονατιστὴ σκουπίζει τὸ πάτωμα. Ὁ γιὸς βάζει ἓνα τσιγάρο στὸ στόμα.

ΙΛΛ. Στεφάνια.

ΓΙΟΣ. Κάθε πρῶτ τὰ φέρνουν ἀπ' τὸ σταθμὸ.

ΙΛΛ. Γιὰ τὸ ἄδειο φέρετρο ποὺ'ναι στὸ Χρυσὸ Ἀπόστολο.

ΓΙΟΣ. Κανένα δὲ φοβίζουν.

ΙΛΛ. Ἡ πόλη εἶναι μὲ τὸ μέρος μου.

(Ὁ γιὸς ἀνάβει τσιγάρο).

ΙΛΛ. Θά'ρθει ἡ μητέρα σας γιὰ τὸ κολατσιό;

ΚΟΡΗ. Θὰ μείνει ἀπάνω. Εἶπε πὼς εἶναι κουρασμένη.

ΙΛΛ. Ἐχετε μιὰ καλὴ μάνα παιδιὰ. Πραγματικά. Πρέπει νὰ τὸ πῶ κι ἄλλη μιὰ φορά. Μιὰ καλὴ μάνα. Ναι νὰ μεί-

νει ἀπάνω, νὰ προσέξει καὶ λιγάκι τὸν ἑαυτὸ της. Τότε ἂς φᾶμε ἐμεῖς μαζί. Πάει καιρὸς ποὺ δὲν ἔχουμε φρεῖ-
δοὶ μαζί. Θὰ σᾶς δώσω κι αὐτὰ καὶ μιὰ κονσέρβη ἁμε-
ρικάνικο ζαμπονέρι. Φαί ποὺ ἔχει νὰ γίνε! Ὅπως τότε
τὸν καλὸ καιρὸ, ὅταν δούλευε ἀκόμα ἡ «θέση κάτω ἀπὸ
τὸν ἥλιο».

ΓΙΟΣ. Ἐμένα νὰ μὲ συγχωρεῖς (σβύνει τὸ τσιγάρο).

ΙΛΛ. Γιατί δὲ θὰ φᾶς μαζί μας Κάρλ;

ΓΙΟΣ. Πάω στὸ σταθμὸ. Ἐνας ἐργάτης εἶναι ἄρρωστος
καὶ μπορεῖ νὰ χρειάζονται κανένα στὸ πόδι του.

ΙΛΛ. Στὸ σταθμὸ μέσα στὸν καυτερὸ τὸν ἥλιο; Δὲν εἶναι
τοῦτη δουλειὰ γιὰ τὸ γιὸ τὸ δικό μου.

ΓΙΟΣ. Καλύτερα μιὰ παρὰ καμμιά.
(Φεύγει, ἡ κόρη σηκώνεται)

ΚΟΡΗ. Πηγαίνω καὶ γὼ πατέρα.

ΙΛΛ. Καὶ σύ; Ἔτσι λοιπόν. Καὶ γιὰ ποῦ ἂν ἐπιτρέπεται νὰ
ρωτήσω τὴ δεσποινίδα κόρη μου;

ΚΟΡΗ. Στὸ γραφεῖο εὐρέσεως ἐργασίας. Μπορεῖ νὰ ὑπάρ-
χει καμμιά θέση.

(Ἡ κόρη φεύγει. Ὁ Ἴλλ εἶναι συγκινημένος, φταρνί-
ζειται μέσα στὸ μαντήλι του).

ΙΛΛ. Καλὰ παιδιὰ, φρόνιμα παιδιὰ.

(Ἀπὸ τὸ μπαλκόνι ἀκούγεται κιθάρα).

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΚΛΑΙΡΗΣ ΤΣΑΧΑΝΑΣΙΑΝ. Δῶσε
μου δῶ τὸ ἀριστερὸ μου πόδι Μπόμπυ.

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ BUTLER. Δὲν μπορῶ νὰ τὸ βρῶ.

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΚΛΑΙΡΗΣ ΤΣΑΧΑΝΑΣΙΑΝ. Πίσω ἀπ'
τὰ λουλούδια τῶν ἀραβῶνων εἶναι, πάνω στὸ κομῶ.

(Ἐρχεται στὸ μαγαζὶ τοῦ Ἴλλ ὁ πρῶτος πελάτης.
Ὁ Πρῶτος).

ΙΛΛ. Καλημέρα Χοφμπάουερ.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Τσιγάρα.

ΙΛΛ. "Όπως κάθε πρωί.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. "Όχι απ' αυτά. Δώστε μου καλύτερα τὰ πρά-
σινα.

ΙΛΛ. Αὐτὰ εἶναι ἀκριβά.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Νὰ τὰ γράψετε.

ΙΛΛ. 'Ασφαλῶς. Γιατί εἴστε ἐσεῖς κύρ Χοφμπάουερ καὶ
γιατί ὁ ἕνας πρέπει νὰ ὑποστηρίζει τὸ ἄλλον.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Κάποιος παίζει κιθάρα ἐκεῖ ἄπάνω.

ΙΛΛ. Ναί, εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς γκάγκστερ ἀπὸ τὸ Σίνγκ-
Σίνγκ.

(Ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖο ἔρχονται οἱ δύο τυφλοὶ. Κρατοῦν
καλάμια καὶ διάφορα ἄλλα ἐργαλεῖα ἀπαραίτητα γιὰ τὸ
ψάρεμα).

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Καλημέρα σου "Άλφρεντ, καλημέρα σου.

ΙΛΛ. 'Ο διάλογος νὰ σᾶς πάρει.

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Πᾶμε γιὰ ψάρεμα, πᾶμε γιὰ ψάρεμα.

(Φεύγουν ἀπ' ἀριστερά).

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Πᾶνε κατὰ τὸ ρυάκι.

ΙΛΛ. Καὶ μετ' ὅσον τὸ ἔβδομο τῆς ἄντρα μάλιστα.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Λένε πῶς ἔχασε τὶς καπνοφυτεῖες του.

ΙΛΛ. Κι αὐτὲς ἀνήκουν στὴ δισεκατομμυριούχα τώρα.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Θὰ γίνῃ λέει ἕνας γάμος! 'Απὸ τοὺς λίγους.

Δὲ θά'χουν ξαναδεῖ τὰ μάτια σου τέτοιο. Τὸν ὄγδοό τῆς
παντρεύεται τώρα. Χθὲς γιορτάστηκαν κιόλας οἱ ἀρρα-
βῶνες.

(Στὸ βάθος πάνω στὸ μπαλκόνι ἐμφανίζεται ἡ Κλαίρη
Τσαχανασιὰν μετ' ἑρωτικὴν ῥόμπα. Δοκιμάζει τὸ δεξί τῆς χέρι
καὶ τὸ ἀριστερὸ τῆς πόδι. 'Εδῶ θὰ ταίριαζαν ἴσως μερικὰ
μεμονωμένα ἀκόρ κιθάρας ποὺ θὰ συνόδευαν ἀπὸ δῶ κι
εἶπειτα τὴ σκηρὴ αὐτὴ τοῦ μπαλκονιοῦ ὅπως γίνεται στὸ
ρεσιτατίβο τῆς ὄπερας, ἀνάλογα μετ' ὅσον τὸ νόημα τοῦ κειμέ-
νου νὰ εἶναι πότε βάλ, πότε ἀποσπάσματα ἀπὸ διάφορους

ἐθνικοὺς ἕμνους κτλ.).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. "Αντε μονταρίστηκα πάλι. Τὸ ἀρμένι-
κο τραγουδάκι Ρόμπυ.

(Ἀκούγεται μιὰ μελωδία ἀπὸ τὴν κιθάρα).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Τὸ ἀγαπημένο κομμάτι τοῦ Τσαχανα-
σιάν. Τοῦ ἄρεσε νὰ τ' ἀκούει συνέχεια. Κάθε πρωί. 'Η-
ταν ἕνας κλασσικὸς ἄντρας αὐτὸς ὁ παλιὸς οἰκονομικὸς
γίγαντας. Εἶχε... καὶ τί δὲν εἶχε! 'Αμέτρητο στόλο πε-
τρελαιοφόρα, στάβλους μετ' ἄλογα γιὰ τὸν ἵππόδρομο κι
ἀκόμα δισεκατομμύρια. "Ε! "Αξιζε δὲ τὸν κόπο νὰ τὸν
παντρευτεῖ κανεὶς. Μεγάλος δάσκαλος — τεχνίτης στὸ
χορὸ. "Ασσοσ σ' ὅλες τὶς διαολοδουλειές. Πολλὰ ἔμαθα
ἀπ' αὐτόν.

(Στὸ μαγαζὶ τοῦ "Ιλλ ἔρχονται δύο γυναῖκες καὶ τοῦ
δίνουν τὸ καζάνι γιὰ τὸ γάλα).

Α' ΓΥΝΑΙΚΑ. Γάλα, κύριε "Ιλλ.

Β' ΓΥΝΑΙΚΑ. Καὶ τὸ δικό μου τὸ καζάνι κύριε "Ιλλ.

ΙΛΛ. Καλημέρα σας κυράδες μου. Νὰ βάλω ἕνα λίτρο στὴν
καθεμιὰ σας;

(Ἀνοίγει ἕνα καζάνι καὶ πᾶει νὰ βάλει γάλα).

Α' ΓΥΝΑΙΚΑ. 'Απὸ τὸ ὀλόπαχο κ. "Ιλλ.

Β' ΓΥΝΑΙΚΑ. Δυὸ λίτρα ἀπὸ τὸ ἴδιο, κύριε "Ιλλ.

ΙΛΛ. Τὸ ὀλόπαχο λοιπόν.

(Ἀνοίγει ἕνα ἄλλο καζάνι καὶ βάζει γάλα).

(Ἡ Κλαίρη Τσαχανασιὰν παρατηρεῖ τὸ πρωινὸ μέσα
ἀπ' τὸ φασαμέν τῆς).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. "Ομορφο τοῦτο τὸ φθινοπωριάτικο πρω-
ινό. Σὰν ἀσημένιος καπνὸς ἢ ἐλαφριά ὀμίχλη μέσα στὰ
σοκάκια καὶ πάνω ἕνας μενεξεδένιος οὐρανός, ἔτσι ὅ-
πως τὸν ζωγράφισε ὁ κόμης Χόλκ, ὁ τρίτος μου ὁ ἄντρας
ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν. Στὶς διακοπὲς καταγινό-
ταν μετ' τὴ ζωγραφικὴ. Τί ζωγραφικὴ Θεέ μου! 'Ηταν

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ
Τό τέλος

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ
Γκ. Μπηγιάρης - Π. Ζερβός - Α. Βλαχόπουλος - Α. Καλλέργης - Α. Μινωτής - Β. Κανάκης - Α. Μαλλισιάνος

φρίκη.

(Κάθεται αδέξια κάνοντας θόρυβο).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. 'Ολόκληρος ό κόμης ήταν φρίκη.

Α' ΓΥΝΑΙΚΑ. Καί βούτυρο 200 γραμμάρια.

Β' ΓΥΝΑΙΚΑ. Καί άσπρο ψωμί. Δυό κιλά.

ΙΛΛ. Θά'πεσε καμμιά κληρονομιά στις κυράδες φαίνεται.

ΟΙ ΔΥΟ ΓΥΝΑΙΚΕΣ. Γράψτε τα.

ΙΛΛ. "Ολοι για τόν ένα, κι ό ένας για όλους.

Α' ΓΥΝΑΙΚΑ. Καί σοκολάτα για δυό και είκοσι.

Β' ΓΥΝΑΙΚΑ. Για τέσσερα και σαράντα.

ΙΛΛ. Νά τά γράψω κι αυτά;

Α' ΓΥΝΑΙΚΑ. Κι αυτά.

Β' ΓΥΝΑΙΚΑ. Τή σοκολάτα θά τή φάμε έδώ κύριε "Ιλλ.

Α' ΓΥΝΑΙΚΑ. Στο μαγαζί σας είναι πιό εύχάριστα από παντού κύριε "Ιλλ.

(Κάθονται στο βάθος του μαγαζιού και τρώνε σοκολάτα).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. "Ενα Ούίνστον. "Ας δοκιμάσω άλλη μιá

φορά αυτά που κάπνιζε ό εβδομός μου άντρας — τώρα

που τόν χώρισα κιόλας — τόν καυμένο τόν Μόμπυ. Τί

πάθος είχε αυτός ό άνθρωπος για τó ψάρεμα. Στεναχώ-

ρια που θά τήν έχει τώρα φεύγοντας για τήν Πορτογα-

λία.
("Ο Butler τής δίνει ένα πούρο και φωτιά).

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Αύτη βέβαια κάθεται πάνω στο μπαλκόνι

και άπολαμβάνει τó πούρο της.

ΙΛΛ. Καί πάντα από τά πιό άκριβά που υπάρχουν.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Σπατάλη. Θά'πρεπε νά ντρέπεται μπροστά

σε τόσο φτωχούς ανθρώπους.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. (καπνίζοντας) Περίεργο, αρκετά καλό

είναι.

ΙΛΛ. Πέφτει πολύ έξω ή κυρά. Είμαι βέβαια ένας γερο-

αμαρτωλός Χοφμπάουερ. Μά και ποιός δέν είναι, πές

μου. "Ασχημο παιγνίδι τής έπαιξα τότε στα νιάτα μου,

δέν λέω. Μά πώς τά άρνήθηκαν τά λεφτά όλοι οι συμπο-

λίτες μου! Μέν μιá φωνή. Μ' όλο τó χάλι μας και τήν

κακομοιριά μας. "Ηταν ή πιό όμορφη στιγμή τής ζωής

μου.
ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ούίσκυ Μπόμπυ. Σκέτο.

(Έρχεται ένας δεύτερος πελάτης, πάμφτωχος, κουρε-

λιασμένος όπως όλοι οι άλλοι, ό Δεύτερος).

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Καλημέρα σας. Θά κάνει ζέστη σήμερα.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Συνεχίζεται ή καλοκαιρία.

ΙΛΛ. Πελατεία που τήν έχω τούτο τó πρωί. Πρώτα δέν

έρχόταν καλά-καλά κανείς και τώρα και λίγες μέρες

έρχονται ένα σωρό πελάτες.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Είμαστε στο πλευρό σας "Ιλλ. Δέν τó βλέ-

πεις; Στο πλευρό του "Ιλλ μας. Σά βράχοι.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ. (τρώγοντας σοκολάτα) Σά βράχοι κ. "Ιλλ.

Σά βράχοι.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. 'Εδώ που τά λέμε έχεις γίνει τó πιό αγα-

πητό πρόσωπο στο Γκύλλεν.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Καί τó πιό σπουδαίο.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Τήν άνοιξη θά βγεις και δήμαρχος.

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Στα σίγουρα.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ. (τρώγοντας σοκολάτα) Στα σίγουρα κύριε

"Ιλλ. Στα σίγουρα.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Ρακί.

("Ο "Ιλλ πιάνει τó ρακί από τó ράφι).
("Ο Butler σερβίρει ούίσκυ).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Εύπνησε τόν ένατο. Δέν μ' άρέσει κα-

θόλου νά κοιμώνται τόσο πολύ οι άντρες μου.

ΙΛΛ. Δεκατρία.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. "Οχι άπ' αυτό.

ΙΛΛ. Μ' απ' αυτό δέν πίνεις πάντα;

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Κονιάκ.

ΙΛΛ. Είκοσι και τριανταπέντε κάνει. Κανείς δέν μπορεί νά τ'ό βάλει στό στόμα του.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Βρέ αδελφέ. "Ας κάνει κανείς και κάτι χαλάλι για τόν έαυτό του!

(Πάνω στη σκηνή περνά γρήγορα ένα σχεδόν μισόγυμνο κορίτσι. Πίσω της τρέχει ο Τόμπυ).

Α' ΓΥΝΑΙΚΑ. (τρώγοντας σοκολάτα). Σκάνδαλο κατάνησε πιά κι' αυτή ή συμπεριφορά τής Λουίζας.

Β' ΓΥΝΑΙΚΑ. (τρώγοντας σοκολάτα) Κι είναι κι άρραβωνιασμένη με τόν ξανθό τó μουσικό από τήν όδό Μπέρτολντ Σβάρτς.

(Ο "Ιλλ κατεβάζει τó κονιάκ).

ΙΛΛ. Όρίστε παρακαλώ.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Και καπνό για τήν πίπα μου.

ΙΛΛ. Έν τάξει.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. "Απ' αυτόν πού φέρνεις από τó έξωτερικό.

(Ο "Ιλλ τά λογαριάζει δλα μαζί).

(Πάνω στό μπαλκόνι εμφανίζεται ο σύζυγος VIII. Ήθοποιός του κινηματογράφου, ψηλός λεπτός με κόκκινο μουστάκι και πρωινή ρόμπα. Μπορεί νά παρασταθῆ από τόν ίδιο ήθοποιό πού ύποδύεται και τó σύζυγο VII).

ΣΥΖΥΓΟΣ VIII. Δέν είναι ύπέροχα χρυσό μου; Τό πρώ-

το μας πρωινό σά νιοαρραβωνιασμένοι. Είναι όνειρο.

"Ένα μικρό μπαλκόνι, μιá φλαμουριά πού θροτίζει, τó

συντριβάνι του δημαρχείου νά πιτσιλά, μερικές κότες

πού περνοῦν τρέχοντας τó πλακόστρωτο, κάπου κάπου

μερικές νοικοκυράδες με τίς μικρές φροντίδες τους νά

φλυαροῦν και πίσω από τίς στέγες τó καμπαναριό τής

μητρόπολης!

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Κάτσε Χόμπυ και μή μιλάς. Τό τοπίο

τό βλέπω κι από μόνη μου, κι οί συλλογισμοί δέν είναι για τά κότσια σου.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Τώρα κάθεται κι ο σύζυγος εκεί άπάνω.

Α' ΓΥΝΑΙΚΑ. (τρώγοντας σοκολάτα) Ό δγδους.

Β' ΓΥΝΑΙΚΑ. (τρώγοντας σοκολάτα) Όμορφος άντρας.

Είναι ήθοποιός. Ή κόρη μου τόν ειδη νά κάνει τó σκληρό σ' ένα φίλμ του Γκανκχόφερ.

Α' ΓΥΝΑΙΚΑ. Και γώ νά κάνει τόν παπα σ' ένα φίλμ του Γκράχαν Γκρήν.

(Ο σύζυγος VIII φιλά τήν Κλαίρη Τσαχανασιάν. "Ακόρ κιάρας).

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Με τά λεφτά μπορεί νά τ'άχει κανείς δλα.

(Φτύνει).

Ο ΠΡΩΤΟΣ. Αυτό μπορεί νά γίνεται άλλοῦ, όχι και σε μάς.

(Κτυπά τή γροθιά του πάνω στό τραπέζι).

ΙΛΛ. Είκοσιτρείς κι όγδόντα.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Γράφτα.

ΙΛΛ. "Αντε δέν πειράζει, θά κάνω μιá εξαίρεση τούτη τή βδομάδα. Με πληρώνεις τήν πρώτη του μήνα: πού θά πάρεις λεφτά απ' τó ταμείο άνεργίας.

(Ο Δεύτερος πηγαίνει πρós τήν πόρτα).

ΙΛΛ. Χελμεσμπέργκερ!

(Σταματά. Ο "Ιλλ πηγαίνει πρós τó μέρος του).

ΙΛΛ. Καινούργια παπούτσια φοράς. Κίτρινα, καινούργια παπούτσια.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Και λοιπόν;

(Ο "Ιλλ κοιτάζει τά πόδια του Πρώτου).

ΙΛΛ. Και σὺ Χοφμπάουερ. Και σὺ κίτρινα, καινούργια παπούτσια φοράς!

(Κοιτάζει τίς γυναίκες, πηγαίνει πρós τó μέρος τους ενώ αρχίζει νά τόν κυριεύει φρίκη).

ΙΛΛ. Και σεΐς... Καινούργια, κίτρινα παπούτσια. Καινούρ-

για, κίτρινα παπούτσια.
Ο ΠΡΩΤΟΣ. Δεν καταλαβαίνω τί τὸ παράξενο βρίσκεις δηλαδή.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Μὰ τέλος πάντων δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ γυρᾷ αἰωνίως μὲ τὰ ἴδια παπούτσια!

ΙΛΛ. Καινούργια παπούτσια. Καὶ πῶς τὰ καταφέρατε νὰ τ' ἀγοράσετε;

ΓΥΝΑΙΚΕΣ. Μὲ πίστωση κύριε Ἴλλ, μὲ πίστωση.

ΙΛΛ. Μὲ πίστωση λοιπόν. Καὶ σὲ μένα ψωνίσατε μὲ πίστωση. Καλύτερο καπνὸ, καλύτερο γάλα, κονιάκ. Καὶ πῶς ἔγινε καὶ σᾶς κάνουν πίστωση σ' ὄλα τὰ μαγαζιά;

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Μὰ καὶ σὲ σένα ἔχουμε πίστωση.

ΙΛΛ. Καὶ πῶς θὰ τὰ ξεπληρώσετε;
(Σιωποῦν. Αὐτὸς ἀρχίζει νὰ τοὺς πετᾷ ἐμπορεύματα. Φεύγουν ὄλοι τρέχοντας).

ΙΛΛ. Καὶ μὲ τί θὰ τὰ ξεπληρώσετε λοιπόν; Μὲ τί θὰ τὰ ξεπληρώσετε; Μὲ τί; Μὲ τί;
(Φεύγει τρέχοντας πρὸς τὰ πίσω τῆς σκηνῆς).

ΣΥΖΥΓΟΣ VIII. Θόρυβος στὴ μικρὴ τὴν πόλη.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἔτσι ζοῦν στίς μικρὲς τίς πόλεις.

ΣΥΖΥΓΟΣ VIII. Φαίνεται κάτι νὰ συμβαίνει ἐδῶ κάτω στὸ μαγαζί.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Θὰ ἀκρίβηνε τὸ κρέας καὶ μαλώνουν.
(Δυνατὰ ἀπὸ κινήσας. Ὁ σύζυγος πηδᾷ τρομαγμένος).

ΣΥΖΥΓΟΣ VIII. Γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ χρυσὸ μου.
Ἄκουσες;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ναί. Ὁ μαῦρος πάνθηρας βρυχᾷται.
Δείχνει τὰ δόντια του.

ΣΥΖΥΓΟΣ VIII. (κατάπληκτος) Ἐνας μαῦρος πάνθηρας;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Δῶρο ἀπὸ τὸν πασὰ τοῦ Μαρακῆς. Ἐδῶ δίπλα στὸ σαλόνι κάνει τίς βολτίτσες του. Μιὰ μεγάλη

θυμωμένη γατούλα μὲ σπινθηροβόλα μάτια. Τὴν ἀγαπᾷ πολὺ.

(Στὸ τραπέζι ἀριστερὰ κάθεται ὁ ἀστυνόμος. Πίνει μύρα. Μιλᾷ ἀργὰ καὶ προσεκτικὰ. Ἀπὸ τὸ πίσω τῆς σκηνῆς ἔρχεται ὁ Ἴλλ).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Μπορεῖς νὰ σερβίρεις Μπόμπυ.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Τί ἐπιθυμεῖτε κύριε Ἴλλ; Καθίστε παρακαλῶ.

(Ὁ Ἴλλ μένει ὀρθιος).

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Μὰ ἐσεῖς τρέμετε!

ΙΛΛ. Ἀπαιτῶ τὴ σύλληψη τῆς Κλαίρης Τσαχανασιάν.
(Ὁ Ἀστυνόμος γεμίζει τὴν πίπα του καὶ τὴν ἀνάβει μὲ τὸ πάσο του).

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Περιέργον, ἄκρως περιέργον.

(Ὁ Butler σερβίρει τὸ πρωῒνὸ, φέρνει τὴν ἀλληλογραφία).

ΙΛΛ. Τὸ ἀπαιτῶ σὰ μελλοντικὸς δήμαρχος.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. (ἐνῶ ἀφήνει σύννεφα καπνοῦ ἀπὸ τὸ στόμα του) Δὲν ἔχετε ἐκλεγεί ἀκόμη κύριε Ἴλλ.

ΙΛΛ. Νὰ συλλάβετε τὴν κυρία τώρα ἀμέσως.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Ἄν κατάλαβα καλά, θέλετε νὰ καταγγείλετε τὴν κυρία. Τώρα, ἂν συλληφθεῖ ἡ ὄχι, αὐτὸ θὰ τ' ἀποφασίσει ἡ ἀστυνομία. Ἐχει διαπράξει τίποτα τὸ παράνομο;

ΙΛΛ. Προκαλεῖ τοὺς κατοίκους τῆς πόλης νὰ μὲ σκοτώσουν.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Καὶ γὼ πρέπει ἔτσι στὰ καλά καθούμενα νὰ τὴ συλλάβω;
(Πίνει μύρα).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἄ, ἡ ἀλληλογραφία. Μοῦ γράφει ὁ Ἄικ. Ὁ Νεχροῦ. Μοῦ στέλνουν τὰ συγχαρητήριά τους.

ΙΛΛ. Αὐτὸ εἶναι τὸ καθῆκον σας.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Περιέργον, ἄκρως περιέργον.

(Πίνει μπόρα).
ΙΛΛ. Τὸ φυσικότερο πράγμα τοῦ κόσμου.
ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Ἀγαπητέ μου Ἴλλ, τὸ πράγμα δὲν εἶναι
καὶ τόσο φυσικὸ βέβαια. Ἄς ἐξετάσουμε ὁμῶς τὸ ζήτη-
μα μὲ ἡμεῖα. Ἡ κυρία ἔκανε στὴν πόλη τοῦ Γκύλλεν
μια πρόταση, δηλαδὴ νὰ σᾶς... — γιὰ ἓνα δισεκατομμύ-
ριο νὰ σᾶς... — ξέρετε δὲ τί θέλω νὰ πῶ. Αὐτὸ εἶναι ἀ-
λήθεια, ἤμουν καὶ γὼ ἐκεῖ. Γιὰ τὴν ἀστυνομία ὁμῶς δὲν
ὑπάρχει ἀκόμη καμμιά αἰτία γιὰ νὰ ἐπέμβει ἐναντίον τῆς
Κλαίρης Τσαχανασιάν. Τὸ ξέρετε δὲ πόσο δεμένοι εἴμα-
στε μὲ τοὺς νόμους.

ΙΛΛ. Ὑποκίνηση σὲ φόνο.
ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Γιὰ προσέξτε ἐδῶ κύριε Ἴλλ. Μία ὑποκί-
νηση σὲ φόνο ὑπάρχει μόνον τότε, ὅταν ἡ πρόταση τοῦ
νὰ σᾶς σκοτώσουν μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ σὰ σοβαρὴ. Μὰ
εἶναι σαφέστατο.

ΙΛΛ. Αὐτὸ νομίζω καὶ γὼ.
ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Ἀκριβῶς. Τώρα τὴν πρόταση αὐτὴ δὲν
εἶναι νὰ τὴν πάρει κανεὶς σὰ σοβαρά, γιὰ τὴν τιμὴ τοῦ
ἐνὸς δισεκατομμυρίου εἶναι ὑπερβολικὴ. Αὐτὸ δὲ πρέ-
πει νὰ τὸ παραδεχτῆτε καὶ μόνος σας. Γιὰ κάτι τέτοια
δίνει κανεὶς χίλιες - δυὸ χιλιάδες τὸ πολὺ, περισσότερο
πιστέψτε με ποτέ. Κόβω τὸ κεφάλι μου γι' αὐτό. Νὰ
γιατὶ σᾶς λέω πὼς τούτῃ ἡ πρόταση δὲν εἶναι σοβαρὴ.
Μὰ καὶ σοβαρὴ νὰ ἦταν, πάλι ἡ ἀστυνομία δὲ θὰ μπο-
ροῦσε νὰ τὴν πάρει σὰ σοβαρά. Γιὰ τὸ τότε θὰ πᾶιρε γιὰ
τρελλὴ τὴν κυρία. Μπῆκες;

ΙΛΛ. Τρελλή, ξετρελλή, ἐμὲ νὰ ἀπειλεῖ ἡ πρόταση ἀρχι-
φύλακα. Εἶναι λογικό.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Παράλογο. Δὲ μπορεῖ νὰ ἀπειλήστε ἀπὸ
μια πρόταση, ἀλλὰ μονάχα ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσή της. Δεῖξτε
μου μιὰ πραγματικὴ ἀπόπειρα, νὰ ἄς ποῦμε ἓναν ἀνθρω-

πο ποῦ νὰ σᾶς σημαδεύει μὲ τὸ πιστόλι του καὶ τότε γί-
νομαι σίφουνας. Κανεὶς ὁμῶς δὲ θέλει νὰ κάνει ἓνα τέ-
τοιο πράγμα. Τὸ ἀντίθετο μάλιστα. Ἡ ἀντίδραση στὸ
«Χρυσὸ Ἀπόστολο» ἦταν ιδιαίτερα ἐντυπωσιακὴ. Ὁ-
φείλω νὰ σᾶς συγχαρῶ ἐκ τῶν ὑσέρων.

(Πίνει μπόρα).

ΙΛΛ. Δὲν εἶμαι καὶ τόσο σίγουρος, ἀρχιφύλακα.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Δὲν εἴστε καὶ τόσο σίγουρος;

ΙΛΛ. Οἱ πελάτες μου ἀγοράζουν ὄλο καὶ καλύτερο γάλα,
καλύτερο ψωμί, καλύτερα σιγάρια.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Καὶ δὲ χαίρεστε λοιπόν; Ἔτσι θὰ πᾶνε
κ' οἱ δουλειές καλύτερα.

(Πίνει μπόρα).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Καὶ βάλτε ν' ἀγοράσουν ὄλες τὶς μετο-
χές τῆς Dupont.

ΙΛΛ. Κονιάκ ἤρθε κι ἀγόρασε ἀπὸ τὸ μαγαζί μου ὁ Χελ-
μεσμπέργκερ. Κι ὁμῶς τώρα καὶ χρόνια δὲν κερδίζει
τίποτα καὶ ζεῖ ἀπὸ τὰ συσσίτια.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Θὰ τὸ δοκιμάσω αὐτὸ τὸ κονιάκ ἀπόψε.
Εἶμαι καλεσμένος στὸν Χελμεσμπέργκερ.

(Πίνει μπόρα).

ΙΛΛ. Ὅλοι φοροῦν καινούργια παπούτσια. Καινούργια κί-
τρινα παπούτσια.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Μὰ τί ἔχετε λοιπόν ἐναντίον τῶν καινούρ-
γιων παπουτσιῶν; Καὶ γὼ καινούργια παπούτσια φορῶ.
(Δείχνει τὰ πόδια του).

ΙΛΛ. Καὶ σεῖς!

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Κοιτάξτε.

ΙΛΛ. Καὶ κίτρινα. Καὶ πίνετε καὶ μπόρα Πίλσεν!

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Μ' ἀρέσει.

ΙΛΛ. Πιὸ μπροστὰ πίνετε τὴ ντόπια.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Φρικτὴ ἦταν.

(Μουσική από ραδιόφωνο).

ΙΛΛ. 'Ακούτε;

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Ναι και λοιπόν;

ΙΛΛ. Μουσική.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. 'Η εϋθυμη χήρα.

ΙΛΛ. 'Ένα ραδιόφωνο.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. 'Εδῶ δίπλα στοῦ Χαγκχόλτσερ. Θά'πρεπε νά τὸ κλείνει τὸ παράθυρο.

(Τὸ γράφει στὸ σημειωματάριο).

ΙΛΛ. Πῶς τὰ κατάφερε νά πάρει ραδιόφωνο ὁ Χαγκχόλτσερ;

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Δικός του λογαριασμός.

ΙΛΛ. Καί σεῖς ἀρχιφύλακα μὲ τί θά ξεπληρώσετε τὴ μπίρ-
ρα σας τὴν Πίλσεν καί τὰ καινούργια σας τὰ παπούτσια;

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Δικός μου λογαριασμός.

(Κτυπᾷ τὸ τηλέφωνο πού εἶναι πάνω στὸ τραπέζι. 'Ο
ἀστυνόμος τὸ σηκώνει).

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. 'Αστυνομικὸ τμήμα Γκύλλεν.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Μπόμπυ τηλεφώνησε καί στοὺς Ρώσους.

Πές τους πῶς εἶμαι σύμφωνη μὲ τίς προτάσεις τους.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. 'Εν τάξει. (Κλείνει τὸ τηλέφωνο).

ΙΛΛ. Κι οἱ πελάτες μου πῶς θά τὰ ξεπληρώσουν;

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Αὐτὸ δὲν εἶναι δουλειὰ τῆς ἀστυνομίας.

(Σηκώνεται, παίρνει τὸ τουφέκι του ἀπὸ τὴ ράχη τῆς
καρέκλας).

ΙΛΛ. Εἶναι ὁμως δουλειὰ δική μου. Γιατί μὲ μένα θά πλη-
ρώσουν.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Κανείς δὲν σᾶς ἀπειλεῖ.

('Αρχίζει νά γεμίζει τὸ τουφέκι).

ΙΛΛ. 'Ολόκληρη ἡ πόλη κάνει χρέη. Μὲ τὰ χρέη ἔρχεται ἡ
καλοπέραση. Καί μὲ τὴν καλοπέραση ἡ ἀνάγκη νά μὲ
σκοτώσουν. Καί ἡ κυρὰ δὲ χρειάζεται τίποτα ἄλλο ἀπὸ
τὸ νά κάθεται στὸ μπαλκόνι της, νά πίνει τὸ καφεδάκι

της, νά καπνίζει τὰ ποῦρα της καί νά περιμένει. Μονάχα
νά περιμένει.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Τί παραμύθια εἶναι αὐτὰ πού λέτε.

ΙΛΛ. Σεῖς ὅλοι περιμένετε.

(Κτυπᾷ τὸ χέρι του πάνω στὸ τραπέζι).

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Θά'χετε πιεῖ πολὺ ρακί φαίνεται.

(Βλέπει ἂν τὸ ὄπλο εἶναι γεμισμένο).

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. 'Εντάξει. Γεμάτο εἶναι. Μπορεῖτε νά εἶστε
ἡσυχος. 'Η ἀστυνομία εἶναι ἐδῶ νά ἐξασφαλίζει τὸ σε-
βασμὸ πρὸς τοὺς νόμους, νά φροντίζει γιὰ τὴν τάξη,

νά προστατεύει τοὺς πολίτες. Ξέρει ποιὸ εἶναι τὸ κα-
θῆκον της. 'Αν, ἀπ' ὅπουδήποτε κι ἀπὸ ὁποιαδήποτε
πλευρὰ φαινόταν κι ἡ ἐλάχιστη ὑπόψια ἀπειλῆς, θά ἐπε-
νέβαινε. Μπορεῖτε νά βασίζεστε σ' αὐτὴν κύριε 'Ιλλ.

ΙΛΛ. (Χαμηλόφωνα). Κι ὁμως. 'Εχετε ἓνα χρυσὸ δόντι μέσα
στὸ στόμα σας ἀρχιφύλακα!

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. 'Ε;

ΙΛΛ. 'Ένα καινούργιο, ἀστραφτερό, χρυσὸ δόντι.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. 'Ε! Μὰ ἐσεῖς σίγουρα θά τρελλαθήκατε!
(Αὐτὴ τὴ στιγμή ὁ 'Ιλλ βλέπει ὅτι ἡ κἀννη τοῦ ὄπλου εἶναι
στραμμένη πρὸς τὸ μέρος του καί σηκώνει ἀργὰ τὰ χέ-
ρια).

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Δὲν ἔχω καιρὸ γιὰ τέτοιες κουβέντες ἄν-
θρωπέ μου. 'Εσύ βλέπεις φαντάσματα κι ἐγὼ πρέπει νά
φύγω. Τὸ σκυλάκι αὐτῆς τῆς ιδιότροπης τῆς λεφτοῦς,
τό'σκασε. Αὐτὸς ὁ μαῦρος ὁ πάνθηρας. Πρέπει νά τρέ-
ξω νά τὸν κυνηγήσω.

(Βγαίνει ἀπὸ τὴν πίσω πλευρὰ).

ΙΛΛ. 'Εμένα κυνηγᾶτε, ἐμένα.

('Η Κλαίρη Τσαχανασιὰν διαβάζει ἓνα γράμμα).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Θά'ρθει κι ὁ μοντελίστ. 'Ο πέμπτος ὁ
ἄντρας μου, ὁ πιὸ ὁμορφος ἀπ' ὄλους. Σχεδιάζει ἀκόμη

τὰ νυφικά μου τὰ φουστάνια. "Ένα μενουέττο Ρόμπυ.
(*Ακούγεται ένα μενουέττο από τὴν κιθάρα*).

ΣΥΖΥΓ. VIII. Μὰ ὁ πέμπτος σου δὲν ἦτανε χειροῦργος;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ὁ ἕκτος μου.
(*Ἀνοίγει ένα ἄλλο γράμμα*).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Εἶναι ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτη τῶν δυτικῶν
σιδηροδρόμων.

ΣΥΖΥΓ. VIII. (*Ἐκπληκτος*) Γι' αὐτὸν ἰδέα δὲν ἔχω.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ναι ὁ τέταρτός μου. "Ἐχει καταντήσει
πάμφτωχος. Οἱ μετοχές του ἀνήκουν σὲ μένα. Τὸν ξε-
τρέλλανα στὸ Μπάκινχαμ.

ΣΥΖΥΓ. VIII. Μ' αὐτὸς δὲν ἦταν ὁ λόρδος Ἴσμαήλ;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ναι βέβαια, δίκιο ἔχεις Χόμπυ. Τε-
λείως τὸν ξέχασα κι αὐτὸν καὶ τὸ παλάτι του στὸ Γιορκ-
σάιρ. Τότε εἶναι ὁ δεῦτερός μου πού μου γράφει. Αὐ-
τὸν τὸν γνώρισα στὸ Κάιρο. Φιληθήκαμε κάτω ἀπὸ
τὴ Σφίγγα. "Ἦταν ένα ἀξέχαστο βράδυ.

(*Δεξιὰ ἀλλαγὴ τοῦ σκηρικοῦ. Ἡ ἐπιγραφὴ «Δημορ-
χεῖον» κατεβαίνει πρὸς τὰ κάτω. Ἔρχεται ὁ Τρίτος καὶ
παίρνει ἀπὸ τὴ σκηνὴ τὸ ταμεῖο τοῦ μαγαζιοῦ καὶ μετα-
τοπίζει τὸν πάγκο, ἔτσι ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθεῖ
σὰν ἔδρα. Ἔρχεται ὁ Δήμαρχος. Ἀφήνει ένα περιστροφὸ
πάνω στὴν ἔδρα, κάθεται. Ἀπὸ ἀριστερὰ ἔρχεται ὁ Ἴλλ.
Στὸν τοῖχο κρέμεται ένα σχέδιο γιὰ μιὰ καινούργια οἰκο-
δομή).*)

ΙΛΛ. Πρέπει νὰ σᾶς μιλήσω κύρ δήμαρχε.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Καθίστε παρακαλῶ.

ΙΛΛ. Ἄς μιλήσουμε σὰν ἄντρες. Ἄλλωστε εἶμαι καὶ διά-
δοχος σας.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Παρακαλῶ.

(*Ὁ Ἴλλ μένει ὄρθιος. Κοιτάζει τὸ περιστροφὸ*).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ὁ μαῦρος πάνθηρας τῆς κυρίας Τσαχα-

νασιὰν εἶναι λυμένος. Τὸν εἶδαν νὰ τριγυρνᾷ γύρω ἀπ'
τὴ μητρόπολη. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ὀπλοφοροῦμε.

ΙΛΛ. Ναι βέβαια.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Εἰδοποίησα τοὺς ἄντρες πού ἔχουν ὄπλα.

Τὰ παιδιά θὰ μείνουν μέσα στὸ σχολεῖο.

ΙΛΛ. (*μὲ δυσπιστία*) Μεγάλη φασαρία γιὰ τὸ τίποτα.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Μὰ κυνηγᾶμε ένα ἄγριο θηρίο.

(*Ἔρχεται ὁ Butler*).

BUTLER. Κυρία, ὁ πρόεδρος τῆς παγκόσμιας τράπεζας
μόλις πού ἔφτασε μὲ τ' ἀεροπλάνο ἀπ' τὴν Νέα Ὑόρκη.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Δὲν ἔχω ὄρεξη νὰ τοῦ μιλήσω τώρα.

Πές του νὰ ξαναφύγει.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Τί σᾶς βασανίζει λοιπόν. Ἐλάτε ἀνοίξτε
μου τὴν καρδιά σας.

ΙΛΛ. (*καχύποπτα*). Χμ! Καπνίζετε μιὰ ἄλλη μάρκα τώρα.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Εἶναι «Ξανθὸς Πήγασος».

ΙΛΛ. Ἄρκετὰ ἀκριβή.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Εἶναι ἀκριβή, γι' αὐτὸ κι ἐκλεκτή.

ΙΛΛ. Πιὸ μπροστὰ καπνίζατε κάτι ἄλλο κύρ δήμαρχε.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἄλογάκι 5.

ΙΛΛ. Φτηνότερο.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Πάρα πολὺ βαρὺς καπνὸς ἦταν.

ΙΛΛ. Καὶ καινούργια γραβάτα βλέπω.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Μετάξι.

ΙΛΛ. Μήπως ἀγοράσατε καὶ καινούργια παπούτσια;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ναι παράγγειλα νὰ μοῦ τὰ φέρουν ἀπὸ τὸ

Κάλμπερστατ — καλὰ ποῦ τὸ ξέρετε ἐσεῖς αὐτό;

ΙΛΛ. Γι' αὐτὸ ἦρθα ἐδῶ.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Μὰ τέλος πάντων τί σᾶς συμβαίνει. Φαίνε-
στε ὠχρὸς. Μήπως εἶστε ἄρρωστος;

ΙΛΛ. Φοβοῦμαι.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Φοβᾶστε;

ΙΑΛ. Ἡ ζωὴ ὅλο καὶ καλύτερεύει.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Αὐτὸ πάλι πρώτη φορά τ' ἀκούω. Θὰ μοῦ ἦταν πολὺ εὐχάριστο κάτι τέτοιο.

ΙΑΛ. Ζητῶ τὴν προστασία τῶν Ἀρχῶν.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἔ; καὶ γιὰ ποῖο πράγμα δηλαδή;

ΙΑΛ. Μὰ τὸ ξέρετε κιόλας κύρ δήμαρχε.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Εἴστε πολὺ καχύποπτος.

ΙΑΛ. Τὸ κεφάλι μου ἔχει ἐπικηρυχτεῖ γιὰ ἓνα δισεκατομύριο.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Νὰ ἀποτανθῆτε στὴν ἀστυνομία.

ΙΑΛ. Πῆγα καὶ στὴν ἀστυνομία.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Θὰ πρέπει νὰ σᾶς ἔχουν καθησυχάσει ἀπὸ κεῖ.

ΙΑΛ. Μέσα στὸ στόμα τοῦ ἀρχιφύλακα ἔλαμπε ἓνα καινούργιο, χρυσὸ δόντι.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Μοῦ φαίνεται ὅτι ξεχνᾶτε ὅτι βρίσκεστε στὸ Γκύλλεν. Σὲ μιὰ πόλη μὲ ἀνθρωπιστικὴ παράδοση. Ὁ Γκαῖτε ἔχει διανυχτερεύσει ἐδῶ. Ὁ Μπράμς ἔγραψε ἓνα κουαρτέττο. Τοῦτες οἱ ἀξίες δημιουργοῦν ὑποχρεώσεις!

(Ἀπὸ ἀριστερὰ μπαίνει ἓνας ἄντρας (ὁ Τρίτος) μὲ μιὰ γραφομηχανή).

ΑΝΤΡΑΣ. Ἡ καινούργια γραφομηχανὴ κύρ δήμαρχε. Εἶναι Ρέμιγκτον.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Πήγαινε τὴν στὸ γραφεῖο.

(Ὁ ἄντρας πηγαίνει πρὸς τὰ δεξιὰ).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Τέτοια ἀχαριστία δὲν τὴν ἀξίζουμε. Ὁχι! Ἐὰν δὲν εἴστε σὲ θέση νὰ ἔχετε ἐμπιστοσύνη στὴν κοινότητά μας, τότε λυποῦμαι. Δὲν περίμενα μιὰ τέτοια μηδενιστικὴ τάση. Τέλος πάντων σ' ἓνα κράτος δικαίου ζοῦμε.

ΙΑΛ. Ἔ τότε νὰ συλλάβετε τὴν κυρία.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Περίεργον, ἄκρως περίεργον.

ΙΑΛ. Αὐτὸ μοῦ'πε καὶ ὁ ἀρχιφύλακας.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἡ συμπεριφορὰ τῆς κυρίας — ὁ Θεὸς τὸ βλέπει — δὲν εἶναι δὰ καὶ τόσο ἀκατανόητη. Ἐδῶ ποὺ τὰ λέμε βάλατε δυὸ νέους νὰ ψευδορκήσουν καὶ σπρώξατε ἓνα κορίτσι στὴν πιὸ γυμνὴ καχομοιριά.

ΙΑΛ. Αὐτὴ ἡ γυμνὴ καχομοιριά σημαίνει ὅμως μερικὰ δισεκατομύρια δήμαρχε.

(Σιωπή).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἄς μιλήσουμε τίμια μεταξὺ μας.

ΙΑΛ. Καὶ γὰρ ἔτσι θά'θελα.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Σὰν ἄντρες, ἔτσι ὅπως μοῦ τὸ ζητήσατε.

Δὲν ἔχετε τὸ ἠθικὸ δικαίωμα νὰ ζητᾶτε τὴ σύλληψη τῆς κυρίας. Ὅσο γιὰ τὸ ἂν θὰ γίνετε δήμαρχος... γι' αὐτὸ δὲν γίνεται πιά οὔτε συζήτησις. Λυπᾶμαι μὰ πρέπει νὰ σᾶς τὸ πῶ.

ΙΑΛ. Ἐπισήμως;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Κατ' ἐντολὴν τῶν κομμάτων.

ΙΑΛ. Καταλαβαίνω...

(Πηγαίνει ἀργὰ ἀριστερὰ στὸ παράθυρο, γυρίζει τὴν πλάτη του πρὸς τὸν δήμαρχο καὶ κοιτάζει ἔξω).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Τὸ ὅτι καταδικάσαμε τὴν πρότασις τῆς κυρίας, δὲν σημαίνει ὅτι παραδεχόμεστε καὶ τὰ ἐγκλήματα τὰ ὅποια ἔχουν ὀδηγήσει σ' αὐτήν. Γιὰ τὴ θέση τοῦ δημάρχου προβάλλονται ὀρισμένες ἀπαιτήσεις ἠθικῆς φύσεως τίς ὁποῖες ἐσεῖς δὲν ἐκπληρεῖτε πλέον. Πρέπει νὰ τὸ παραδεχτῆτε. Κατὰ τὰ ἄλλα, τὸ ὅτι θὰ τρέφουμε τὴν ἴδια ὑπόληψιν καὶ φιλία ἀπέναντί σας, εἶναι αὐτονόητο.

(Ἀπὸ ἀριστερὰ βγαίνουν πάνω στὴ σκηνὴ ὁ Ρόμπυ καὶ ὁ Τόμπυ. Κρατοῦν πάλι στεφάνια καὶ λουλούδια καὶ ἐξαφανίζονται μέσα στὸ Χρυσὸ Ἀπόστολο).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Είναι καλύτερα να αποσιωπήσουμε όλη τούτη την ιστορία. Παρακάλεσα και την έφημερίδα να μην αφήσει να ανακοινωθεί τίποτα γι' αυτή την υπόθεση.

(*Ο Ίλλ γορίζει προς το δήμαρχο*).

ΙΛΛ. Στολίζω κιόλας το φέρετρό μου δήμαρχε. 'Η σιωπή μου είναι πάρα πολύ επικίνδυνη.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Μά για το Θεό αγαπητέ μου έπρεπε να μās είστε εγγνώμων πού σε μιá τέτοια δυσάρεστη υπόθεση απλώνουμε το πέπλο τής λησμονιās!

ΙΛΛ. 'Αν μιλήσω, μου μένει ακόμα μιá πιθανότητα να γλυτώσω.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. 'Ε! Μά αυτό δέν παίρνει πιά άλλο! Ποιός λοιπόν σās άπειλει;

ΙΛΛ. 'Ενας από σās.

(*Ο δήμαρχος σηκώνεται*).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Πέστε μου το όνομά του και αναλαμβάνω εγώ την υπόθεση. Και χωρίς καμμιá επιείκεια μάλιστα.

ΙΛΛ. Καθ' ένας από σās.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Σε' όνομα τούτης τής πόλης διαμαρτύρομαι. Διαμαρτύρομαι έντονώτατα για τούτη την κατηγορία.

ΙΛΛ. Κανένας δέ θέλει να με σκοτώσει, καθένas έλπίζει πώς κάποιος άλλος θα το κάνει μέχρι πού κάποιος θα το κάνει να ξεμπερδεύουμε.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Μοϋ φαίνεται ότι βλέπετε φαντάσματα.

ΙΛΛ. Βλέπω σχέδια στον τοίχο. Το καινούργιο δημαρχείο;
(*Αγγίζει με το χέρι του το σχέδιο*).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Θεέ μου, δέν επιτρέπετε δηλαδή ούτε να σχεδιάζουμε;

ΙΛΛ. Κερδοσκοπείτε κιόλας με το δικό μου το θάνατο.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. 'Ανθρωπέ μου, αν σαν πολιτικός δέν είχα πιά το δικαίωμα να πιστεύω σ' ένα καλύτερο μέλλον,

χωρίς ταυτόχρονα να πρέπει να σκέφτομαι ένα έγκλημα, έ τότε θα'πρεπε να παραιτηθώ. Γι' αυτό να μείνετε ήσυχος.

ΙΛΛ. Μ' έχετε κιόλας καταδικασμένο σε θάνατο.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Κύριε Ίλλ!

ΙΛΛ. (σιγανά) Το σχέδιο πάνω στον τοίχο το λέει καθαρά. Ναι το λέει καθαρά.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. 'Ερχεται ο 'Ωνάσης. Κι' ο πρίγκιπας με την πριγκίπισσα. 'Ο 'Αγά Χάν.

ΣΥΖΥΓ. VIII. 'Ο 'Αλχ;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. 'Ολη ή σαβούρα τής Ριβιέρας.

ΣΥΖΥΓ. VIII. Δημοσιογράφοι θα'ρθουν;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. 'Απ' όλον τον κόσμο. 'Οπου παντρεύομαι εγώ βρίσκονται πάντα δημοσιογράφοι. Με χρειάζονται και τους χρειάζομαι.

(*Ανοίγει ένα ακόμη γράμμα*).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. 'Από τον κόμη Χόλκ.

ΣΥΖΥΓ. VIII. Μά χρυσό μου, είναι άραγε σωστό τούτο το πρώτο μας πρωινό να διαβάζεις γράμματα των πρώην συζύγων σου;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Δέ θέλω να χάσω την επίβλεψη.

ΣΥΖΥΓ. VIII. (με πόνο). 'Εχω και γώ τα προβλήματά μου.

(*Σηκώνεται και κοιτάζει προς την πόλη*).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Μήπως χάλασε ή Πόρσε σου;

ΣΥΖΥΓ. VIII. Μιá τέτοια μικρή πόλη με στεναχωρεί.

Ναι καλά: 'Η φλαμουριά θροΐζει, πουλιά κελαϊδούν, ή πηγή μουρμουρίζει. 'Ολα αυτά γίνονταν από μισή ώρα τώρα. Δέν συμβαίνει τίποτα το συγκλονιστικό. Ούτε με τή φύση, ούτε με τους ανθρώπους. 'Ολα αποκοιμι-

σμένα. Ξέγνοιαστη εἰρήνη, κορεσμός, ἄνεση. Τίποτα τὸ μεγαλειώδες, τίποτα τὸ τραγικό. Λείπει τὸ ἠθικὸ πεπρωμένο μιᾶς μεγάλης ἐποχῆς.

(Ἀπὸ ἀριστερὰ ἔρχεται ὁ Ἐφημέριος μ' ἓνα ὄπλο κρεμασμένο στὸν ὤμο του. Ἀπλώνει πάνω στὸ τραπέζι πού καθόταν πρὶν ὁ Ἀστυνόμος ἓνα ἄσπρο τραπεζομάντηλο μ' ἓνα σταυρὸ μαῦρο στὴ μέση. Ἀκουμπᾷ τὸ ὄπλο του στὸν τοῖχο τοῦ ξενοδοχείου. Ὁ Καντηλανάφτης τὸν βοηθᾷ νὰ βάλει τὸ ράσο του).

(Σκοτάδι).

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Περάστε Ἴλλ παιδί μου, περάστε στὸ ἱεροφυλάκιο.

(Ὁ Ἴλλ ἔρχεται ἀπ' ἀριστερὰ).

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Εἶναι σκοτεινὰ ἐδῶ καὶ κάνει καὶ ψύχρα.

ΙΛΛ. Δὲ θέλω νὰ σᾶς ἀνησυχῆσω πάτερ μου.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Ἡ οἰκία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀνοικτὴ σ' ὅλους.

(Παρατηρεῖ τὸ βλέμμα τοῦ Ἴλλ πού πέφτει στὸ ὄπλο).

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Παραξενεύεστε γιὰ τὸ ὄπλο; Ὁ μαῦρος πάνθηρας τῆς κυρίας Τσαχανασιὰν σέρνεται ἐδῶ τριγύρω. Ἀνέβηκε μέχρι τὸ γεῖσο τῆς ὀροφῆς. Τώρα εἶναι στὴν ἀποθήκη τοῦ Πέτερ.

ΙΛΛ. Ζητῶ βοήθεια.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Γιατί;

ΙΛΛ. Φοβοῦμαι.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Φοβᾶστε; Ποιόν;

ΙΛΛ. Τοὺς ἀνθρώπους.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Φοβᾶστε ὅτι θὰ σᾶς σκοτώσουν Ἴλλ;

ΙΛΛ. Μὲ κυνηγοῦν σὰν νὰ κυνηγοῦσαν ἄγριο θηρίο.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Δὲν πρέπει νὰ φοβᾶστε τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ τὸ Θεὸ παιδί μου. Ὅχι τὸ θάνατο τοῦ σώματος, ἀλλὰ ἐκεῖνο τῆς ψυχῆς. Κούμπωσέ μου πίσω τὸ ράσο

καντηλανάφτη.

(Παντοῦ κολλημένοι στοὺς τοίχους γίνονται ὄλο καὶ περισσότερο ἀντιληπτοὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ Γκύλλεν, ὁ Ἀστυνόμος πρῶτα, ὁ Δήμαρχος, οἱ τέσσερις, ὁ Ζωγράφος, ὁ Καθηγητής. Κοιτάζουν ἐρευνητικὰ γύρω γύρω, μὲ τὸ ὄπλο ἑτοιμὸ νὰ πυροβολήσουν. Πλησιάζουν ὅσο πιὸ πολὺ μποροῦν ἀπαρτήρητοι).

ΙΛΛ. Πρόκειται γιὰ τὴν ζωὴ μου.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Γιὰ τὴν αἰώνια ζωὴ σας.

ΙΛΛ. Ἡ ζωὴ καλυτερεύει μέρα μὲ τὴν ἡμέρα.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Αὐτὰ εἶναι φαντάσματα τῆς συνείδησής σας.

ΙΛΛ. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι χαρούμενοι. Τὰ κορίτσια στολιζονται καὶ οἱ νεαροὶ φοροῦν πολύχρωμα πουκάμισα. Ἡ πόλη ἑτοιμάζεται γιὰ τὴ γιορτὴ τοῦ σκοτωμοῦ μου καὶ γὼ πᾶω νὰ σκάσω ἀπὸ τὸ φόβο.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Ὅτι ὑποφέρετε εἶναι γιὰ καλὸ σας, εἶναι γιὰ καλὸ σας.

ΙΛΛ. Ζῶ σὲ μιὰ κόλαση.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Ἡ κόλαση βρίσκεται μέσα σου παιδί μου. Εἶσαι μεγαλύτερος ἀπὸ μένα καὶ νομίζεις ὅτι ξέρεις τοὺς ἀνθρώπους. Κι ὅμως ὁ καθένας μονάχα τὸν ἑαυτὸ του ξέρει. Ἐπειδὴ πρόδωσες ἓνα κορίτσι γιὰ χρήματα — μιὰ φορὰ πρὶν πολλὰ χρόνια — νομίζεις πῶς καὶ οἱ ἄνθρωποι θὰ σὲ προδώσουν γιὰ χρήματα. Ἐξ ἰδίων κρίνεις τὰ ἀλλότρια. Εἶναι πάρα πολὺ φυσικό. Ἡ αἰτία τοῦ φόβου μας βρίσκεται μέσα στὴν καρδιά μας, βρίσκεται μέσα στὴς ἀμαρτίες μας. Ἄν τὸ καταλάβεις αὐτό, τότε ἀπὸ κεῖ θὰ βρεῖς τὰ ὄπλα νὰ νικήσεις αὐτὸ πού σὲ βασανίζει.

ΙΛΛ. Οἱ Σιμετχόφερ ἀγόρασαν πλυντήριο.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Μὴ μεριμνᾶτε σεῖς γι' αὐτό.

ΙΑΛ. Μὲ πίστωση.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Μερμιμᾶτε μονάχῃ γιὰ τὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς.

ΙΑΛ. Οἱ Στόκερς μιὰ τηλεόραση.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Προσευχηθῆτε. Καντηλανάφτη, τὸ πετραχήλι.

(Ὁ Καντηλαναύτης δίνει τὸ πετραχήλι στὸν Ἐφημέριο).

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Ρώτησε τὴ συνειδήσή σου. Πορεύσου τὸ δρόμο τῆς μετανοίας. Τοῦτος εἶναι ὁ μοναδικὸς ὁ δρόμος. Διαφορετικὰ ὁ κόσμος τοῦ φόβου σου θὰ φλέγεται πάντα. Δὲ μπορούμε νὰ κάνουμε τίποτα ἄλλο.

(Σιωπή. Οἱ ἄντρες μὲ τὰ περιστροφὰ ἐξαφανίζονται.

Σκιὲς στὶς ἄκρες τῆς σκηνῆς. Τὸ σήμαντρο γιὰ τὶς πυροκαγιὲς ἀρχίζει νὰ χτυπᾷ).

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Καὶ τώρα στὰ καθήκοντά μου παιδί μου Ἴλλ. Πρέπει νὰ κάνω μιὰ βάρφτιση. Τὴ Βίβλο, καντηλανάφτη, καὶ τὴ λειτουργία καὶ τὸ βιβλίον τῶν ψαλμῶν. Τὸ παιδάκι ἔχει ἀρχίσει νὰ ξεφωνίζει. Πρέπει νὰ τὸ φέρω στὸ δρόμο τοῦ φωτός, τοῦ μοναδικοῦ φωτός ποὺ φωτίζει τὸν κόσμο μας.

(Μιὰ δευτέρα καμπάνα ἀρχίζει νὰ χτυπᾷ).

ΙΑΛ. Καὶ δευτέρα καμπάνα;

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Γιατί ὄχι; Ὁ ἦχος εἶναι ἐξαιρετός. Δυνατός καὶ γεμάτος.

ΙΑΛ. (ξεφωνίζοντας) Ἀκόμη καὶ σεῖς πάτερ; Καὶ σεῖς λοιπόν;

(Ὁ Ἐφημέριος πέφτει πάνω στὸν Ἴλλ καὶ τὸν ἀγκαλιάζει).

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Φύγε. Εἴμαστε ἀδύνατοι καὶ χριστιανοὶ καὶ εἰδωλολάτρες. Ἡ καμπάνα βροντᾷ στὸ Γκύλλεν. Ἡ καμπάνα τῆς προδοσίας. Φύγε. Μᾶς βάζεις σὲ πειρασμὸ ὅσο μένεις.

(Ἀκούγονται δυὸ πυροβολισμοί. Ὁ Ἴλλ πέφτει στὸ πάτωμα, ὁ παπᾶς πέφτει στὰ γόνατα δίπλα του).

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Φύγε! Φύγε!

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Κάποιος πυροβολεῖ Μπόμπυ.

BUTLER. Πραγματικὰ κυρία μου.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Τί νὰ τρέχει ἄραγε;

BUTLER. Τὸ ἴσκασε ὁ πάνθηρας.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Τὸν συνάντησε κανένας;

BUTLER. Βρίσκεται μπροστὰ στὸ μαγαζὶ τοῦ Ἴλλ.

Εἶναι νεκρός.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Κρίμα τὸ ζῶο. Ἐνα πένθιμο ἐμβατήριον Ρόμπυ.

(Ἀκούγεται ἓνα ἐμβατήριον ἀπὸ τὴν κιθάρα. Ἐξαφανίζεται τὸ μπαλκόνι. Χτύπος ρολοιοῦ.

Τὸ σκηρικὸ εἶναι ὅπως καὶ στὴν ἀρχὴ τῆς πρώτης πράξης. Ὁ σταθμός. Μόνο τὸ δρομολόγιο τῶν τραίνων εἶναι καινούργιο καὶ ἄσκιστο. Κάπου εἶναι κολλημένη μιὰ μεγάλη ἀφίσσα μὲ ἓνα λαμπερὸ κίτρινο ἥλιο. «Ταξιδεύετε στὸ νότο». Ἐπίσης μιὰ ἄλλη: «Ἐπισκεφθεῖτε τὴν ἀναπαράσταση τῶν παθῶν στὸ Ὀμπεραμεργκάου» Στὸ βάθος μπορεῖ νὰ διακρίνει κανεὶς ἀνάμεσα στὰ σπῆτια μερικὸς ἀνψωτικὸς γερανοὺς ὅπως καὶ μερικὲς καινούργιες στέγες. Ἀκούγεται ὁ βροντερός θόρυβος ἐνὸς ἐξπρές ποὺ περνᾷ ἀστραπιαῖα. Μπροστὰ ἀπὸ τὸ σταθμὸ ὁ προϊστάμενος χαιρετᾷ. Ἀπὸ τὸ βάθος ἔρχεται ὁ Ἴλλ μ' ἓνα παλιὸ βαλιτσάκι στὸ χέρι καὶ κοιτάζει τριγύρω του. Ἀργὰ σὰν ἀπὸ σύμπτωση ἔρχονται κατὰ κεῖ ἀπ' ὅλες τὶς πλευρὲς ἄνθρωποι ἀπὸ τὸ Γκύλλεν. Ὁ Ἴλλ διστάζει καὶ στέκεται ἐκεῖ ὅπου βρίσκεται).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Καλημέρα Ἴλλ.

ΟΛΟΙ. Καλημέρα, καλημέρα.

ΙΑΛ. (διστακτικὰ) Καλημέρα.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Γιὰ ποῦ τόβαλες μὲ τὴ βαλίτσα;

ΟΛΟΙ. Για ποῦ τό'βαλες;

ΙΛΛ. Για τὸ σταθμό.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Νὰ σὲ πᾶμε λοιπὸν μέχρι ἐκεῖ.

ΟΛΟΙ. Νὰ σὲ πᾶμε μέχρι ἐκεῖ. Νὰ σὲ πᾶμε μέχρι ἐκεῖ.

(*Ἐμφανίζονται ὄλο καὶ περισσότεροι κάτοικοι τοῦ Γκύλλεν*).

ΙΛΛ. Μὴν πειράζεστε δὲν εἶναι ἀνάγκη. Δὲν ἀξίζει δὰ τὸν κόπο.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Θὰ ταξιδέψεις Ἴλλ;

ΙΛΛ. Ναι θὰ ταξιδέψω.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Καὶ γιὰ ποῦ λοιπὸν με τὸ καλό;

ΙΛΛ. Δὲν ξέρω. Στὸ Κάλμπερστατ καὶ μετὰ συνέχεια...

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ἄ! Ἔτσι - καὶ μετὰ συνέχεια...

ΙΛΛ. Στὴν Αὐστραλία θά'ταν τὸ καλύτερο. Ὅσο γιὰ τὰ λεφτά... Κάπου θὰ τὰ βρῶ.

(*Συνεχίζει πρὸς τὸ σταθμό*).

ΟΛΟΙ. Στὴν Αὐστραλία. Στὴν Αὐστραλία.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Καὶ πῶς σοῦ'ρθε ἔτσι ξαφνικά.

ΙΛΛ. (*ἀμήχανα*). Δὲν μπορεῖ νὰ ζεῖ κανεὶς πάντοτε στὸν ἴδιο τόπο ὅλα του τὰ χρόνια.

(*Ἀρχίζει νὰ τρέχει καὶ φτάνει στὸ σταθμό. Οἱ ἄλλοι ἀκολουθοῦν σιγὰ σιγὰ καὶ τὸν περικυκλώνουν*).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Θὰ μεταναστεύσεις λοιπὸν στὴν Αὐστραλία; Μὰ εἶναι τὸ λιγότερο γελοῖο.

ΓΙΑΤΡΟΣ. Καὶ γιὰ σένα τὸ πιὸ ἐπικίνδυνο ἀπ' ὅλα.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Καὶ ἓνας ἀπὸ τοὺς δυὸ εὐνούχους εἶχε μεταναστεύσει στὴν Αὐστραλία.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Ἐδῶ εἶσαι πιὸ σίγουρα ἀπ' ὅπουδήποτε ἄλλου.

ΟΛΟΙ. Ἄπ' ὅπουδήποτε ἄλλου, ἀπὸ ὅπουδήποτε ἄλλου.

(*Ὁ Ἴλλ κοιτάζει γύρω του κυριευμένος ἀπὸ ἄγχος σὰν ἓνα κνηγμένο ζῶο*).

ΙΛΛ (*χαμηλόφωνα*). Ἐγραψα στὸν κυβερνητικὸ ἀρμοστή στὸ Κάφφιγκεν.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Καὶ λοιπὸν;

ΙΛΛ. Καμμιά ἀπάντηση.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ἡ δυσπιστία σου εἶναι ἀκατανόητη.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Κανένας δὲ θέλει νὰ σὲ σκοτώσει.

ΟΛΟΙ. Κανένας, κανένας.

ΙΛΛ. Τὸ ταχυδρομεῖο δὲν τὸ ἔστειλε τὸ γράμμα μου.

ΖΩΓΡΑΦΟΣ. Ἀδύνατον.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ὁ ὑπάλληλος τοῦ ταχυδρομείου εἶναι μέλος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Εἶναι ἓνας τίμιος ἄνθρωπος.

ΙΛΛ. Ὅριστε! Μιὰ ἀφίσσα «Ταξιδεύετε στὶ νότο».

ΓΙΑΤΡΟΣ. Καὶ λοιπὸν;

ΙΛΛ. Ἐπισκεφτεῖτε τὴν ἀναπαράσταση τῶν παθῶν στὸ Ὀμπεραμεργκάου.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Καὶ λοιπὸν;

ΙΛΛ. Χτίζουν.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Καὶ λοιπὸν;

ΙΛΛ. Καὶ ὄλοι οἱ ἄλλοι ἐσεῖς φορᾶτε καινούργια πανταλόνια.

ΠΡΩΤΟΣ. Καὶ λοιπὸν;

ΙΛΛ. Ὅλο καὶ πιὸ πλούσιοι γίνεστε, ὄλο καὶ πιὸ πλούσιοι.

ΟΛΟΙ. Καὶ λοιπὸν;

(*Κτύπος ρολοιοῦ*).

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Βλέπεις δὰ πόσο σὲ ἀγαποῦν ὄλοι.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ὀλόκληρη ἢ πόλη σὲ συνοδεύει.

ΟΛΟΙ. Ὀλόκληρη ἢ πόλη, ὄλόκληρη ἢ πόλη.

ΙΛΛ. Δὲν σᾶς τὸ ζήτησα.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Δὲν μᾶς τὸ ἀπαγορεύει καὶ κανεὶς νὰ σὲ ἀποχαιρετήσουμε.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Σὰν παλιοὶ φίλοι.

ΟΛΟΙ. Σὰν παλιοὶ φίλοι, σὰν παλιοὶ φίλοι.

(Θόρυβος τραίνου. Ὁ προϊστάμενος τοῦ σταθμοῦ δείνει τὸ σήμα. Ἀριστερὰ ἐμφανίζεται ἕνας εἰσπράκτορας σὰ νὰ ἔχει πηδήσει μόλις ἀπὸ τὸ τραῖνο).

ΕΙΣΠΡΑΚΤΩΡ (μὲ μακρόσυρτο ξεφωνητὸ). Γκύλλεν.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Τὸ τραῖνο πὺ πρέπει νὰ πάρεις.

ΟΛΟΙ. Τὸ τραῖνο σου, τὸ τραῖνο σου.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἄντε λοιπὸν Ἰλλ. Σοῦ εὐχομαι καλὸ ταξίδι.

ΟΛΟΙ. Καλὸ ταξίδι, καλὸ ταξίδι.

ΓΙΑΤΡΟΣ. Ὅλα καλὰ ἀπὸ δῶ καὶ πέρα.

ΟΛΟΙ. Ὅλα καλὰ.

(Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Γκύλλεν συγκεντρώνονται γύρω ἀπὸ τὸν Ἰλλ).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἐφτασε ἡ ὥρα. Ἀνέβα λοιπὸν γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Τὸ τραῖνο φεύγει γιὰ τὸ Κάλμπερστατ.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Καὶ καλὴ τύχη στὴν Αὐστραλία.

ΟΛΟΙ. Καλὴ τύχη, καλὴ τύχη.

(Ὁ Ἰλλ μένει ἀσάλευτος καὶ τοὺς κοιτάζει).

ΙΛΛ. Γιατί εἴστε ὅλοι ἐδῶ γύρω μου μαζεμένοι;

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Μὰ τί ἄλλο θέλεις λοιπὸν ἀκόμα;

ΠΡΟ-Ι-ΣΤΑΜΕΝΟΣ ΣΤ. Ἀνέβα!

ΙΛΛ. Γιατί μαζευτήκανε ὅλοι γύρω μου;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Δὲν μαζευτήκανε γύρω σου, καθόλου μάλιστα.

ΙΛΛ. Κάντε τόπο!

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Μὰ ἔχουμε κάνει τόπο.

ΟΛΟΙ. Ἐχουμε κάνει τόπο, ἔχουμε κάνει τόπο.

ΙΛΛ. Κάποιος θὰ μ' ἐμποδίσει.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Σαχλαμάρες. Δὲ μένει παρὰ νὰ μπεῖς στὸ τραῖνο καὶ θὰ δεῖς ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶναι σαχλαμάρες.

ΙΛΛ. Ξεκουμπιστῆτε λοιπὸν!

(Δὲν κουνιέται κανεὶς. Μερικοὶ στέκονται ἐκεῖ μὲ τὰ

χέρια στὶς τσέπες τους).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Δὲν ξέρω τί θέλεις τέλος πάντων. Ἀπὸ πῶς ἐξαρτᾶται ἂν θὰ φύγεις. Ἐμπρὸς μπές. Τὸ τραῖνο θὰ φύγει.

ΙΛΛ. Ξεκουμπιστῆτε!

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ὁ φόβος σου εἶναι τὸ λιγότερο γελοῖο.
(Ὁ Ἰλλ πέφτει στὰ γόνατα).

ΙΛΛ. Γιατί ἔρχεστε τόσο κοντά μου;

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Ὁ ἄνθρωπος τρελλάθηκε.

ΙΛΛ. Θέλετε νὰ μ' ἐμποδίσετε.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἄντε λοιπὸν. Ἀνέβα πιά.

ΟΛΟΙ. Ἄντε λοιπὸν, ἄντε λοιπὸν ανέβα, ανέβα.
(Σιωπῆ).

ΙΛΛ (χαμηλόφωνα). Κάποιος θὰ μ' ἐμποδίσει ὅταν ἀνεβαίνω στὸ τραῖνο.

ΟΛΟΙ (διαβεβαιώνοντάς τον). Κανεὶς, κανεὶς.

ΙΛΛ. Τὸ ξέρω.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Εἶναι ἡ τελευταία στιγμή.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ἄντε λοιπὸν ανέβα, χριστιανέ μου.

ΙΛΛ. Τὸ ξέρω, τὸ ξέρω. Κάποιος θὰ μ' ἐμποδίσει.

ΠΡΟ-Ι-ΣΤΑΜΕΝΟΣ ΣΤ. Ἀναχώρηση.

(Σηκώνει τὸ σήμα. Ὁ εἰσπράκτορας ὑποκρίνεται ὅτι πηδᾷ στὸ τραῖνο καὶ ὁ Ἰλλ σωριασμένος καθὼς εἶναι καὶ περτριγυρισμένος ἀπὸ τοὺς συμπατριῶτες του σκεπάζει τὸ πρόσωπο του μὲ τὰ χέρια).

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Κοίτα. Νὰ σοῦ φυγε.

(Ὁλοι παρατοῦν τὸν Ἰλλ, πὺ εἶναι σωριασμένος χάμω καὶ πηγαίνουν ἀργὰ πρὸς τὰ πίσω καὶ ἐξαφανίζονται).

ΙΛΛ. Εἶμαι χαμένος!

ΠΡΑΞΗ ΤΡΙΤΗ

(*Ἡ ἀποθήκη τοῦ Πέτερ. Ἀριστερὰ κάθεται ἡ Κλαίρη Τσαχανασιὰν μέσα στὸ φορεῖο τῆς ἀκίνητη, μὲ ἄσπρο νυφικό, πέπλο κτλ. Τελείως ἀριστερὰ ὑπάρχουν μιὰ ἀνεμόσκαλα, ἐπίσης ἓνα καρτσάκι ἀπ' αὐτὰ πού μεταφέρουν τὸ σανό, μιὰ παλιὰ ἄμαξα, ἄχυρα, καὶ στὸ μέσον ἓνα μικρὸ βαρέλι. Ἀπὸ πάνω κρέμονται κουρέλια, μουχλιασμένα σακκιά, ἀπλώνονται τεράστιοι ἴστοι ἀράχνης).*

(*Ἀπὸ τὸ βάθος ἔρχεται ὁ Butler*).

BUTLER. Ὁ καθηγητὴς καὶ ὁ γιατρὸς κυρία μου.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἄς ἔρθουν.

(*Ἐμφανίζονται ὁ γιατρὸς καὶ ὁ καθηγητὴς. Προχωροῦν ψηλαφητὰ μέσα στὸ σκοτάδι, τελικὰ βρίσκουν τὴ δισηκατομμυριοῦχο, ὑποκλίνονται. Καὶ οἱ δύο εἶναι τώρα ντυμένοι μὲ καλά, σοβαρὰ, ἀστικά ροῦχα, σχεδὸν κομψά).*

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ. Κυρία μου.

(*Ἡ Κλαίρη Τσαχανασιὰν τοὺς παρατηρεῖ μέσα ἀπὸ τὸ φασαμέν της).*

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Σὰν σκονισμένοι εἶ; (*Τινάζουν κι' οἱ δύο τὴ σκόνη ἀπὸ πάνω τους*).

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ζητοῦμε συγγνώμη κυρία μου. Ἐπρεπε νὰ σκαρφαλώσουμε πάνω σὲ μιὰ παλιὰ ἄμαξα.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ξανά'ρθα στὴν ἀποθήκη τοῦ Πέτερ. Χρειαζομαι ἡσυχία. Ὁ γάμος — τώρα μόλις στὴ Μητρόπολη τοῦ Γκύλλεν — μὲ κούρασε. Ἐδῶ πού τὰ λέμε δὲν εἶμαι πιά καὶ στὰ πρῶτα μου τὰ νιάτα.

Καθῆστε πάνω στὸ βαρέλι.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Εὐχαριστῶ πολύ.

(*Κάθεται. Ὁ γιατρὸς μένει ὄρθιος*).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Κουφόβραση ἐδῶ μέσα. Πνίγεται κανεὶς. Ὅμως τὴν ἀγαπῶ τούτη τὴν ἀποθήκη, τὴ μυρωδιὰ τοῦ σανοῦ, τ' ἄχυρο, τὸ γράσο τῆς καρτότσας... Ἀναμνήσεις. Ὅλα τούτα τὰ ἐργαλεῖα, ἡ διχάλα τῆς κοπριάς, ἡ ἄμαξα, τὸ σπασμένο καρτσάκι τοῦ σανοῦ ὑπῆρχαν, καὶ τότε... τότε στὰ νιάτα μου.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Τόπος γιὰ ἀναπολήσεις (*Σκονιπίζει τὸν ἰδρώτα του*).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἐφημέριου σ' ἔκανε νὰ νοιώσεις ψυχικὴ ἀνάταση.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Πρῶτη πρὸς Κορινθίους, Κεφάλαιο 13.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Καὶ σὺ κύρ καθηγητὴ ἔκανες τὴ δουλειά σου μιὰ χαρά, μὲ τὴ μικτὴ χορωδία. Πολὺ ἐπιβλητική.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Μπάχ. Ἀπὸ τὰ κατὰ Ματθαῖον πάθη.

Ἐξακολουθῶ νὰ εἶμαι τελείως, μὰ τελείως ζαλισμένος. Ὅλος ὁ καλὸς ὁ κόσμος ἦταν παρῶν. Ὁ κόσμος, τοῦ χρήματος, ὁ κόσμος τοῦ κινηματογράφου.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ κόσμοι πού λέτε τρέχουν τώρα μὲ τίς κἀντιλλάχ τους γιὰ τὸ γαμήλιο γεῦμα στὴν πρωτεύουσα.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Κυρία μου, δὲ θὰ εἶχαμε βέβαια τὴν ἀξίωση νὰ σπαταλοῦμε τὸν πολύτιμο χρόνο σας περισσότερο ἀπ' ὅ,τι εἶναι ἀνάγκη. Ὁ σύζυγός σας θὰ σᾶς περιμένει ἀνυπόμονα.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ὁ Χόμπυ; Τὸν ἔστειλα πίσω στὸ Χόλλυγουντ κι' αὐτὸν καὶ τὴν Πόρσε του.

ΓΙΑΤΡΟΣ. (*Ἐνῶ τὰ ἔχει χαμένα*). Στὸ Χόλλυγουντ;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Οἱ δικηγόροι μου ἔχουν κιόλας ὑποβάλει τὴν αἴτηση γιὰ τὸ διαζύγιο.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Καὶ οἱ καλεσμένοι τοῦ γάμου;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Συνηθισμένοι σὲ κάτι τέτοια. Αὐτὸς εἶναι ὁ δεύτερος σύντομος γάμος μου. Μονάχα πού ἐκεῖνος ὁ ἄλλος μὲ τὸν λόρδο Ἰσμαήλ ἦταν ἀκόμη πιὸ σύντομος. Τί σᾶς ἔφερε σὲ μένα;

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ἦρθαμε γιὰ τὴν ὑπόθεση τοῦ κυρίου Ἰλλ.
ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. ὦ! Πέθανε!

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Κυρία μου! Ξεχνᾶτε ὅτι ἀνήκουμε στὸ Δυτικὸ κόσμῳ καὶ ὅτι ἔχουμε τὶς ἀρχές του;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Καὶ τί θέλετε δηλαδῆ;

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Οἱ κάτοικοι τοῦ Γκύλλεν ἐφοδιάστηκαν δυστυχῶς... δυστυχῶς πολλὰ καὶ διάφορα.

ΓΙΑΤΡΟΣ. Δηλαδῆ... ἀρκετὰ πολλὰ. (Σκουπίζουν καὶ οἱ δυὸ τὸν ἰδρώτα τους).

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Καταχρεωμένοι δηλαδῆ;

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ἀπελπιστικά.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Παρ' ὅλες τὶς ἀρχές;

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ἀνθρώποι εἴμαστε τίποτα παρὰ πάνω.

ΓΙΑΤΡΟΣ. Καὶ τώρα πρέπει νὰ πληρώσουμε τὰ χρέη μας.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ξέρετε τί πρέπει νὰ γίνει.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. (Μὲ θάρρος) Κυρία Τσαχανασιάν! Ἄς μιλήσουμε καλύτερα χωρὶς περιστροφές. Ἐλᾶτε σεῖς στὴν ἀπελπιστικὴ μας θέση. Τώρα καὶ δυὸ δεκαετίες φυτεύω σ' αὐτὴν τὴν πάμφτωχη κοινότητα τὰ τρυφερὰ βλαστάρια τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Ὁ γιατρὸς μὲ μιὰ παλιά Μερσεντὲς τρέχει στοὺς φυματικούς, στοὺς ραχιτικούς, σ' ὄλους ἔσους ὑποφέρουν. Καὶ πρὸς τί παρακαλῶ ὄλες αὐτὲς οἱ σκληρὲς θυσίες; Γιὰ τὰ χρήματα; Ἀσφαλῶς ὄχι. Οἱ ἀποδοχές μας εἶναι οἱ ἐλάχιστες. Ἀρνήθηκα κατηγορηματικά ἓνα διορισμὸ στὸ Γυμνάσιον τοῦ Κάλμπερστατ καὶ ὁ γιατρὸς μιὰ θέση καθηγητῆ στὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Ἐρλάνγκεν. Ἀπὸ καθαρὴ ἐγάπη πρὸς τὸν πλησίον; Κι αὐτὸ θὰ ἦταν

ἐπίσης ὑπερβολικὸ. Ὅχι, ὅλα αὐτὰ τὰ ἀτελείωτα χρόνια καρτεροῦμε· καὶ μαζί μὲ μᾶς ὀλόκληρη ἡ πόλη. Ἐπειδὴ ὑπάρχει ἡ ἐλπίδα, ἡ ἐλπίδα ὅτι θὰ ἀναστηθεῖ τὸ παλιὸ μεγαλεῖο τοῦ Γκύλλεν, ὅτι θὰ γίνουν καὶ πάλι ἀντιληπτές οἱ δυνατότητες πού κρύβει σὲ μεγάλη ἀφθονία ἡ γῆ τῆς πατρίδας μας. Πετρέλαιον κάτω ἀπὸ τὴν πεδιάδα τοῦ Πούκενριτ, μετάλλευμα κάτω ἀπὸ τὸ δάσος τοῦ Κοραντ-σβαίλερ. Δὲν εἴμαστε φτωχοὶ κυρία μου, ἀποξεχασμένοι μονάχα. Χρειαζόμαστε πίστωση, ἐμπιστοσύνη, παραγγελίες, καὶ ἡ οἰκονομία μας, ἡ κουλτούρα μας θὰ ἀνθίσει. Τὸ Γκύλλεν ἔχει νὰ προσφέρει κάτι. Τὴ «θέση κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιον».

ΓΙΑΤΡΟΣ. Τὸ ἐργοστάσιον τοῦ Μπόκμαν.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Τὰ ἐργοστάσια τοῦ Βάγκνερ. Ἀγοράστε τα, ἐξυγιάντε τα, καὶ τὸ Γκύλλεν θ' ἀρχίσει νὰ εὐημερεῖ. Ἐκατὸ ἑκατομμύρια μποροῦν νὰ ἐπενδυθοῦν μελετημένα καὶ μὲ καλὸ τόκο. Ὅχι νὰ σπαταλήσετε ἓνα δισεκατομμύριον!

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ἐχω ἀκόμη ἄλλα δυὸ.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Μὴν μᾶς ἀφήνετε νὰ καρτεροῦμε μάταια μιὰ ὀλόκληρη ζωὴ. Δὲν σᾶς ζητοῦμε ἐλεημοσύνη, σᾶς κάνουμε μιὰ προσφορὰ γιὰ συναλλαγὴ.

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Πραγματικά. Ἡ δουλειὰ δὲ θά'ταν καὶ ἄσχημη.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Κυρία μου! Τὸ ἤξερα ὅτι δὲ θὰ μᾶς ἀφήνατε σὲ τόσο δύσκολη θέση!

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Μόνο πού δὲν μπορεῖ νὰ γίνει. Δὲν μπορῶ βέβαια νὰ ἀγοράσω τὴ «θέση κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιον» ἀφοῦ κιόλας μοῦ ἀνήκει.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Σᾶς...

ΓΙΑΤΡΟΣ. Καὶ τὸ ἐργοστάσιον τοῦ Μπόκμαν;

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Καὶ τὰ ἐργοστάσια τοῦ Βάγκνερ;

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Κι αυτά μου άνήκουν. Τά έργοστάσια, ή παιδιάδα του Πούκενριντ, ή άποθήκη του Πέτερ, ή μικρή ή πόλη, κάθε δρόμος, κάθε σπίτι. "Εβαλα τους πράκτορες μου να αγοράσουν όλα τούτα τά σαράβαλα και να άκινητοποιήσουν τις επιχειρήσεις. Οί έλπίδες σας ήταν μιá ψευδαίσθηση, ή καρτερία σας χωρίς νόημα, ή θυσία σας μιá βλακεία, όλόκληρη ή ζωή σας σπαταλήθηκε άχρηστη.

(Στηγή).

ΓΙΑΤΡΟΣ. Μά αυτό είναι τερατώδες!

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧ. Ήταν χειμώνας τότε πού άφησα τούτη τη μικρή πόλη, κοριτσόπουλο με τά ναυτικά φουστάνια άκόμη και τις κόκκινες κοτσίδες, έτοιμόγεννη σχεδόν. "Όλοι γελούσαν πίσω άπ' την πλάτη μου. Καθόμουνα ξεπαγιασμένη στο τραίνο για τό Άμβούργο. Κι ενώ τό περίγραμμα της άποθήκης του Πέτερ χανόταν πίσω άπ' τά λουλούδια πού έφτιαχνε τό χιόνι πάνω στα τζάμια, έγώ αποφάσιζα να ξαναγυρίσω πίσω μιá μέρα. Τώρα είμαι εδώ. Τώρα βάζω έγώ τους όρους, έγώ κανονίζω τις συναλλαγές. (Δυνατά). Ρόμπυ και Τόμπυ στον «Χρυσό Άπόστολο». Ό σύζυγος νούμερο έννιά έφτασε μαζί με τά βιβλία του και τά χειρόγρατά του.

(Τά δυό τέρατα έρχονται από τό βάθος της σκηνης κρατώντας ύψωμένο τό φορείο).

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Κυρία Τσαχανασιάν. Είστε μιá πληγωμένη έρωτευμένη γυναίκα. Άπαιτείτε την άπόλυτη δικαιοσύνη. Μου παρουσιάζεστε σα μιá άρχαία ήρωίδα, σα μιá Μήδεια. Ναι, έπειδή σας νοιώθουμε ως τά μύχια της ψυχής μας, δώστε μας τό θάρρος να άπαιτήσουμε περισσότερα από σας. Έγκαταλείψτε τις σκέψεις της εκδίκησης πού μόνο συμφορές θα φέρουν, μη μάς έξωθεείτε στα άκρα. Βοηθήστε φτωχούς, αδύνατους αλλά

έντιμους ανθρώπους να ζήσουν μιá ζωή άξιοπρεπέστερη, παλέψτε με τον έαυτό σας να φθάσετε την καθήκον ή ανθρωπιά!

ΚΛΑΙΡΗ ΤΣΑΧΑΣΙΑΝ. Ή ανθρωπιά ανθρωποι μου είναι φτιαγμένη για τό πορτοφολι των εκατομμυριούχων. Με την οικονομική δύναμη πού έχω έγώ μπορώ να κανονίζω τους νόμους αυτού του κόσμου, έτσι όπως μου ρθει. Ό κόσμος μ' έκανε κάποτε πόρνη. Τώρα τον κάνω κι έγώ μπουρδέλο. Όποιος δεν έχει παραδάκι πρέπει να σκύβει τό κεφάλι αν θέλει να μπει στο χορό και να χορέψει. Έσείς θέλατε. Άξιοπρεπής είναι μονάχα όποιος πληρώνει και έγώ πληρώνω. Τό Γκύλλεν για ένα φόνο, οικονομική άνθηση για ένα πτώμα. Ξεκουμπιστείτε τώρα. (Τη σηκώνουν και τη μεταφέρουν στο πίσω μέρος της σκηνης).

ΓΙΑΤΡΟΣ. Θεέ μου, τί πρέπει να κάνουμε τώρα;

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ό,τι μάς υπαγορεύει ή συνείδησή μας δόκτορα Καρυδάκη.

Στό βάθος της σκηνης διακρίνεται τό μαγαζί του "Ιλλ. Καινούργια έπιγραφή, καινούργιος πάγκος πού λάμπει από καθαριότητα, καινούργιο ταμείο, άκριβά έμπορεύματα. Όταν περνά κανείς από την ύποτιθέμενη πόρτα, άκούγονται πομπώδη κουδουνίσματα. Πίσω από τον πάγκο στέκεται ή κυρία "Ιλλ. Από άριστερά έρχεται ό ποιός σας έπιτυχημένος πια χασάπης. Πάνω στην καινούργια τοποδιά μερικές πιτσιλιές από αίμα.

ΠΡΩΤΟΣ. Αυτή ήταν κιόλας γιορτή μιá φορά! Όλόκληρο τό Γκύλλεν ήταν στην πλατεία της μητρόπολης και χάζευε.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Χαλάλι της να'ναι της Κλαρίσσας μετά από τόση μιζέρια.

ΠΡΩΤΟΣ. Οί παράνυμφές της ήταν ήθοποιοί. Με κάτι στήθια!...

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Είναι τῆς μόδας τώρα.

ΠΡΩΤΟΣ. Ἦταν καὶ δημοσιογράφοι. Θὰ περάσουν κι ἀπὸ δῶ ἄκουσα.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Τί νὰ γυρεύουν σὲ μᾶς; Ἐμεῖς εἴμαστε ἀπλοῖκοι ἄνθρωποι κύρ Χοφμπάουερ.

ΠΡΩΤΟΣ. Αὐτοὶ τὰ ξερωτοῦν ὄλα. Τσιγάρα.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Τὰ πράσινα;

ΠΡΩΤΟΣ. Ὅχι Κάμελ. Ἄ, δώστε μου καὶ Σαριντόν. Θὰ τὰ σπάσουμε ἀπόψε στοῦ Στόκερς.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Νὰ τὰ γράψω;

ΠΡΩΤΟΣ. Νὰ τὰ γράψετε.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Πῶς πάει τὸ μαγαζί;

ΠΡΩΤΟΣ. Κάτι γίνεται.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Καὶ γὼ δὲν ἔχω παράπονο.

ΠΡΩΤΟΣ. Πῆρα καὶ ὑπάλληλο.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Καὶ γὼ θὰ πάρω ἓνα ἀπὸ τὴν πρώτη τοῦ μηνός.

(Ἡ δεσποινὶς Λουίζα περνᾷ ντυμένη κομψά).

ΠΡΩΤΟΣ. Ὅνειρα φαίνεται πῶς βλέπει αὐτὴ ἡ γυναίκα καὶ ντύνεται ἔτσι. Θαρρεῖ πῶς θὰ σκοτώναμε ποτὲ τὸν

Ἰλλ!

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Τὴν ξεδιάντροπη!

ΠΡΩΤΟΣ. Αὐτός... ποῦ εἶναι; Καιρὸ ἔχω νὰ τὸν δῶ.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Ἀπάνω.

(Ὁ πρῶτος ἀνάβει ἓνα τσιγάρο καὶ ἀκούει προσεκτικὰ τί γίνεται ἀπάνω).

ΠΡΩΤΟΣ. Βήματα.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Μέρησ τώρα μέσ' τὸ δωμάτιο. Πήγαινε - ἔλα, πήγαινε - ἔλα.

ΠΡΩΤΟΣ. Ἡ συνείδησή του εἶναι βαριά βλέπει. Ἄσχημα τῆς φέρθηκε τῆς κακόμοιρης τῆς κυρίας Τσαχανασιάν.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Καὶ γὼ ὑποφέρω ἀπ' αὐτό!

ΠΡΩΤΟΣ. Νὰ σπρώξει ἓνα κορίτσι σὲ τέτοια δυστυχία. Ἔ διαβόλε! (ἀποφασιστικὰ) Κυρία Ἰλλ δὲν πιστεύω δὰ νὰ ῥθουν οἱ δημοσιογράφοι καὶ νὰ ἀρχίσει τίς φλυαρίες του.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Δὲν τὸ πιστεύω καὶ γὼ κύρ Χαφμπάουερ.

ΠΡΩΤΟΣ. Νὰ δηλαδὴ... ἐπειδὴ ὁ χαρακτήρας του...

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Τό'χω γιὰ δύσκολο κύρ Χοφμπάουερ.

ΠΡΩΤΟΣ. Ἄν λογαριάζει νὰ τὴν ἐξευτελίσει τὴν Κλάρα καὶ νὰ ἀρχίσει τίς ψευτιές, πῶς τάχατες δηλαδὴς κάτι θὰ δινε ἂν τὸν σκότωναν... — ἔμ' καὶ τόσα βάσανα ποὺ πέρασε ἐξ αἰτίας του — ἔ, τότε πρέπει νὰ πάρουμε τὰ μέτρα μας. Ὅχι διτι μᾶς κόφτει τὸ δισεκατομμύριο δηλαδὴ (φτύνει) ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ὀργὴ τοῦ κοσμάκη. Ἡ γενναία ἡ κυρία Τσαχανασιάν! Ὁ Θεὸς τὸ ξέρει τὸ τί τράβηξε ἀπ' τὸ φταιξιμό του. (Κοιτάζει γύρω γύρω). Ἀπὸ δῶ πάει ἀπάνω;

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Ναι μονάχα ἀπὸ δῶ. Δὲν εἶναι βέβαιαπραχτικά ἀλλὰ τὴν ἀνοιξὴ θὰ κάνουμε ἀλλαγές.

ΠΡΩΤΟΣ. Θὰ φυτρώσω λοιπὸν καὶ γὼ ἐδῶ λιγάκι. Τὸ σίγουρο εἶναι σίγουρο.

(Ὁ πρῶτος στήνεται ἀκριβῶς δεξιὰ μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα, ἀτάραχος, σὰ νὰ εἶναι φύλακας. Ἐρχεται ὁ καθηγητής).

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ὁ Ἰλλ;

ΠΡΩΤΟΣ. Ἀπάνω.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ἄν καὶ δὲν τὸ πολυσυνηθίζω, τώρα χρειάζομαι ἓνα δυνατὸ ποτό.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Πολὺ εὐγενικὸ νὰ μᾶς ἐπισκεφθεῖτε κύριε καθηγητή. Ἐχω καινούργιο Στάϊνχένγκερ. Θέλετε νὰ δοκιμάσετε;

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ἄν εἶναι γιὰ ἓνα ποτηράκι.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Ἐσεῖς κύρ Χοφμπάουερ;

ΠΡΩΤΟΣ. "Όχι εύχαριστώ. Πρέπει να πάω ως το Κάφφιγκεν με το Φόλκς-βάγκεν μου να αγοράσω γουρουνόπουλα.

(*Η κυρία "Ιλλ κερνά*).

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Μά έσεΐς τρέμετε κύριε καθηγητή!

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Πίνω πολύ τόν τελευταίο καιρό.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. "Ένα ακόμα δέν θα σ'ας βλάψει.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Συνέχεια πάνω κάτω, πάνω κάτω.

(*Ακούει με προσοχή τί γίνεται επάνω*).

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. "Όλη μέρα πάνω κάτω, κάτω πάνω.

ΠΡΩΤΟΣ. "Ό Θεός θα τόν τιμωρήσει.

(*Απ' άριστερά έρχεται ο ζωγράφος μ' ένα πίνακα κάτω απ' τή μασχάλη του. Φορεί καινούργια φορεσιά από κοτλέ βελούδο, πολύχρωμο φουλάρι στο λαιμό και μαύρο μπερέ*).

ΖΩΓΡΑΦΟΣ. Νά'στε προσεκτικοί. Δυό δημοσιογράφοι μ' έχουν ρωτήσει κιόλας για τούτο τó μαγαζί.

ΠΡΩΤΟΣ. "Υποπτο.

ΖΩΓΡΑΦΟΣ. "Έκανα πώς δέν ήξερα τίποτα.

ΠΡΩΤΟΣ. "Έξυπνο.

ΖΩΓΡΑΦΟΣ. Για σ'ας κυρία "Ιλλ. Φρέσκο φρέσκο από τó τρίποδο. Είναι ακόμη υγρό.

(*Τής δείχνει τόν πίνακα, ο καθηγητής βάζει μόνος του στο ποτήρι του*).

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. "Ό άντρας μου.

ΖΩΓΡΑΦΟΣ. "Η τέχνη αρχίζει να ξανανθίζει στο Γκύλλεν. Ζωγραφική έ;

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Καί τού μοιάζει.

ΖΩΓΡΑΦΟΣ. Λάδι, βαστά αιώνια.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Θα μπορούσα να τόν κρεμάσω στην κρεβατοκάμαρα. Πάνω απ' τó κρεβάτι. "Ό "Άλφρεντ γερνά.

Και επειδή ποτέ κανείς δέν ξέρει τί μπορεί να συμβεί,

καλό είναι να'χουμε μιάν ανάμνηση.

(*Απ' έξω περνούν οι δυό γυναΐκες που υπήρχαν και στη δεύτερη πράξη κομψά ντυμένες, παρατηρούν τά έμπορεύματα μέσα στις υποτιθέμενες βιτρίνες*).

ΠΡΩΤΟΣ. "Αχ αυτές οι γυναΐκες! Μέρα μεσημέρι βρῆκαν να πάνε στον καινούργιο κινηματογράφο. Θαρρείς κι είμαστε καθαροί δολοφόνοι πιά έτσι που φέρονται!

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Είναι άκριβώς;

ΖΩΓΡΑΦΟΣ. Τρακόσια.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Δέν μπορώ να πληρώσω τώρα.

ΖΩΓΡΑΦΟΣ. Δέν πειράζει, δέν πειράζει κυρία "Ιλλ. Θα περιμένω. Με τήν άνεσή σας.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Αυτά τά βήματα. Συνέχεια αυτά τά βήματα.

(*Από άριστερά έρχεται ο Δεύτερος*).

ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Οι δημοσιογράφοι.

ΠΡΩΤΟΣ. Τó στόμα σας κλειστό. Ζήτημα ζωής και θανάτου.

ΖΩΓΡΑΦΟΣ. Προσέχετε μήν τύχει κι έρθει από πάνω αυτός.

ΠΡΩΤΟΣ. "Έχω τó νοῦ μου έγώ.

Οί κάτοικοι τού Γκύλλεν παίρνουν θέση δεξιά.

"Ό καθηγητής που έχει πιεί τó μισό μπουκάλι τó ρακί μένει άκουμπισμένος στον πάγκο. "Έρχονται δυό δημοσιογράφοι με φωτογραφικές μηχανές.

Α' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Καλησπέρα καλοί μου άνθρωποι.

ΟΛΟΙ. Καλησπέρα.

Α' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. "Ερώτηση πρώτη.

Ποιά είναι ή γενική έντύπωση που επικρατεί έδω στο Γκύλλεν;

ΠΡΩΤΟΣ. (*άμήχανα*) Δηλαδή...

Είμαστε πάρα πολύ εύχαριστημένοι για τήν επίσκεψη

τῆς κυρίας Τσαχανασιάν.

ΖΩΓΡΑΦΟΣ. Συγκινημένοι!

ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Κι υπερήφανοι!

Α' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Κι υπερήφανοι.

Β' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Ἐρώτηση δεύτερη, πρὸς τὴν κυρία Ἴλλ ἐκεῖ πίσω ἀπὸ τὸν πάγκο τοῦ μαγαζιοῦ: Λέγεται, ὅτι ἐσεῖς εἴσαстан πού προτιμηθήκατε ἀπὸ τὴν κ. Τσαχανασιάν.

(Σιωπή. Οἱ κάτοικοι τοῦ Γκύλλεν εἶναι ἐκδηλα τρομαγμένοι).

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Ποιὸς λέει ἓνα τέτοιο πράγμα;

(Σιωπή. Οἱ δύο δημοσιογράφοι γράφουν ἀδιάφορα στὰ σημειωματάρια τους).

Α' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Οἱ δυὸ κοντοί, χοντροί, τυφλοὶ θειούληδες τῆς κυρίας Τσαχανασιάν.

(Σιγή).

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. (διστάζοντας) Τί λένε δηλαδή οἱ θειούληδες.

Β' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Ὅλα.

ΖΩΓΡΑΦΟΣ. Καταραμένοι νά'ναι.

(Σιγή).

Β' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Πρὶν ἀπὸ σαράντα χρόνια καὶ λένε πὼς ἡ Κλαίρη Τσαχανασιάν κι ὁ ἰδιοκτῆτης αὐτοῦ τοῦ μαγαζιοῦ, παρὰ λίγο νὰ παντρεύονταν. Ἀληθεύει αὐτό;

(Σιωπή).

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Ναί.

Β' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Εἶναι ἐδῶ ὁ κ. Ἴλλ;

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Ὅχι εἶναι στὸ Κάλμπερστατ.

ΟΛΟΙ. Στὸ Κάλμπερστατ.

Α' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Τὸ ρομάντσο μπορούμε νὰ τὸ φανταστοῦμε. Ὁ κ. Ἴλλ καὶ ἡ Κλαίρη Τσαχανασιάν μεγαλώνουν μαζί, σὰν ἀδελφια, πιθανὸν νά'ναι καὶ γεί-

τονες, πηγαίνουν μαζί στὸ σχολεῖο, περίπατοι στὸ πάρκο, τὰ πρῶτα φιλιὰ... μέχρι πού ὁ κύριος Ἴλλ γινώσκει ἑσᾶς, καλὴ μου γυναίκα. Φέρατε στὴ ζωὴ του τὸ κακοῦ γιο, τὸ ἀσυνήθιστο, τὸ πάθος!

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Ναί τὸ πάθος. Ἔτσι ἀκριβῶς. Ἔτσι ἀκριβῶς ὅπως τὸ λέτε.

Α' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Ἐχετε μυαλουδάκι βλέπω κυρία Ἴλλ. Ἡ Κλαίρη Τσαχανασιάν τὸ ἀντιλαμβάνεται, καὶ μὲ τὸν ἥρεμο καὶ εὐγενικό της τρόπο παραιτεῖται. Καὶ σεῖς παντρεύεστε...

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Ἀπὸ ἀγάπη.

ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΓΚΥΛΛΕΝΙΩΤΕΣ (ἀνακουφισμένοι). Ἀπὸ ἀγάπη.

Α' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Ἀπὸ ἀγάπη.

(Ἀπὸ δεξιὰ ἔρχονται οἱ δυὸ εὐνοῦχοι. Τοὺς ὀδηγεῖ ὁ Ρόμπν κρατώντας τους ἀπὸ τὸ αὐτί).

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ (θοιγνώντας) Δὲν πρόκειται νὰ ξαναποῦμε τίποτε, δὲν πρόκειται νὰ ξαναποῦμε τίποτα.

(Τοὺς πηγαίνει μέχρι τὸ βάθος ὅπου τοὺς περιμένει ὁ Τόμπν μ' ἓνα καμουτσίκι).

Β' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Ὁ ἀντρας σας κυρία Ἴλλ, δὲν... θέλω νὰ πῶ — θὰ ἦταν ἐδῶ πού τὰ λέμε κι ἀνθρώπινο — ἀν μετανοοῦσε ποῦ καὶ ποῦ.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Τὸ χρῆμα μόνο του δὲν κάνει τὴν εὐτυχία.

Β' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Δὲν κάνει τὴν εὐτυχία.

Α' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Μιὰ ἀλήθεια, πού ἐμεῖς οἱ μοντέρνοι ἄνθρωποι πρέπει νὰ τὴν προσέξουμε ἰδιαίτερα.

(Ὁ γιὸς ἔρχεται ἀπὸ ἀριστερά. Φορεῖ μιὰ καστὸρην ζακέτα).

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Ὁ γιὸς μας ὁ Κάρλ.

Α' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Ἐνας λαμπρὸς νέος.

Β' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Ξέρει γιὰ τίς σχέσεις...

ΚΥΡΙΑ ΙΑΛ. Δέν ἔχουμε μυστικά μέσα στὴν οἰκογένειά μας. Πάντοτε λέμε : "Ὅ,τι ξέρει ὁ Θεός, πρέπει νὰ τὸ ξέρουν καὶ τὰ παιδιὰ μας.

Β' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Νὰ τὸ ξέρουν καὶ τὰ παιδιὰ μας.
(Μπαίνει στὸ μαγαζὶ ἢ κόρη μὲ κοστούμι τοῦ τέττις.

Στὸ χέρι κρατᾷ μιὰ σακέττα).

ΚΥΡΙΑ ΙΑΛ. Ἡ κόρη μας ἢ Ὀτσιλία.

Β' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Πολὺ γοητευτική.

(Αὐτὴ τὴν στιγμή σηκώνεται ὁ καθηγητὴς ἀποφασιστικά).

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Γκυλλενιώτες! Ἐγὼ εἶμι ὁ γεροδάσκαλος σας ποὺ σᾶς μιλοῦ. Τὸ πια ἤσυχα ἤσυχα τὸ ρακί μου καὶ σ' ἔτι εἶπατε δὲν ἔβγαλα μιλιὰ. Τώρα ὅμως θὰ μιλήσω καὶ θὰ τὰ πῶ ὅλα. Ὅλα γιὰ τὴν ἐπίσκεψή τῆς γηραιᾶς κυρίας στὸ Γκύλλεν.

(Σκαρφαλώνει πάνω στὸ βασιλεῖο ποὺ ἔχει ἀπομείνει ἀπὸ τὴν ἀποθήκη τοῦ Πέτερο.).

ΠΡΩΤΟΣ. Τρελλάθηκες;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Σταμάτα!

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Γκυλλενιώτες. Ἐχω σκοπὸ νὰ γνωστοποιήσω ὅλη τὴν ἀλήθεια ἀκόμη κι ἂν ἡ φτώχεια μας διαρκούσε αἰώνια!

ΚΥΡΙΑ ΙΑΛ. Κύρ Δάσκαλε. Εἶστε μεθυσμένος. Θά'πρεπε νὰ ντρέπεστε!

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Νὰ ντρέπωνμαι; Ἐσὺ ἔπρεπε νὰ ντρέπεσαι, γυναίκα, ποὺ εἶσαι ἐτοιμη νὰ προδώσεις τὸν ἄνδρα σου!

ΓΙΟΣ. Βούλωσ' το!

ΠΡΩΤΟΣ. Κατέβα!

ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Ἐξω!

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Χέρι μοίρας κακῆς ἀπλώθηκε κιόλας ἐπικίνδυνα πάνω μας.

ΚΟΡΗ (ἰκετευτικά) Κύριε καθηγητή!

Α' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Ἐνα μεγαλοπρεπὲς χαλίτσο.
(Ἀπὸ μπροστὰ ἀριστερὰ τρέχουν μερικοὶ φωτογράφοι πρὸς τὰ πίσω ἀριστερὰ διασχίζοντας τὴ σκηνή. Ἐνας φωνάζει μέσα στὸ μαγαζὶ).

Ο ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ. Ἡ Τσαχανασιὰν μ' ἕναν καινούργιο! Μόλις τώρα τοὺς εἶδαμε νὰ κάνουν τὸν περίπατό τους στὸ δάσος τοῦ Κόραντσβαίλερ.

Β' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Μπράβο! Καινούργιο ἔ;

Α' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Πρῶτο πράμα γιὰ ἐξώφυλλο στὸ «Λάιφ».

(Καὶ οἱ δύο δημοσιογράφοι φεύγουν τρέχοντας ἀπὸ τὸ μαγαζὶ).

(Ὁ πρῶτος κρατᾷ ἀκόμη στὸ χέρι του τὸ τσεκούρι).

ΠΡΩΤΟΣ. (Σαλαφρωμένος) Τύχη εἶχες ποὺ...

ΖΩΓΡΑΦΟΣ. Ἄκου νὰ δεῖς δάσκαλε. Μὲ τὸ συμπάθιο δηλαδή. Ἄλλὰ ἂν δὲ θέλουμε νὰ χῶσουν κι ἄλλοι τὴ μύτη τους σὲ τούτη τὴ δουλειὰ καὶ νὰ κανονίσουμε τὸ πρᾶγμα φιλικὰ καὶ μεταξύ μας, πρέπει νὰ σωπάσουμε. Γιατὶ ἄλλιῶς θὰ τὰ μυριστοῦν ὅλα οἱ δημοσιογράφοι. Μπήκεις; (Βγαίνει ἔξω. Ὁ Δεύτερος, τὸν ἀκολουθεῖ, ἀλλὰ γυρίζει καὶ στέκεται μπροστὰ στὸν Ἰλλ).

ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Ἐξυπνα! Πολὺ ἐξυπνα! Σοῦ'κοψε καὶ δὲν ἄρχισες τίς σαχλαμάρες. Ἄλλὰ καὶ τίποτα νὰ σοῦ ξέφυγε, ποιός νὰ σὲ πείστευε κακομοίρη μου τέτοιος κατεργάρης ποὺ εἶσαι!

(Φεύγει)

ΠΡΩΤΟΣ. Ποιός τὴ χάρη μας! Τώρα θὰ μᾶς βάλουν καὶ στὰ περιοδικά.

ΙΑΛ. Καὶ ποῦ εἶσαι ἀκόμα...

ΠΡΩΤΟΣ. Θὰ γίνουμε καὶ διάσημοι!

ΙΑΛ. Οὔτε λόγος.

ΠΡΩΤΟΣ. Ἐνα «Παρτάγκας».

ΙΛΛ. 'Ορίστε παρακαλώ.

ΠΡΩΤΟΣ. Γράψ' το.

ΙΛΛ. Καλά τὸ ξέρω.

ΠΡΩΤΟΣ. Καὶ γιὰ νὰ βάλουμε τὰ πράγματα στὴ θέση τους. Τὸ κακὸ πού'κανες στὴν Κλαρίσσα μονάχα ἕνας πιποτένιος σὰν ἐσένα μποροῦσε νὰ τὸ κάνει.

(Κάνει νὰ φύγει).

ΙΛΛ. Τὸ τσεκούρι Χοφμπάουερ.

(Ὁ Πρῶτος διστάζει ἀλλὰ δίνει τὸ τσεκούρι πίσω.

Σιωπὴ βασιλεύει στὸ μαγαζί. Ὁ δάσκαλος κάθεται ἀκόμη πάνω στὸ βαρέλι).

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Μὲ τὸ συμπάθιο κύριε Ἴλλ. Κατέβασα κανένα - δυὸ ποτηράκια ρακὶ ἴσα - ἴσα γιὰ νὰ τὸ δοκιμάσω. Νὰ ἔτσι δυὸ - τρία.

ΙΛΛ. Δὲν πειράζει.

(Ἡ οἰκογένεια βγαίνει πρὸς τὰ δεξιὰ).

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ἦθελα νὰ σᾶς βοηθήσω. Μὲ κτύπησαν ὅμως καὶ σεῖς φανήκατε πὼς δὲν τὸ θέλατε (ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὸν πίνακα). Ἄχ Ἴλλ, τί σοὶ ἄνθρωποι πού εἶμαστε! Αὐτὸ τὸ καταραμένο τὸ δισεκατομμύριο καίει μὲς στὶς καρδιές μας. Κάντε μιὰ ἀπεγνωσμένη προσπάθεια ἀκόμη, παλέψτε. Γιὰ τὴ ζωὴ σας. Τρέξτε στοὺς δημοσιογράφους. Δὲν ἔχετε πιά κκιρὸ γιὰ χάσιμο.

ΙΛΛ. Δὲν ἀγωνίζομαι πιά.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. (Παραξενεμένος) Πέστε μου λοιπόν. Μὴ καὶ σᾶς σάλεψαν τελείως τὰ λογικά σας ἀπ' τὸ φόβο;

ΙΛΛ. Τὸ βλέπω. Δὲν ἔχω πιά κανένα δικαίωμα.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Κανένα δικαίωμα; Ποῦ δηλαδή; Ἀπέναντι σ' αὐτὴ τὴν καταραμένη γριά, αὐτὴ τὴν πορνόγρια πού δὲν ξέρει νὰ κάνει τίποτα ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ ἀλλάζει τοὺς ἄντρες τῆς ξεδιάντροπα μπροστὰ στὰ μάτια μας καὶ νὰ ἀγοράζει τίς ψυχές μας;

ΙΛΛ. Ἐγὼ φταίω γι' αὐτά.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ἐσεῖς φταίτε;

ΙΛΛ. Ἐνας βρωμιάρης, ἐπιπόλαιος μπακάλης. Νὰ τί εἶμαι. Δικό μου τὸ φταίξιμο ἔτσι πού κατάντησα. Δικό μου τὸ φταίξιμο ἔτσι πού φέρνεται τώρα ἡ Κλάρα. Ἐγὼ γιὰ τὸ Γκύλλεν τί μπορῶ ἄλλο νὰ κάνω; Νὰ παριστάνω τὸν ἀθῶο δάσκαλε; Ὅλα τοῦτα ἔργα δικὰ μου εἶναι. Κι οἱ εὐνοῦχοι κι ὁ Butler καὶ τὸ φέρετρο καὶ τὸ δισεκατομμύριο. Οὔτε τὸν ἑαυτὸ μου μπορῶ πιά οὔτε καὶ σᾶς νὰ βοηθήσω.

(Πιάνει τὸ στραπατσarisμένο του πορτραῖτο καὶ τὸ κοιτάζει ἐξεταστικά).

ΙΛΛ. Τὸ πορτραῖτο μου.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ἡ γυναίκα σας ἤθελε νὰ τὸ κρεμάσει στὴν κρεβατοκάμαρα. Πάνω ἀπ' τὸ κρεβάτι.

ΙΛΛ. Ὁ Κούν θὰ τὸ ξαναζωγραφίσει πάλι, μὴν στεναχωριέσαι.

(Ἀφήνει τὸν πίνακα πάνω στὸν πάγκο τοῦ μαγαζιοῦ.

Ὁ καθηγητὴς σηκώνεται μὲ κόπο καὶ τρικλίζει).

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Ξεμέθυσσα. Ἐτσι ξαφνικά μὲ μιᾶς (Πηγαίνει τρικλίζοντας πρὸς τὸν Ἴλλ).

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Δίκιο ἔχετε. Ναι. Εἶστε ἔνοχος. Γιὰ ὅλα. Καὶ μιὰ πού ἤρθε τούτη ἡ στιγμή θὰ σᾶς ἀνοίξω τὴν καρδιά μου Ἴλλ. Θὰ σᾶς πῶ κάτι πολὺ σοβαρό.

(Στέκεται μπροστὰ στὸν Ἴλλ στητὸς σὰν λαμπάδα μονάχα πού τρικλίζει ἐλαφρὰ πότε πότε).

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Θὰ σᾶς σκοτώσουν τὸ ξέρω. Τὸ ξέρω ἀπ' τὴν ἀρχή. Καὶ σεῖς τὸ ξέρετε. Ἀπὸ καιρὸ. Ἄν καὶ κανεὶς ἐδῶ στὸ Γκύλλεν δὲ θέλει νὰ τὸ πιστέψει ἕνα τέτοιο πράγμα. Ὁ πειρασμὸς εἶναι τόσο μεγάλος καὶ ἡ φτώχεια μας τόσο πικρὴ. Ὅμως εἶναι δυστυχῶς κι ἄλλα πολλὰ ἄκόμα. Καὶ γὼ θά'μαι ἕνας ἀπ' τοὺς φονιά-

δες. Τὸ νοιώθω, τὸ νοιώθω σιγά σιγά, ὅλο καὶ πιὸ πολὺ πὼς γίνομαι δολοφόνος. Ἡ πίστη μου στὴν ἀνθρωπιὰ εἶναι ἀνίσχυρη. Κι ἐπειδὴ τὸ κατάλαβα τό'χω ρίξει στὸ κρασί. Φοβοῦμαι Ἰλλ. Ἔτσι ὅπως φοβηθήκατε καὶ σεῖς. Ἀκόμα ξέρω, ὅτι κάποτε θά'ρθει, καὶ σὲ μᾶς μιὰ γηραιὰ κυρία, κάποια μέρα, καὶ τότε θὰ γίνεῖ τὸ ἴδιο καὶ μὲ μᾶς, ὅ,τι ἔγινε καὶ μὲ σᾶς Ἰλλ. Κι ὅμως σὲ λιγάκι, μετὰ ἀπὸ λίγες ὥρες ἴσως δὲν θὰ τὸ ξέρω πιά. (Σιωπὴ) Ἔνα μπουκάλι ρακὶ ἀκόμη.

(Ὁ Ἰλλ τοῦ προτείνει ἕνα μπουκάλι, ὁ καθηγητὴς δι-
σταίνει, μετὰ τὸ παίρνει ἀποφασιστικὰ μαζί του).

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Γράψτε το κι' αὐτό.

(Βγαίνει ἀργὰ ἔξω).

(Ἔρχεται ξανά ἡ οἰκογένεια — Ὁ Ἰλλ κοιτάζει γύρω γύρω
στὸ μαγαζὶ σὰν νὰ ὄνειρεύεται).

ΙΛΛ. Ὅλα καινούργια. Μοντέρνο πού ἔγινε τὸ μαγαζάκι.
Καθαρό, λαχταριστό. Ἔνα τέτοιο μαγαζὶ ἦταν πάντα
τ' ὄνειρό μου.

(Παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι τῆς κόρης του τὴ ρακέττα τοῦ
τέννις).

ΙΛΛ. Παίζεις τέννις;

ΚΟΡΗ. Ναί, ἔχω κάνει ἕνα - δυὸ μαθήματα.

ΙΛΛ. Νωρὶς τὸ πρῶτ. Δὲν εἶναι ἔτσι; Παρὰ νὰ πηγαίνεις
στὸ γραφεῖο εὐρέσεως ἐργασίας...

ΚΟΡΗ. Μὰ πὼς κάνεις ἔτσι; Ὅλες οἱ φίλες μου παίζουνε
τέννις.

(Σιωπὴ).

ΙΛΛ. Κάρλ σὲ εἶδα ἀπ' τὸ δωμάτιο μέσα σ' ἕνα αὐτοκί-
νητο.

ΓΙΟΣ. Χαρᾶς τὸ πράγμα. Ἔνα Ὁπελ Ὀλύμπια μονάχα.

Αὐτὰ τ' αὐτοκίνητα δὲν εἶναι καὶ τόσο ἀκριβὰ.
ΙΛΛ. Καὶ πότε ἔμαθες νὰ ὀδηγεῖς;

(Σιωπὴ).

ΙΛΛ. Παρὰ νὰ ψάχνεις βέβαια γιὰ δουλειὰ στὸ σταθμὸ μέσα
στὸν καυτερὸ τὸν ἥλιο.

ΓΙΟΣ. Πότε πότε...

(Ὁ γιὸς ἀμήχανος βγάζει ἔξω τὸ μικρὸ βαρέλι ποῦ
καθόταν ὁ μεθυσμένος).

ΙΛΛ. Ἔψαχνα νὰ βρῶ τὰ κυριακάτικά μου καὶ τί λέτε
πὼς βρῆκα μέσα στὴν ντουλάπα. Ἔνα γούνινο παλτό!

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Τὸ πῆρα γιὰ νὰ τὸ δοκιμάσω Ἰλλ.

(Σιωπὴ).

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Ὅλοι κάνουν χρέη Φρέντυ. Μονάχα ἐσὺ εἶσαι
ὕστερικός. Ὁ φόβος σου εἶναι γελοῖος. Μὰ εἶναι ξε-
κάθαρο δά, πὼς ἡ ὑπόθεση θὰ τακτοποιηθεῖ εἰρηνικά,
χωρὶς τρίχα νὰ πειραχτεῖ ἀπὸ τὸ κεφάλι σου. Ἡ Κλα-
ρίσσα δὲν πρόκειται νὰ φτάσει στὰ ἄκρα. Τὸ ξέρω. Ἔχει
μιὰ τόσο καλὴ καρδιά.

ΚΟΡΗ. Ἔτσι εἶναι μπαμπὰ ὅπως τὸ λέει ἡ μαμά.

ΓΙΟΣ. Πρέπει νὰ τὸ παραδεχτεῖς.

(Σιωπὴ).

ΙΛΛ. (ἀργὰ) Σάββατο βράδυ. Θά'θελα τόσο πολὺ νὰ κάνω
μιὰ βόλτα μὲ τὸ αὐτοκίνητό σου Κάρλ. Ἔτσι γιὰ μιὰ
φορὰ μονάχα. Μὲ τὸ δικό μας αὐτοκίνητο.

ΓΙΟΣ. (ἀβέβαια) Θέλεις;

ΙΛΛ. Φορέστε τὰ καλά σας. Θὰ πᾶμε ὅλοι μαζί.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. (ἀβέβαια) Ξέρεις ἐγὼ δὲν μπορῶ. Εἶναι καὶ
τόσο ἀπαραίτητο νά'ρθω κι ἐγὼ μαζί;

ΙΛΛ. Καὶ γιατί δὲν μπορεῖς; Φόρεσε καὶ τὸ γούνινο παλτό
σου. Εὐκαιρία νὰ τὸ γυμνάσεις. Στὸ μεταξύ θὰ τακτο-
ποιήσω ἐγὼ τὸ ταμεῖο.

(Ἡ γυναῖκα του καὶ ἡ κόρη του φεύγουν ἀπὸ δεξιά, ὁ γιὸς

ἀπὸ ἀριστερά. Ὁ Ἴλλ ἀσχολεῖται μὲ τὸ ταμείο. Ἀπὸ ἀριστερά ἐρχεται ὁ δήμαρχος μ' ἓνα ὄπλο).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Καλησπέρα Ἴλλ. Πέρασα νὰ σᾶς δῶ γιὰ δυὸ λεπτά μονάχα. Μὴν ἐνοχλεῖστε... συνεχίστε τὴ δουλειά σας.

ΙΛΛ. Περᾶστε παρακαλῶ.
(Σιωπή).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἐφερα ἓνα ὄπλο.

ΙΛΛ. Εὐχαριστῶ.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Εἶναι γεμάτο.

ΙΛΛ. Ἐγὼ δὲν τὸ χρειάζομαι. (Ὁ Δήμαρχος ἀκουμπᾷ τὸ ὄπλο πάνω στὸν πάγκο τοῦ μαγαζιοῦ).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Σήμερα τὸ βράδυ εἶναι ἡ δημοτικὴ συνέλευση. Στὴν αἴθουσα τοῦ θεάτρου στὸν «Χρυσὸ Ἀπόστολο».

ΙΛΛ. Θὰ ἔρθω.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ναὶ θὰ ἔρθουν ὅλοι. Πρόκειται νὰ ἐξετάσουμε τὴν περίπτωσή σας Ἴλλ. Σίγουρα βρισκόμαστε σὲ μιὰ πάρα πολὺ δύσκολη θέση.

ΙΛΛ. Ἐτσι νομίζω καὶ γώ.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Κάποιος θὰ ἀρνηθεῖ τὴν πρόταση.

ΙΛΛ. Πιθανόν.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἐννοεῖται πὼς μπορεῖ νὰ κάνει καὶ κανεὶς λάθος...

ΙΛΛ. Ἐννοεῖται.
(Σιωπή).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. (Προσεκτικὰ) Σ' αὐτὴν τὴν περίπτωσι... θὰ παραδεχόσασταν τὴν ἐτυμηγορία Ἴλλ; Ἐπὶ πλέον εἶναι καὶ ὁ τύπος δηλαδή.

ΙΛΛ. Ὁ τύπος;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Καὶ τὸ ραδιόφωνο, κι ἡ τηλεόραση, τὰ ἐπί-

καιρα. Μιὰ πολὺ δύσκολη κατάστασι, ὄχι μονάχα γιὰ σᾶς, ἀλλὰ καὶ γιὰ μᾶς πιστέψτε με. Λόγω τοῦ ὅτι ἡ μικρὴ μας πόλι εἶναι ἡ ἰδιαίτερη πατρίδα τῆς κυρίας καὶ λόγω τοῦ γάμου της στὴν μητρόπολή μας ἔχουμε γίνει πάρα πολὺ διάσημοι. Μοῦ ἔγινε γνωστὸ ὅτι θὰ γίνεῖ ἓνα ρεπορτάζ γύρω ἀπὸ τοὺς παλιούς δημοκρατικούς θεσμούς μας. (Ὁ Ἴλλ ἀσχολεῖται μὲ τὸ ταμείο).

ΙΛΛ. Ἐγινε δηλαδή ἡ πρότασι τῆς κυρίας δημόσια γνωστή;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ὅχι ἀπ'εὐθείας — μονάχα οἱ μυημένοι θὰ καταλάβουν τὸ νόημα τῆς συζήτησης.

ΙΛΛ. Ὅτι πρόκειται δηλαδή γιὰ τὴ ζωὴ μου.
(Σιωπή).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Θὰ προσανατολίσω τὸν τύπο πρὸς τὰ κεῖ — κατὰ τὸ δυνατόν, βέβαια—ὅτι δηλ. ἡ κυρία Τσαχανασιὰν θὰ κάνει μιὰ δωρεὰ καὶ ὅτι ἐσεῖς Ἴλλ εἴχατε δῆθεν μεσολαβήσει γι' αὐτὸ σὰν παλιὸς φίλος της. Τὸ ὅτι εἴσασταν φίλοι εἶναι γνωστὸ πιά σὲ ὅλους. Κι' ἔτσι θὰ βγεῖτε καὶ σεῖς καθαρὸς ἀπὸ ὅλη αὐτὴ τὴν ἱστορία ὅ,τι κι ἂν συμβεῖ.

ΙΛΛ. Πάρα πολὺ εὐγενικὸ ἐκ μέρους σας.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια δηλαδή, δὲν τὸ ἔκανα γιὰ σᾶς, ἀλλὰ γιὰ χάρη τῆς ἐντιμότητας καὶ ἀξιοσέβαστης οἰκογενείας σας.

ΙΛΛ. Καταλαβαίνω.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Πρέπει νὰ τὸ παραδεχτεῖτε. Παίζουμε ἓνα τίμιο παιγνίδι. Μέχρι τώρα σωπάσατε. Καλῶς. Θὰ συνεχίσετε ὁμως νὰ σωπάτε; Πάντως ἂν ἔχετε σκοπὸ νὰ μιλήσετε, πρέπει νὰ κανονίσουμε καὶ μεῖς τὴν ὅλη ὑπόθεσι καὶ χωρὶς δημοτικὴ συνέλευσι.

ΙΛΛ. Καταλαβαίνω.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Λοιπόν;

ΙΛΛ. Εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος ποὺ ἀκούω μιὰ ἀνοικτὴ

ἀπειλή.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἐγὼ δὲν σᾶς ἀπειλῶ Ἴλλ, ἐσεῖς μᾶς ἀπειλεῖτε. Ἄν μιλήσετε τότε πρέπει καὶ μεῖς βέβαια νὰ ἐνεργήσουμε. Δηλαδή ἐκ τῶν προτέρων.

ΙΑΛ. Δὲν πρόκειται νὰ μιλήσω.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ὅπως καὶ νὰ ἀποβεῖ ἡ ἀπόφαση τῆς συνέλευσης;

ΙΑΛ. Ὅ,τι κι ἂν ἀποφασίσετε θὰ τὸ παραδεχθῶ.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Λαμπρά!

(Σιωπή).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Μὲ χαροποιεῖ τὸ γεγονός ὅτι θὰ παραδεχτεῖτε τὴν ἀπόφαση τοῦ δικαστήριου τῆς κοινότητος, Ἴλλ. Ἐνα κάποιο φιλότιμο καίει ἀκόμη μέσα σας. Ἀλλὰ δὲ θὰ ἦταν καλύτερα ἂν δὲν εἴμαστε ἀναγκασμένοι νὰ συγκροτήσουμε τοῦτο τὸ δικαστήριο;

ΙΑΛ. Τί θέλετε νὰ πεῖτε δηλαδή;

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Εἶπατε προηγουμένως ὅτι δὲν χρειαζόσασταν τὸ ὄπλο. Ἐ νά! Μπορεῖ παρ' ὅλα αὐτὰ νὰ τὸ χρειάζεστε τώρα.

(Σιωπή).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Σὲ μιὰ τέτοια περίπτωση θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε στὴν κυρία ὅτι δῆθεν σᾶς εἶχαμε καταδικάσει καὶ ἔτσι θὰ παίρναμε καὶ τὰ χρήματα. Μοῦ ἔχει στοιχίσει νύχτες γιὰ νύχτες μέχρι ποῦ νὰ πάρω τὴν ἀπόφαση καὶ νὰ ῥθω νὰ σᾶς τὸ πῶ. Πιστέψτε με. Στὸ κάτω κάτω θὰ ἦταν καθήκον σας νὰ δώσετε ἕνα τέλος στὴ ζωὴ σας νὰ ὑποστεῖτε τίς συνέπειες τῶν πράξεών σας ὡς τίμιος ἄντρας. Δὲ βρίσκετε; Γιὰ τὸ καλὸ τῆς κοινότητος, ἐπὶ τέλος... ἀπὸ ἀγάπη γιὰ τὴν πόλιν τῶν προγόνων σας. Δέστε τὴν πικρὴ μας ἀνάγκη, τὴν ἀθλιότητα, τὰ πειρασμένα παιδιὰ...

ΙΑΛ. Μιὰ χαρὰ εἶστε ὅλοι τώρα.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἴλλ!

ΙΑΛ. Δήμαρχε! Πέρασα μὲς' ἀπὸ μιὰ κόλαση. Σᾶς εἶπα, πα νὰ κάνετε χρέη, ἐνοιῶθα σὲ κάθε σημάδι τῆς κλιματικής σας τὸ θάνατο νὰ σέρνεται ὅλο καὶ πιὸ κοντὰ μου. Ἄς μ' εἶχατε ἀπαλλάξει ἀπὸ τοῦτον τὸ φρικτὸ φόβο, τοῦτο τὸ φρικτὸ ἄγχος κι' ὅλα θά'χαν ἔλθει διαφορετικά, θὰ μπορούσαμε νὰ μιλοῦμε ἄλλιως. Ἴσως καὶ νὰ τὸ χρειαζόμουν τὸ ὄπλο γιὰ χάρις ὅλων σας. Τώρα ὁμως κλείστηκα στὸν ἑαυτὸ μου, νίκησα τὸ φόβο μου. Μόνος. Ἦταν δύσκολο μὰ τὸ κατὰφερα. Γυρισμὸς δὲν ὑπάρχει πιά. Ἐσεῖς πρέπει τώρα νὰ εἶστε οἱ δικαστές μου. Θὰ ὑποταχθῶ στὴν ἀπόφασή σας ὅποια καὶ νὰ εἴναι αὕτη. Γιὰ μένα, αὕτη θὰ εἶναι ἡ δικαιοσύνη. Γιὰ σᾶς τί εἶναι, δὲν ξέρω. Ὁ Θεὸς νὰ δώσει νὰ μὴν ἀλλάξετε καμμιά φορὰ γνώμη γιὰ τοῦτη τὴν ἀπόφασή σας. Μπορεῖτε νὰ μὲ σκοτώσετε, δὲν σᾶς κατηγορῶ, δὲν διαμαρτύρομαι, δὲν ἀμύνομαι. Ἀλλὰ αὐτὸ ποῦ ἔχετε σκοπὸ νὰ κάνετε ἐσεῖς... δὲν μπορῶ νὰ τὸ κάνω ἐγὼ ἀντὶ γιὰ σᾶς. (Ὁ Δήμαρχος παίρνει πίσω τὸ ὄπλο).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Κρίμα! Χάνετε μιὰ εὐκαιρία νὰ βγεῖτε καθαρός, νὰ γίνετε ἔστω καὶ ἐν μέρει — ἕνας ἀξιοπρεπὴς ἄνθρωπος. Φυσικά αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ἀπαιτήσει κανεὶς ἀπὸ σᾶς.

ΙΑΛ. Φωτιὰ κύριε Δήμαρχε.

(Τοῦ ἀνάβει τὸ τσιγάρο. Ὁ Δήμαρχος φεύγει).

(Ἐρχεται ἡ γυναῖκα τοῦ μέ τὸ γοῖνιο παλιτὸ κι ἡ κόρη τοῦ μ' ἕνα κόκκινο φόρεμα).

ΙΑΛ. Ἀριστοκρατικὴ ποῦ σὲ κάνει Ματθίλδη!

ΚΥΡΙΑ ΙΑΛ. Περσικό.

ΙΑΛ. Σὰ μιὰ μεγάλη κυρία!

ΚΥΡΙΑ ΙΑΛ. Εἶναι κάπως ἀκριβὸ βέβαια...

ΙΛΛ. Ώραϊο τὸ φουστάνι σου Ὀτιλλία. Πολὺ τολμηρὸ
δμως δὲ νομίζεις;

ΚΟΡΗ. Ὅχι δὰ μπαμπά! Καὶ ποῦ νὰ δεῖς τὸ βραδυνό μου.
(Τὸ μαγαζὶ ἐξαφανίζεται. Ἔρχεται ὁ γιὸς ὀδηγώντας τὸ
αὐτοκίνητο).

ΙΛΛ. Πολὺ ὠραῖο αὐτοκίνητο. Μιὰ ὀλάκερη ζωὴ πέρασε
καὶ μόχθησα καὶ πάλεψα... γιὰ μιὰ μικρὴ περιουσία
γιὰ κάποια ἄνεση. Νά! γιὰ ἓνα τέτοιο αὐτοκίνητάκι ἄς
ποῦμε. Θὰ θελα νὰ ἔξερα τουλάχιστον τώρα ποῦ τὰ ἔχω
— πῶς αἰσθάνεται κανεὶς μ' ὅλα τούτα τὰ καλά. Ἔλα
μαζὶ μου στὸ πίσω κάθισμα Ματθίλδη κι ἡ Ὀτιλλία
ἄς καθίσει δίπλα στὸν Κάρλ.
(Μπαίνουν στὸ αὐτοκίνητο).

ΓΙΟΣ. Μπορῶ νὰ τρέξω καὶ μὲ 120.

ΙΛΛ. Ὅχι τόσο γρήγορα παιδί μου. Ἐγὼ θέλω νὰ βλέπω
τὴν περιοχὴ, τὴ μικρὴ τὴν πόλη, ὅπου ἔζησα σχεδὸν ἑβδο-
μῆντα χρόνια. Καθαρὰ τὰ παλιὰ δρομάκια, πολλὰ ἔχουν
κιόλας ξαναφτιαχτῆ. Ἐνας γκρίζος καπνὸς πάνω ἀπὸ
τις καμινάδες καὶ γεράνια μπροστὰ στὰ παράθυρα, ἡλιο-
τρόπια, τριαντάφυλλα στοὺς κήπους. Στὴν πύλη τοῦ
Γκαῖτε παιδικὰ χαμόγελα, παντοῦ ζευγαράκια ἐρωτευ-
μένων. Μοντέρνα τούτη ἡ καινούργια οἰκοδομὴ στὴν
πλατεῖα Μπράμς ἔ;

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Εἶναι αὐτουνοῦ ποῦ ἔχει τοὺς καφέδες Χόν-
τελ.

ΚΟΡΗ. Νὰ κι ὁ γιατρὸς μὲ Μερσεντὲς 300.

ΙΛΛ. Ἡ πεδιάδα, οἱ λόφοι πῶς πίσω σήμερα σὰ χρυσομένα
ὄλα. Μεγάλες οἱ σκιὲς ὅπου βυθίζονται καὶ μετὰ ξανά τὸ
φῶς. Σὰ γίγαντες οἱ γερανοὶ στὰ ἐργοστάσια τοῦ Βάγ-
κνερ μέσα στὸν ὄριζοντα. Νά κι οἱ καμινάδες ἀπ' τὸ
ἐργοστάσιο τοῦ Μπόκμαν.

ΓΙΟΣ. Θὰ λειτουργήσουν πάλι.

ΙΛΛ. Τί;

ΓΙΟΣ. (δυνατότερα) Θὰ λειτουργήσουν πάλι.
(Κορνάρει).

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Περίεργα αὐτὰ τὰ αὐτοκίνητα.

ΓΙΟΣ. Μέσσερσμιτς, γιὰ πρωτάρηδες.

ΚΟΡΗ. C' est terrible.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Ἡ Ὀτιλλία παρακολουθεῖ κούρ γιὰ τὴν πε-
ραιτέρω ἐκπαίδευσή της στὰ Ἀγγλικά καὶ τὰ Γαλλικά.

ΙΛΛ. Πολὺ καλὰ τὸ κάνει. «Ἡ θέση κάτω ἀπὸ τὸν ἡ-
λιο». Καιρὸ ἔχω νὰ περάσω ἀπὸ δῶ πέρα.

ΓΙΟΣ. Λένε ὅτι θὰ ἐπεκταθεῖ.

ΙΛΛ. Μίλα πῶς δυνατά. Μὲ τέτοια ταχύτητα ποῦ τρέχουμε....

ΓΙΟΣ. (δυνατότερα). Λένε ὅτι θὰ ἐπεκταθεῖ. Ἐ βέβαια ὁ
Στόκερ. Ὅλα τὰ προπερνᾶ αὐτὸς μὲ τὴν Μπουϊκ του.

ΚΟΡΗ. Τὸ νεόπλουτο!

ΙΛΛ. Πήγαινε κι ἀπ' τὴν πεδιάδα Πούκενριτ. Κι ἀπὸ μπρο-
στὰ ἀπὸ τὸ τέλμα μέσα ἀπ' τὴν ἀλέα μὲ τὶς λεῦκες γύρω
ἀπ' τὸ κυνηγετικὸ περίπτερο τοῦ ἡγεμόνα Χάσσο. Σύννεφα
στὸν οὐρανὸ σὰν τέρατα τόνα πάνω στ' ἄλλο ὅπως τὸ καλο-
καίρι. Ὅμορφος τόπος πλημμυρισμένος ἀπὸ τὸ βραδυνὸ
φῶς. Σήμερα μοῦ φαίνεται σὰ νὰ τὸ ἔχω δεῖ γιὰ πρώτη φο-
ρά.

ΚΟΡΗ. Μιὰ ἀτμόσφαιρα ποῦ σοῦ θυμίζει Ἄνταλμπερ Στί-
φτερ.

ΙΛΛ. Τί σοῦ θυμίζει λέει;

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Ἡ Ὀτιλλία σπουδάζει καὶ φιλολογία.

ΙΛΛ. Μεγάλωσαν οἱ δουλειές μας!

ΓΙΟΣ. Νὰ κι ὁ Χοφμπάουερ μὲ τὸ Φόλκςβάγκεν του.

Ἔρχεται ἀπὸ τὸ Κάφφιγκεν.

ΚΟΡΗ. Μὲ τὰ γουρουνόπουλα.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Ὁ Κάρλ τὸ παίξει τὸ τιμόνι μὲ σιγουριά.

Κοίτα τί κομπᾶ ποῦ κόβει τώρα στροφὴ. Δὲν ὑπάρχει

λόγος νὰ φοβᾶται κανείς.

ΓΙΟΣ. Πρώτη ταχύτητα. Ὁ δρόμος γίνεται τώρα ἀνηφορικός.

ΙΛΛ. Πάντα λαχανιασμένος ἔφτανα ὅταν ἀνέβαινα τοῦτο τὸ δρόμο.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Εὐτυχῶς πού ἔχω τὸ γούνινο παλτό. Ἀρχίζει νὰ πέφτει ψύχρα.

ΙΛΛ. Κάρλ ἔχασες τὸ δρόμο. Ἀπὸ δῶ πηγαίνει στὸ Μπαϊζενμπαχ. Πρέπει νὰ γυρίσεις πίσω καὶ μετὰ νὰ στρίψεις ἀριστερὰ στὸ δάσος τοῦ Κόραντσβάιλερ.

Τὸ αὐτοκίνητο ρολάρει πρὸς τὸ βάθος. Οἱ τέσσερις ἔρχονται φέρνοντας τὸν ξύλινο πάγκο. Τώρα φοροῦν φράκο, παριστάνουν δένδρα.

ΠΡΩΤΟΣ. Εἴμαστε πάλι ἐλάτια κι' ὀξιές.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ Δρυοκολάπτες καὶ κοῦκοι, δειλὰ ζαρκάδια.

ΤΡΙΤΟΣ. Προϊστορικά πνεύματα πολυτραγουδισμένα.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ. Μονάχα τώρα ἀπ' τὰ κορναρίσματα ἐνοχλημένα.

(Ὁ Γιὸς κορνάρει).

ΓΙΟΣ. Πάλι ἓνα ζαρκάδι. Δὲ λέει νὰ φύγει ἀπὸ τὸ δρόμο.

Τὸ ζῶον.

(Ὁ Τρίτος φεύγει πηδώντας).

ΚΟΡΗ Ἡμερο εἶναι. Δὲν κυνηγοῦν πιὰ λαθραῖα.

ΙΛΛ. Σταμάτα κάτω ἀπ' αὐτὸ τὸ δένδρο.

ΓΙΟΣ. Ἐν τάξει.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Μὰ τί θέλεις πάλι;

ΙΛΛ. Νὰ περπατήσω μέσα στὸ δάσος. (βγαίνει ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο) Ὁμορφος ὁ ἦχος τῆς καμπάνας πού ἔρχεται ἀπὸ τὸ Γκύλλεν. Παραμονὴ γιορτῆς.

ΓΙΟΣ. Τέσσερις καμπάνες. Ἐπὶ τέλους ἄρχισαν νὰ γίνονται ὑποφερτές.

ΙΛΛ. Ὅλα κίτρινα. Ἦρθε γιὰ καλὰ τὸ φθινόπωρο. Τὰ φύλλα

χάμω σὰν σωρὸς ἀπὸ χρυσάφι. (Ἀνακατέβει μὲ τὰ πόδια του τὰ φύλλα).

ΓΙΟΣ. Θὰ σὲ περιμένουμε κάτω στὴ γέφυρα τοῦ Γκύλλεν.

ΙΛΛ. Δὲ χρειάζεται. Θὰ πάω ἀπὸ τὸ δάσος στὴν πόλη.

Εἶναι ἡ δημοτικὴ συνέλευση ἀπόψε.

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Μετὰ θὰ πᾶμε στὸ Κάλμπερστατ Φρέντν, σὲ κανένα σινεμά.

ΚΟΡΗ. So long daddy

ΚΥΡΙΑ ΙΛΛ. Γεῖά σου, γεῖά σου.

Τὸ αὐτοκίνητο μὲ τὴν οἰκογένεια ἐξαφανίζεται καὶ μετὰ γυρίζει πάλι πίσω. Ἡ οἰκογένεια χαιρετᾷ μὲ τὸ χέρι. Ὁ Ἴλλ τοὺς παρακολουθεῖ μὲ τὸ βλέμμα. Κάθεται πάνω στὸν ξύλινο πάγκο πού βρίσκεται ἀριστερὰ του. Θροῖσμα ἀνέμου. Ἀπὸ δεξιὰ ἔρχονται ὁ Ρόμπν καὶ ὁ Τόμπν μὲ τὸ φορεῖο ὅπου κάθεται ἡ Κλαίρη Τσαχανασιάν. Φορεῖ τὸ συνηθισμένο της φόρεμα. Ὁ Ρόμπν ἔχει κρεμασμένη μιὰ κιθάρα στὴν πλάτη του. Δίπλα της βαδίζει ὁ σύζυγος ΙΧ κάτοχος βραβείου Νόμπελ, ψηλός, ἀδύνατος, γκριζὰ ἀνακατεμένα μαλλιά καὶ μουστάκι (ὁ ρόλος αὐτὸς μπορεῖ νὰ παριστάνεται πάντοτε ἀπὸ τὸν ἴδιο ἠθοποιό). Πιὸ πίσω ὁ BUTLER.

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Τὸ δάσος τοῦ Κοραντσβάιλερ. Ρόμπν καὶ Τόμπν, σταματήστε λιγάκι ἐδῶ.

(Ἡ Κλαίρη Τσαχανασιάν κατεβαίνει ἀπὸ τὸ φορεῖο καὶ παρατηρεῖ τὸ δάσος μέσα ἀπ' τὸ φασαμέν της, χαϊδεύει τὸν Πρῶτο πάνω στὴν πλάτη).

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Σκουλήκισσε ὁ κορμός του. Πεθαίνει τὸ καημένο τὸ δέντρο. (Ἀντιλαμβάνεται τὸν Ἴλλ).

Ἄλφρεντ! Τί καλὰ πού σὲ συναντῶ. Ἐπισκέπτομαι τὸ δάσος μου.

ΙΛΛ. Καὶ τὸ δάσος τοῦ Κοραντσβάιλερ σοῦ ἀνήκει λοιπόν;

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Κι' αὐτό. Νὰ κάτσω δίπλα σου;

ΙΛΛ. Καὶ βέβαια. Τώρα δὲ ἀποχαιρέτησα τὴν οἰκογένεια

μου. Πηγαίνουν σινεμά. 'Ο Κάρλ πήρε αυτοκίνητο.
ΚΛ. ΤΣΑΧ. Πρόδος.

(Κάθεται δεξιά δίπλα στον 'Ιλλ.).

ΙΛΛ. 'Η 'Οττιλία παρακολούθει ένα τμήμα Φιλολογίας.
'Επίσης κι 'Αγγλικά και Γαλλικά.

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Είδες πούστά'λεγα ; Τους ήρθε και τὸ ἐνδια-
φέρον γιὰ ἰδανικά. 'Ελα Τσόμπυ ὑποκλίσου. 'Ο ἑνατος
ἄντρας μου. 'Εχει πάρει βραβεῖο Νόμπελ.

ΙΛΛ. Χαίρω πολύ.

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Εἶναι πολύ ἰδιόρρυθμος ὅταν δὲν σκέπτεται.

Γιὰ μὴν σκέπτεσαι λιγάκι Τσόμπυ.

ΣΥΖΥΓΙΟΣ ΙΧ. Μὰ θησαυρούλη

ΚΛ. ΤΣΑΧ. 'Αντε τώρα μὴν κάνεις καμώματα !

ΣΥΖΥΓΙΟΣ ΙΧ. Καλὰ ἐν τάξει.

(Δὲν σκέπτεται).

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Κοίτα. Δὲ μοιάζει τώρα μὲ διπλωμάτη ; Μοῦ
θυμίζει τὸν κόμη Χόλκ. Μονάχα πού αὐτὸς δὲν ἔγραψε
βιβλία. Θέλει νὰ ἀποσυρθεῖ νὰ γράψει τὰ ἀπομνημο-
νεύματά του καὶ νὰ διαχειρίζεται τὴν περιουσία μου.

ΙΛΛ. Τὰ συγχαρητήριά μου.

ΚΛ. ΤΣΑΧ. 'Εχω ἕνα κακὸ προαίσθημα. 'Ενα ἄντρα τὸν
ἔχει κανεὶς γιὰ φιγούρα, ὅχι ὅμως πὼς εἶναι καὶ κανένα
χρήσιμο ἀντικείμενο. Πήγαινε στὶς ἐρευνές σου Τσόμπυ.
'Αριστερὰ θὰ βρεῖς τὰ ἱστορικὰ ἐρεῖπια.

('Ο σύζυγος ΙΧ πηγαίνει γιὰ ἐρευνες. 'Ο 'Ιλλ κοιτάζει τρι-
γύρω).

ΙΛΛ. Δὲ βλέπω τοὺς εὐνοῦχους. Τί τοὺς ἔκανες ;

ΚΛ. ΤΣΑΧ. 'Αρχισαν τὶς φλυαρίες. Τοὺς ἔστειλα λοιπὸν
καὶ γὼ πίσω στὸ Χόνγκ-Κόνγκ. Σὲ μιὰ ἀπ' τὶς τρι-
γλές πού'χω ἐκεῖ. Θὰ πᾶνε νὰ καπνίζουν τὸ ὄπιο τους
καὶ νὰ ὄνειρεύονται μὲ τὴν ἡσυχία τους. 'Αργότερα
θὰ τοὺς ἀκολουθήσει κι ὁ ὑπηρέτης μου.

Δὲ θὰ τὸν ἔχω κι αὐτὸ σὲ λίγο ἀνάγκη. 'Ενα «Ρωμαῖος
καὶ 'Ιουλιέττα» Μπόμπυ.

('Ο Butler ἔρχεται ἀπὸ τὸ βᾶθος καὶ τῆς δίνει ἕνα
κουτί τσιγᾶρα).

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Θέλεις καὶ σὺ ἕνα 'Αλφρεντ ;

ΙΛΛ. Ναι.

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Νὰ πάρε. Δῶσε μας φωτιά Μπόμπυ.

(Καπνίζουν).

ΙΛΛ. 'Ομορφα μυρίζει.

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Πόσες φορές καπνίσαμε μέσα σὲ τοῦτο τὸ
δάσος. Τὸ θυμᾶσαι ἄραγε καμιὰ φορά ; Τσιγᾶρα πού
ἀγόραζες ἀπ' τὴ Ματθίλδη. 'Η τὰ'κλεβες.

('Ο Πρῶτος χτυπᾷ μὲ τὸ κλειδί πάνω στὴν πίπα του).

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Πάλι ὁ δρυοκολάπτης.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ Κούκου! Κούκου.

ΙΛΛ. Κι ὁ κοῦκος.

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Σὲ πειράζει νὰ παίξει κιθάρα ὁ Ρόμπυ ;

ΙΛΛ. Μὰ τί λὲς τώρα.

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Μιὰ χαρὰ τὰ καταφέρνει τὸ κάθαρμα. 'Όταν
μὲ πιάνουν οἱ ρεμβασμοὶ μου, τὸν βάζω καὶ παίζει. Ἐ-
ρεις μισῶ τὰ γραμμόφωνα καὶ τὰ ραδιόφωνα.

ΙΛΛ. Στὴν 'Αφρική, στὴν κοιλάδα μὲ τοὺς βράχους ἕνα
τάγμα προχωρεῖ.

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Τὸ ἀγαπημένο σου τραγούδι. Τοῦ τό'χω μάθει.
(Συπαίτουν καὶ καπνίζουν. 'Ο κοῦκος κ.τ.λ. Θροῖσμα τοῦ
δάσους. 'Ο Ρόμπυ παίζει τὴ μπαλάντα).

ΙΛΛ. Εἶγες-ἤθελα νὰ πῶ-εἶχαμε ἕνα παιδί.

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Ναι βέβαια.

ΙΛΛ. 'Αγόρι ἦταν ἢ κορίτσι ;

ΚΛ. ΤΣΑΧΑΝ. Κορίτσι.

ΙΛΛ. Καὶ τί ὄνομα τοῦ'δωσες ;

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Ζενεβιέβ.

ΙΛΛ. Χαριτωμένο όνομα.

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Τό'δα τό πράγμα μονάχα μιá φορά. Στή γέννα.

Μετά τό πῆρε ή Χριστιανική πρόνοια.

ΙΛΛ. Τά μάτια του ;

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Δέν είχαν άνοιξει άκόμα.

ΙΛΛ. Καί τά μαλλιά του ;

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Μαύρα θαρρώ. Έτσι είναι όμως τά μαλλιά
σ' όλα σχεδόν τά νεογέννητα.

ΙΛΛ. Ναι έτσι πρέπει νά'ναι.

(Σωπαίνουν και καπνίζουν. Η κιθάρα παίζει).

ΙΛΛ. Σε ποιούς ήταν όταν πέθανε ;

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Σε ανθρώπους. Τ'όνομά τους τό'χω πιά ξεχα-
σμένο.

ΙΛΛ. Κι από τί πέθανε ;

ΚΛ. ΤΣΑΧ. 'Από μηνιγγίτιδα. Ίσως νά'ταν και τίποτα
άλλο. Οί άρχές μου'στειλαν μιάν ειδοποίηση.

ΙΛΛ. Άμα είναι για θάνατο..... μπορεί νά βασιίζεται κανείς
σ' αυτές.

(Σιωπή).

ΚΛ. ΤΣΑΧ. "Ο,τι ήταν νά σου πω για τό κορίτσι μας σου
τό'πα. Τώρα μίλησέ μου έσύ για μένα.

ΙΛΛ. Για σένα ;

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Πώς ήμουν τότε στα δεκαεφτά μου. Τότε πού
μ' αγαπούσες άκόμη.

ΙΛΛ. Θυμάσαι μιá φορά πόση ώρα σ' έψαχνα μέσ στην
άποθήκη του Πέτερ και τέλος σε βρήκα μέσα στην
άμαξα γυμνή μονάχα με την πουκαμίσα μ' ένα μακρύ
άχυροκάλαμο στα χείλη ;

ΚΛ. ΤΣΑΧ. "Ησουν δυνατός και θαρραλέος. Θυμάσαι πού
πάλεψες μ' εκείνον τον σιδηροδρομικό υπαλληλάκο πού
μ' έπερνε από πίσω ; Σου σκούπιζα τότε τό αίμα από
τό πρόσωπό σου με τό κόκκινό μου μισοφόρι.

(Η κιθάρα σταματά).

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Τέλειωσε ή μπαλλάντα.

ΙΛΛ. Άς παίζει άκόμη τό «Ω πατρίδα γλυκιά κι άγαπη-
μένη».

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Τό ξέρει κι αυτό ο Ρόμπυ.

(Ξαπαρχίζει να παίζει στην κιθάρα).

ΙΛΛ. Σ' εύχαριστώ για τά στεφάνια, για τά χρυσάνθεμα
και τά ρόδα. Στολίζουν όμορφα τό φέρετρο στο «Χρυσό
'Απόστολο». Πολύ εύγενικό από μέρους σου, γέμισες
κιόλας δυό σάλες άπ' αυτά. Τώρα φτάσαμε πιά στο τέ-
λος Κλάρα. Είναι ή τελευταία φορά πού καθόμαστε στο
παλιό μας δάσος γεμάτο άπ' τους κούκους και τό θρόι-
σμα τ' άνέμου. 'Απόψε τό βράδυ είναι ή δημοτική συνέ-
λευση. Θα με καταδικάσουν σε θάνατο και κάποιος θα με
σκοτώσει. Δέν ξέρω ποιός θά'ναι αυτός και πώς θα γίνει.
Ξέρω μονάχα πώς τελειώνω μιá ζωή χωρίς σημασία.

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Θα σε βάλω στο φέρετρό σου και θα σε πάω
στο Κάπρι. Μέσα στο πάρκο του παλατιού μου, τριγυρι-
σμένο από κυπαρίσσια έβαλα και σου'χτισαν ένα μανσω-
λειό. Και με θέα προς τή Μεσόγειο.

ΙΛΛ. Αυτήν μονάχα από φωτογραφίες την ξέρω.

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Βαθύ μπλέ. Ένα μεγαλειώδες πανόραμα. Έκεί
θα μείνεις. Ένας νεκρός κοντά σ' ένα είδωλο από πέτρα.
'Η άγάπη σου έχει πεθάνει έδω και χρόνια. 'Η άγάπη
μου δέν μπόρεσε νά πεθάνει. Μα ούτε και νά ζήσει.
'Έγινε κάτι κακό όπως κι' έγώ ή ίδια σαν τά ξεθωρια-
σμένα μαντάρια πού κρύβουν δηλητήριο, σαν τίς τυφλές
τίς ρίζες κάτω άπ' τό χώμα μέσα σε τοῦτο τό δάσος.
'Όλα είναι τώρα σκεπασμένα άπ' τά χρυσά μου τά δι-
σεκατομμύρια. Αυτά άπλώνονται και προχωροῦν,
προχωροῦν κατά πάνω σου και σ' άδράχνουν με τά φο-
βερά τους πλοκάμια ζητώντας τή ζωή σου. Μιá ζωή

πού είναι δική μου. Για πάντα. Μπλεγμένος πιά δὲν μπορεῖς νὰ τοὺς ξεφύγεις." Ἄλλο τίποτα δὲ μένει ἀπὸ ἓνα νεκρὸ ἔραστή μέσα στὶς ἀναμνήσεις μου, ἀπὸ ἓνα ἡσυχὸ φάντασμα μέσα σ' ἓνα καταστρεμμένο πιά καβούκι.

ΙΛΛ. Τέλειωσε καὶ τὸ «Ω πατρίδα γλυκιὰ κι ἀγαπημένη».

(Ἐπιστρέφει ὁ σύζυγος ΙΧ).

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Νὰ κι ὁ βραβευμένος μὲ τὸ Νόμπελ. Ἔρχεται ἀπ' τ' ἐρείπιά του. Λοιπὸν Τόμπυ;

ΣΥΖΥΓΟΣ ΙΧ. Εἶναι πρωτοχριστιανικῆς ἐποχῆς. Ἔχουν καταστραφεῖ ἀπὸ τοὺς Οὐνοὺς.

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Κρίμα. Τὸ χέρι σου.

Τόμπυ καὶ Ρόμπυ τὸ φορεῖο. (Ἀνεβαίνει στὸ φορεῖο).

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Ἄντιο Ἄλφρεντ.

ΙΛΛ. Ἄντιο Κλάρα.

Μεταφέρουν τὸ φορεῖο πρὸς τὰ πίσω. Ὁ Ἴλλ κάθεται ἀκόμη πάνω στὸν πάγκο. Τὰ δένδρα κατεβάζουν τὰ κλαδιά τους. Ἀπὸ πάνω κατεβαίνει μιὰ ἀδελφαὶ θεάτρου μὲ τὶς συνηθισμένες κουρτίνες καὶ τὰ ντραπαρίσματα. Ἐπιγραφή: «*Η ΖΩΗ ΕΙΝΑΙ ΣΟΒΑΡΗ ΧΑΡΟΥΜΕΝΗ ΕΙΝΑΙ ΤΕΧΝΗ*». Ἀπὸ τὸ βάθος τῆς σκηνῆς ἔρχεται ὁ ἀστυνόμος μὲ μιὰ καινούργια μεγαλόπρεπη στολὴ καὶ κάθεται δίπλα στὸν Ἴλλ. Ἔρχεται ἓνας ἀνταποκριτῆς τοῦ ραδιοφώνου καὶ ἀρχίζει νὰ μιλά ἀπὸ τὸ μικρόφωνο ἐνῶ συγκεντρώνονται οἱ κάτοικοι τοῦ Γκύλλεν. Ὅλοι εἶναι ντυμένοι μὲ καινούργια γιορταστικά ροῦχα-οἱ ἄνδρες μὲ φράκο. Παντοῦ φωτογράφοι ἀπὸ ἐφημερίδες, δημοσιογράφοι, κινηματογραφικὲς μηχανὲς λήψης.

ΣΠΗΚΕΡ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ. Κυρίες καὶ Κύριοι. Βρισκόμαστε στὸ Γκύλλεν. Μετὰ τὶς φωτογραφίες στὸ σπῆτι ὅπου γεννήθηκε ἡ δισεκατομμυριοῦχος καὶ μετὰ ἀπὸ μιὰ συζήτηση πού εἶχαμε μὲ τὸν ἐφημέριο τῆς πόλης

συμμετέχουμε σὲ μιὰ κοινοτικὴ ἐκδήλωση. Ἐρχόμαστε τώρα στὸ σπουδαιότερο σημεῖο τῆς ἐπίσκεψης πού ἡ κυρία Κλαίρη Τσαχανασιὰν πραγματοποιεῖ στὴν τόσο συμπαθητικὴ ὅσο καὶ γραφικὴ πόλη ὅπου γεννήθηκε. Ἄν καὶ ἡ διάσημη κυρία δὲν εἶναι παρούσα, ὁ δήμαρχος πρόκειται νὰ κάμει ἐν ὀνόματί της μιὰ σπουδαία δῆλωση. Βρισκόμαστε στὴν αἴθουσα τοῦ θεάτρου τοῦ «Χρυσοῦ Ἀπόστολου». Εἶναι τὸ ξενοδοχεῖο ἐκεῖνο ὅπου διανυκτέρευσε ὁ Γκαῖτε. Πάνω στὴ σκηνὴ ἡ ὁποία μάλιστα φιλοξενεῖ καὶ τὶς παραστάσεις τοῦ θεάτρου τοῦ Κάλμερστατ, ἔχουν συγκεντρωθεῖ οἱ ἄντρες. Σύμφωνα μ' ἓνα παλιὸ ἔθιμο-ὅπως μὸλις μᾶς πληροφόρησε ὁ δήμαρχος. Οἱ γυναῖκες βρίσκονται στὴν πλατεῖα τοῦ θεάτρου κι αὐτὸ σύμφωνα μὲ τὴν παράδοση. Γιορταστικὸ περιβάλλον, ἀνυπομονησία ἀνευ προηγουμένου. Βρίσκονται ἐδῶ τὰ ἐπίκαιρα, οἱ συνάδελφοί μου τῆς τηλεόρασης, ρεπόρτερ ἀπ' ὅλον τὸν κόσμον. Καὶ τώρα ἀγαπητοί μου ἀκροατὲς ἀρχίζει νὰ μιλά ὁ δήμαρχος.

(Ὁ ρεπόρτερ πηγαίνει μὲ τὸ μικρόφωνο πρὸς τὸν δήμαρχο πού στέκεται στὸ μέσο τῆς σκηνῆς. Οἱ κάτοικοι τοῦ Γκύλλεν βρίσκονται σὲ ἡμικύκλιο γύρω ἀπ' αὐτόν).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ καλωσορίσω τὴν Κοινότητα τοῦ Γκύλλεν, καὶ νὰ κηρύξω τὴν ἐναρξιν τῆς συνελύσεως. Θέμα της. Ἐνα καὶ μοναδικόν. Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ καταστήσω γνωστὸν ὅτι ἡ κ. Τσαχανασιὰν ἡ θυγάτηρ τοῦ διακεκριμένου συμπολίτου μας τοῦ ἀρχιτέκτονος Γοδεφρίδου Βέσερ σκοπεύει νὰ μᾶς δωρίσει ἓνα δισεκατομμύριο.

(Ἐνας φίλος ἀπλώνεται ἀνάμεσα στοὺς δημοσιογράφους).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. 500 ἑκατομμύρια στὴν πόλη 500 ἑκατομμύρια νὰ μοιραστοῦν στοὺς πολῖτες.

(Σιγή).

ΣΠΗΚΕΡ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ. (Πνιγμένα). 'Αγαπητοί μου ακροατές και ακροάτριες. Μιά αίσθηση φοβερή. Μιά δωρεά, πού με μιὰ και μόνο κίνηση κάνει τους κατοίκους τῆς μικρῆς τούτης πόλης εὐπορους ἀστούς και ταυτόχρονα περιγράφεται ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα κοινωνικά πειράματα τῆς ἐποχῆς μας. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι κάπως μουνδιασμένοι. Νεκρική σιγή. Σ' ὄλα τὰ πρόσωπα εἶναι ζωγραφισμένη ἡ πῦρ δυνατὴ συγκίνηση.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Τὸ λόγο ἔχει τώρα ὁ κ. Καθηγητῆς. (Ὁ σπῆκερ τοῦ ραδιοφώνου πλησιάζει τὸ μικρόφωνο στὸν καθηγητή).

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. "Ἄνθρωποι τοῦ Γκύλλεν Πρέπει νὰ μᾶς ἔχει γίνει πλέον σαφῶς ἀντιληπτὸν ὅτι ἡ κυρία Κλαίρη Τσαχανασιὰν προσφέροντας αὐτὸ τὸ ποσὸν ἐπιθυμεῖ κάτι τὸ συγκεκριμένον. Τί εἶναι αὐτὸ τὸ συγκεκριμένον; Θέλει νὰ μᾶς κάνει εὐτυχισμένους διὰ τοῦ χρήματος νὰ μᾶς κατακλύσει με χρυσάφι νὰ ἐξυγιάνει τὰ ἐργοστάσια τοῦ Βάγκνερ, τῆ «θέση κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο», τὸν Μπόκμαν; Τὸ ξέρετε πῶς δὲν εἶναι ἔτσι ἀκριβῶς; Ἡ κυρία Κλαίρη Τσαχανασιὰν σχεδιάζει περισσότερον σπουδαῖο. "Ἐναντι τοῦ δισεκατομμυρίου τῆς ἐπιθυμεῖ δικαιοσύνην, ναὶ τὴν δικαιοσύνην. Ἐπιθυμεῖ ὅπως ἡ κοινότης μετατραπῆ εἰς μίαν δικαίαν τοιαύτην. Ἡ ἀπαίτησή τῆς αὐτὴ θέτει μέσα μας ἐρωτηματικά. Δὲν εἴμεθα λοιπὸν μιὰ κοινωνία δικαίου;

ΠΡΩΤΟΣ. Ποτέ!

ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Ἄνεχτήκαμε ἕνα ἔγκλημα!

ΤΡΙΤΟΣ. Μιὰ δικαστικὴ πλάνη.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ. Τὴν ψευδορκία.

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΦΩΝΗ. "Ἐνα παλιᾶθρωπο!

ΜΙΑ ἈΛΛΗ ΦΩΝΗ. Πολὺ σωστά.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Πολίται τοῦ Γκύλλεν: Αὐτὴ εἶναι ἀλλοίμενο ἢ πικρὰ κατάστασις τῶν πραγμάτων. Ἄνεχθήκαμε τὴν ἀδικίαν. Βεβαίως ἀναγνωρίζω πέρα ὡς πέρα τὴν ὕλικὴν δυνατότητα τὴν ὁποίαν μᾶς προσφέρει τὸ δισεκατομμύριον. Δὲν παραβλέπω μὲ κανέναν τρόπον τὸ γεγονός ὅτι ἡ πενία εἶναι ἡ αἰτία διὰ τὰ τόσα και τόσα θλιβερά και πικρά. Καὶ ἐντούτοις. Ἡ αἰτία δὲν εἶναι τὸ χρῆμα. (Τεράστια ἐπιδοκιμασία).

Αἰτία δὲν εἶναι, οὔτε ἡ εὐημερία, οὔτε ἡ καλοπέρασις, οὔτε ὁ πλοῦτος. Ἐδῶ πρόκειται διὰ τὸ ἄν ἐπιθυμοῦμε νὰ κάνωμε τὴν δικαιοσύνην πράξι. Καὶ ὄχι μονάχα αὐτὴν, ἀλλὰ και ὄλα τὰ ἄλλα ἰδανικά τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν βάση τοῦ Δυτικοῦ μας πολιτισμοῦ. Εἶναι τὰ ἰδανικά διὰ τὰ ὁποῖα ἀγωνίστηκαν οἱ πρόγονοί μας και διὰ τὰ ὁποῖα και πέθαναν. (Θύελλα ἐπευφημιῶν). Ἡ ἐλευθερία διακυβεύεται ὅταν ἡ ἀγάπη διὰ τὸν πλησίον πληγώνεται, ὅταν ἡ προσφορὰ διὰ τὴν προστασίαν τῶν ἀδυνάτων περιφρονεῖται, ὅταν ὁ γάμος προσβάλλεται, τὸ δικαστήριον ἐξαπατᾶται μιὰ νεαρὰ μητέρα ἐξωθεῖται εἰς τὴν ἀθλιότητα (Ἐπιφωνήματα ἀποδοκιμασίας). Θὰ πρέπει — γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ — νὰ πάρωμε ἐπὶ τέλος στὰ σοβαρά τὰ ἰδανικά μας. Πάρα πολὺ στὰ σοβαρά. (Θύελλα ἐπευφημιῶν). Ὁ πλοῦτος ἔχει τότε νόημα και μόνον, ἂν ἐξ αὐτοῦ πηγάζει πλοῦτος καλωσύνης. Προικισμένος θὰ εἶναι μόνον αὐτός, ὁ ὁποῖος μόνον διὰ καλωσύνην πεινᾷ. Ἐχετε σεῖς αὐτὴν τὴν πείνα, ἄνδρες τοῦ Γκύλλεν; Αὐτὴν τὴν πείνα τοῦ πνεύματος και ὄχι τὴν ἄλλην τὴν βέβηλον τὴν πείναν τοῦ σώματος; Αὐτὸ εἶναι τὸ ἐρώτημα τὸ ὁποῖον ὡς διευθυντῆς τοῦ Γυμνασίου θὰ ἤθελα νὰ θέσω. Μόνον ἂν δὲν ἤμπορεῖτε νὰ ὑποφέρετε τὸ κακόν, ἂν δὲν ἤμπορεῖτε νὰ ζήσετε πλέον κάτω ἀπὸ τὰς συνθήκας ἑνὸς κόσμου ἀδικίας, τότε θὰ ἤμπορούσατε νὰ φέρετε τὸ δισεκατομμύριον τῆς κυρίας Τσαχανασιὰν και νὰ

ἐκπληρώσητε τὸν ὄρον μὲ τὸν ὅποιον εἶναι συνδεδεμένη ἢ δωρεὰ αὕτη. Αὐτὸ σᾶς παρακαλῶ νὰ τὸ ἀναλογιστεῖτε καλῶς, ἄνθρωποι τοῦ Γκύλλεν.

(Μεγάλος θόρυβος ἐπιδοκιμασίας).

ΣΠΗΚΕΡ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ. Ἀκοῦτε τίς ἐπευφημίες, κυρίες καὶ κύριοι. Εἶμαι συγκλονισμένος. Ὁ λόγος τοῦ Γυμνασιάρχου ἀποδεικνύει ἕνα ἠθικὸ μεγαλεῖο τέτοιο πού σήμερα δὲν τὸ συναντοῦμε δυστυχῶς καὶ πολὺ συχνά. Θαρραλέα ὑπογράμμισε τὰ ἐν γένει κακῶς ἔχοντα, τίς ἀδικίες, πού ὅπως καὶ νὰ τὸ κάνουμε συμβαίνουν παντοῦ, ὅπου ὑπάρχουν ἄνθρωποι.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἄλφρεντ Ἰλλ...

Ο ΣΠΗΚΕΡ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ. Ὁ Δήμαρχος λαμβάνει καὶ πάλι τὸν λόγο.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἄλφρεντ Ἰλλ ἔχω νὰ σοῦ ὑποβάλω μίαν ἐρώτησι.

(Ὁ Ἀστυνόμος δίδει στὸν Ἰλλ μιὰ σπρωξιά. Αὐτὸς σηκώνεται. Τὸν πλησιάζει ὁ Σπῆκερ μὲ τὸ μικρόφωνο).

ΣΠΗΚΕΡ ΤΟΥ ΡΑΔ. Τώρα θὰ ἀκούσετε τὴν φωνὴ τοῦ ἀνδρὸς τῆ ὑποδείξει τοῦ ὁποίου ἔγινε ἡ δωρεὰ τῆς Τσαχανασιάν, τῆ φωνῆ τοῦ Ἄλφρεντ Ἰλλ, τοῦ παλιοῦ φίλου τῆς εὐεργέτιδος. Ὁ Ἄλφρεντ Ἰλλ εἶναι ἕνας εὐρωστος ἄντρας 70 περίπου χρονῶν, ἕνας Γκυλλενιώτης ἑκατὸ τοῖς ἑκατὸ ἀπὸ καλὴ πάστα, συγκινημένος βέβαια ἀπὸ εὐγνωμοσύνη, γεμάτος ἐσωτερικὴ ἱκανοποίησι.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἄλφρεντ Ἰλλ. Ἡ δωρεὰ μᾶς ἔχει γίνε ἐξαιτίας σας. Ἐχετε γνῶσι αὐτοῦ τοῦ γεγονότος ;
(Ὁ Ἰλλ λέει κάτι σιγανά).

ΣΠΗΚΕΡ ΤΟΥ ΡΑΔ. Πρέπει νὰ μιλάτε δυνατότερα καλὸ μου γεροντάκι γιὰ νὰ καταλαβαίνουν καὶ οἱ ἀκροατές μας καὶ οἱ ἀκροάτριές μας.

ΙΛΛ. Μάλιστα.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Θὰ σεβαστεῖτε τὴν ἀπόφασή μας γιὰ τὴν ἀποδοχὴ ἢ τὴν ἀποποίηση τῆς δωρεᾶς τῆς κυρίας Τσαχανασιάν ;

ΙΛΛ. Θὰ τὴν σεβαστῶ.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Θέλει κανεὶς νὰ ὑποβάλει καμμιά ἐρώτησι στὸν Ἄλφρεντ Ἰλλ ;
(Σιωπὴ).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἐχει νὰ κάνει κανεὶς καμμιά παρατήρησι γύρω ἀπὸ τὴν δωρεὰ τῆς κυρίας Τσαχανασιάν ;
(Σιωπὴ).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Πάτερ μου ;
(Σιωπὴ).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Κύριε γιατρέ ;
(Σιωπὴ).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Μήπως ἐκ μέρους τῆς ἀστυνομίας ;
(Σιωπὴ).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἡ πολιτικὴ ἀντιπολίτευσι ;
(Σιωπὴ).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Προχωρῶ λοιπὸν στὴν ψηφοφορία.

(Σιγὴ. Ἀκούγεται μονάχα ὁ θόρυβος ἀπὸ τίς μηχανές λήψης καὶ ἀστράφτουν τὰ φλάς τῶν φωτογραφικῶν μηχανῶν).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ὅποιος καθαρὰ τῆ καρδίᾳ θέλει νὰ ἀποδώσει δικαιοσύνη ἄς σηκώσι τὸ χέρι.
(Ὁλοι, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἰλλ σηκώνουν τὰ χέρια).

ΣΠΗΚΕΡ ΤΟΥ ΡΑΔ. Στὴν αἴθουσα τοῦ θεάτρου ἐπικρατεῖ εὐλαβικὴ σιγὴ. Τίποτε ἄλλο ἀπὸ μιὰ τε κστία θάλασσα ἀπὸ σηκωμένα χέρια, σὰ μιὰ δυναμικὴ συνωμοσία γιὰ ἕναν καλύτερο, δικαιοτέρα κόσμο. Μόνον τὸ γεροντάκι κάθεται ἀκίνητο, καταβεβλημένο ἀπὸ τὴ χάρα. Ὁ σκοπὸς του ἔχει ἐπιτευχθεῖ, ἡ δωρεὰ χάρι τὴν εὐεργέτιδα φίλη τῶν νεανικῶν του χρόνων ἔχει γίνε πραγματικό.

της !
ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἡ δωρεὰ τῆς Κλαίρης Τσαχανασιὰν γίνεται ἀποδεκτὴ. Ὁμοφώνως. Καὶ ὄχι ἐξαιτίας τῶν χρημάτων.

ΟΛΟΙ. Ὅχι ἐξαιτίας τῶν χρημάτων !

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἀλλὰ γιὰ τὴ δικαιοσύνη !

ΟΛΟΙ. Ἀλλὰ γιὰ τὴ δικαιοσύνη !

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Καὶ ἐπειδὴ τὸ ζητᾶ ἡ συνείδησή μας !

ΟΛΟΙ. Καὶ ἐπειδὴ τὸ ζητᾶ ἡ συνείδησή μας !

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Γιατὶ δὲν μπορούμε νὰ ζήσουμε ὅταν ἀνάμεσά μας ἀνεχόμεστε ἓνα ἔγκλημα.

ΟΛΟΙ. Γιατὶ δὲν μπορούμε νὰ ζήσουμε ὅταν ἀνάμεσά μας ἀνεχόμεστε ἓνα ἔγκλημα.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ποῦ πρέπει νὰ τὸ ξεριζώσουμε.

ΟΛΟΙ. Ποῦ πρέπει νὰ τὸ ξεριζώσουμε.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Γιὰ νὰ μὴ βλάψουμε τίς ψυχές μας !

ΟΛΟΙ. Γιὰ νὰ μὴν βλάψουμε τίς ψυχές μας !

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Καὶ τὰ ἱερότατα ἀγαθὰ μας !

ΟΛΟΙ. Καὶ τὰ ἱερότατα ἀγαθὰ μας !

ΙΛΛ. (Ξεφωνίζει) Θεέ μου !

(Ὅλοι στέκονται ἐπιβλητικὰ μὲ ὑψωμένα τὰ χέρια, ὅμως ἡ μηχανὴ λήψης τῶν ἐπικαίρων παθαίνει μιὰ βλάβη).

ΟΠΕΡΑΤΕΡ. Τὶ κρίμα κύριε Δήμαρχε Ὁ φωτισμὸς ἔκανε ἀπεργία. Ἄλλη μιὰ φορὰ ἡ ψηφοφορία παρακαλῶ.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἀκόμη μιὰ φορὰ ;

ΟΠΕΡΑΤΕΡ. Ναι γιὰ τὰ ἐπίκαιρα σᾶς παρακαλῶ.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Μὰ φυσικά.

ΟΠΕΡΑΤΕΡ. Εἶναι ἐν τάξει ὁ προβολέας ;

ΜΙΑ ΦΩΝΗ. Ἐν τάξει.

ΟΠΕΡΑΤΕΡ. Ἐμπρός λοιπόν.

(Ὁ Δήμαρχος παίρνει πόζα)

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ὅποιος καθαρῶς τῇ καρδίᾳ θέλει νὰ ἀποδέχεται δικαιοσύνη ἅς σηκώσει τὸ χέρι.

(Ὅλοι σηκώνουν τὰ χέρια).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἡ δωρεὰ τῆς Κλαίρης Τσαχανασιὰν γίνεται ἀποδεκτὴ. Ὁμοφώνως. Καὶ ὄχι ἐξ αἰτίας τῶν χρημάτων.

ΟΛΟΙ. Καὶ ὄχι ἐξ αἰτίας τῶν χρημάτων !

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἀλλὰ γιὰ τὴ δικαιοσύνη !

ΟΛΟΙ. Ἀλλὰ γιὰ τὴ δικαιοσύνη !

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Καὶ ἐπειδὴ μᾶς τὸ ζητᾶ ἡ συνείδησή μας !

ΟΛΟΙ. Καὶ ἐπειδὴ μᾶς τὸ ζητᾶ ἡ συνείδησή μας !

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Γιατὶ δὲν μπορούμε νὰ ζήσουμε ὅταν ἀνάμεσά μας ἀνεχόμεστε ἓνα ἔγκλημα !

ΟΛΟΙ. Γιατὶ δὲν μπορούμε νὰ ζήσουμε ὅταν ἀνάμεσά μας ἀνεχόμεστε ἓνα ἔγκλημα !

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ποῦ πρέπει νὰ τὸ ξεριζώσουμε !

ΟΛΟΙ. Ποῦ πρέπει νὰ τὸ ξεριζώσουμε !

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Γιὰ νὰ μὴν βλάψουμε τίς ψυχές μας !

ΟΛΟΙ. Γιὰ νὰ μὴν βλάψουμε τίς ψυχές μας !

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Καὶ τὰ ἱερότατα ἀγαθὰ μας !

ΟΛΟΙ. Καὶ τὰ ἱερότατα ἀγαθὰ μας !

(Σιγή).

ΟΠΕΡΑΤΕΡ. (σιγανὰ). Ἰλλ. Ἄντε λοιπόν !

(Σιγή).

ΟΠΕΡΑΤΕΡ. (ἀπογοητευμένος). Μπὰ τίποτα. Ἄχ τί συμφορά. Δὲν πῆρε τὸ «Θεέ μου». Αὐτὴ ἡ κραυγὴ τῆς χαρᾶς ἦταν ἰδιαίτερα ἐντυπωσιακὴ.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Οἱ κύριοι δημοσιογράφοι καὶ οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ραδιοφωνίας καὶ τῶν ἐπικαίρων καλοῦνται γιὰ ἓνα μεζεδάκι στὸ ρεστωράν. Παρακαλῶ ἅς ἐγκαταλείψουν τὴν αἴθουσα ἀπὸ τὴν ἐξοδο τῆς σκηνῆς καλύτερα. Γιὰ τίς κυρίες σερβίρεται τσαϊ στὸν κῆπο τοῦ «Χρυσοῦ

Ἀπόστολου». *(Ὁ τύπος, οἱ εκπρόσωποι τῆς ραδιοφωνίας καὶ τῶν ἐπικαίρων φεύγουν ἀπὸ τὴν σκηνὴ ἀπὸ πίσω δεξιὰ. Οἱ ἄντρες μένουν ἀκίνητοι πάνω στὴ σκηνὴ. Ὁ Ἴλλ κάνει νὰ φύγει.)*

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Σταμάτα!

(Τὸν σπρώχνει πάνω στὸν πάγκο).

ΙΛΛ. Σήμερα λοιπόν...

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Σήμερα.

ΙΛΛ. Σκέφτηκα πὼς θά'ταν καλύτερα στὸ μαγαζί μου.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Γίνεται καὶ δῶ.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Εἶναι κανεὶς ἀκόμη στὴν πλατεία;

(Ὁ Τρίτος καὶ ὁ Τέταρτος κοιτάζουν ἐρευνητικὰ τὴν πλατεία).

ΤΡΙΤΟΣ. Κανείς.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Στὸν ἐξώστη;

ΤΕΤΑΡΤΟΣ. Ἄδειος εἶναι.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Κλειστε τὶς πόρτες. Δὲν ἐπιτρέπεται πιά σὲ κανένα νὰ περάσει.

(Οἱ δύο πηγαίνουν πρὸς τὴν πλατεία).

ΤΡΙΤΟΣ. Κλειστὴ εἶναι.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ. Κλειστὴ εἶναι.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Σβῆστε τὰ φῶτα. Τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ μπαίνει μέσα ἀπ' τὸ παράθυρο τοῦ ἐξώστη. Εἶναι ἀρκετό.

(Ἡ σκηνὴ σκοτεινιάζει. Μέσα στὸ ἀδύνατο φεγγαρόφωτο οἱ σιλουέτες γίνονται ὄλο καὶ πιὸ ἀφηρημένες).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Σχηματίστε ἓνα διάδρομο.

(Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Γκύλλεν σχηματίζουν ἓνα διάδρομο μὲ τὰ σώματά τους. Στὸ τέλος του στέκεται ὁ ἀθλητὴς ντυμένος τώρα μὲ κομπὸ ἄσπρο πανταλόνι μὲ μιὰ κόκκινη ἐσάρπα πάνω ἀπὸ τὸ ἀθλητικὸ του φανελλάκι).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Πάτερ μου, ἐλάτε παρακαλῶ.

(Ὁ ἐφημέριος πηγαίνει ἀργὰ πρὸς τὸν Ἴλλ καὶ κάθεται πλάι του).

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Λοιπὸν τέκνον μου..... Ἔφτασε καὶ τούτῃ ἡ δύσκολη στιγμὴ γιὰ σένα.

ΙΛΛ. Ἐνα τσιγάρο.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Ἐνα τσιγάρο κ. Δήμαρχε.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. *(Μὲ θέσση).* Βέβηβια, βέβηβια. Νὰ πάρτε ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα.

(Δίνει τὸ κοντινὸν στὸν ἐφημέριον ποὺ τὸ προτείνει στὸν Ἴλλ. Αὐτὸς παίρνει ἓνα τσιγάρο. Ὁ ἀστυνόμος τοῦ δίνει φωτιά καὶ ὁ ἐφημέριος δίνει πάλι τὸ κοντινὸν στὸν Δήμαρχο).

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Ὅπως ἀναφέρει καὶ ὁ Προφήτης Ἀμώς, πρέπει...

ΙΛΛ. Ἄστο νὰ λείπει...

(Ὁ Ἴλλ καπνίζει).

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Δὲν φοβάστε;

ΙΛΛ. Ὁχι καὶ τόσο πολὺ. *(Καπνίζει).*

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. *(Χωρὶς νὰ ξέρει τί νὰ κάνει.)* Ἐγὼ θὰ προσευχηθῶ γιὰ σᾶς.

ΙΛΛ. Προσευχηθεῖτε καλύτερα γιὰ τὸ Γκύλλεν.

(Καπνίζει. Ὁ ἐφημέριος σηκώνεται ἀργὰ).

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς ἐλεεῖ.

(Πηγαίνει ἀργὰ στὴ σειρὰ ποὺ εἶναι καὶ οἱ ἄλλοι).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Σηκωθεῖτε Ἀλφρεντ Ἴλλ.

(Ὁ Ἴλλ διστάζει).

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Σήκω λοιπὸν ἀπάνω γουρούνη. *(Τὸν τραβᾷ καὶ τὸν σηκώνει).*

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἀρχιφύλαξ! Συγκρατηθεῖτε!

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Συγγνώμη παραφέρθηκα.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἐλάτε Ἀλφρεντ Ἴλλ.

(*Ο Ίλλ αφήνει να του πέσει το τσιγάρο το σβύνει με το πόδι του. Μετά πηγαίνει άργά στο μέσον τής σκηνης και γυρίζει την πλάτη του προς το κοινό*).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Πηγαίνετε μέσα από το διάδρομο.

(*Ο Ίλλ διστάζει*).

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ. Κουνήσου λοιπόν.

(*Ο Ίλλ πηγαίνει άργά ανάμεσα από το δρόμο των σιωπηλών άντρών. Στο τέλος του διαδρόμου δρθώνεται ο άθλητής.*

Ο Ίλλ σταματά. Μετά κάνει στροφή αλλά βλέπει πόσο ανέλεητα κλείνει ο διάδρομος γύρω του, πέφτει στα γόνατα. Ο διάδρομος μεταβάλλεται σ' ένα ανθρώπινο κουβάρι. Αφωνοι οί άντρες συνωστίζονται γύρω από τον πεσμένο Ίλλ και κάθονται άργά στα πόδια τους. Σιγή. Από μπροστά άριστερά έρχονται οί δημοσιογράφοι. Η σκηνη φωτίζεται).

Α'. ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Τι συμβαίνει εδώ ;

(*Οί άντρες σηκώνονται και συγκεντρώνονται στο βάθος τής σκηνης χωρίς να μιλούν. Μονάχα ο γιατρός μένει πίσω γονατισμένος μπροστά σ' ένα πτώμα που είναι σκεπασμένο μ' ένα καρό τραπεζομάντηλο άπ' αυτά που βλέπει κανείς συχνά στα πανδοχεία. Σηκώνεται και παίρνει το στηθοσκόπιο*).

ΓΙΑΤΡΟΣ. Συγκοπή καρδιάς.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Θάνατος από χαρά.

Α. ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Θάνατος από χαρά.

Β'. ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Η ζωή γράφει καμιά φορά τις πιο ωραίες ιστορίες.

Α' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ. Στη δουλειά μας τώρα.

(*Οί δημοσιογράφοι φεύγουν από πίσω δεξιά τής σκηνης. Από άριστερά έρχεται η Κλαίρη Τσαχανασιάν άκολουθούμενη από τον Butler. Βλέπει το πτώμα και σταματά. Μετά προχωρεί άργά προς το μέσον τής σκηνης και γυρίζει προς το κοινό*).

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Φέρτε τον εδώ.

Ο Ρόμπυ και ο Τόμπυ έρχονται μ' ένα φορείο, βάζουν άπάνω τον Ίλλ και τον φέρονον μπροστά στα πόδια τής Τσαχανασιάν.

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Έεσκεπάσε τον. Μπόμπυ.

(*Ο Butler ξεσκεπάζει το πρόσωπο του Ίλλ. Η Τσαχανασιάν τον παρατηρεί για ώρα χωρίς να κινείται*).

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Ο ίδιος, όπως ήταν τότε πριν από πολύ καιρό, ο μαύρος πάνθηρας. Σκεπάστε τον, Μπόμπυ.

(*Ο Butler του σκεπάζει ξανά το πρόσωπο*).

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Βάλτε τον στο φέρετρο.

(*Ο Ρόμπυ και ο Τόμπυ παίρνουν το πτώμα από την σκηνη άπ' άριστερά*).

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Οδηγήσέ με στο δωμάτιο μου Μπόμπυ. Και πές να ετοιμάσουν τις άποσκευές. Φεύγουμε για το Κάπρι.

(*Ο Butler τής δίνει το μπράτσο του. Βγαίνει άργά έξω άπ' άριστερά. Σταματά*).

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Δήμαρχε.

(*Από άριστερά άπó τή σειρά των σιωπηλών άντρών έρχεται άργά ο Δήμαρχος*).

ΚΛ. ΤΣΑΧ. Το τσέκ.

(*Του δίνει ένα χαρτί και βγαίνει με τον ύπηρέτη*).

Τα κοστούμια που όλο και γίνονται καλύτερα, ή ανερχόμενη εñημερία, διακριτική χωρίς φόβο, όμως έτσι που να μην μπορεί να περισει πιά άπαρατήρητη, κάνουν το χώρο τής σκηνης όλο και πιο έλκυστικό. Η κοινωνική βαθμίδα ανεβαίνει, μεταβάλλεται σά να μετακόμιζε κανείς χωρίς να το καταλάβει από ένα κατάλυμα φτωχών ανθρώπων σε μιá μοντέρνα καλοστημένη πολιτεία. Στην έκφραση αυτού του τελευταίου σκηνικού ή άνοδος αυτή βρίσκει την άποθέωσή της. Ο κάποτε γκριζος κόσμος τεχνικά άστραγτερός, μεταμορφωμένος μέσα στον πλούτο καταλήγει

σ' ένα παγκόσμιο *happy end*. Σημαίες, γιορτινές, πλακάτ,
φως ΝΕΟΝ περιστοιχίζουν τὸ χῶρο τοῦ σταθμοῦ ποῦ τόρρι
ἔχει ἀνακαινιστῆ καὶ οἱ Ἰγγλέζικοὶ — γυναῖκες καὶ
ἄντρες — σχηματίζουν διὰ χροῶν ποῦ μοῦνουν μὲ τὸ
χρῶν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς τραγωδίας, ὅχι συμπτωματικὰ
ἀλλ' αἰτιολογῶντας θέση στὸν ὄρισμὸ τῆς οὐσίας, σὺν ἑνα
μισοβουλιγαμένο πλοῖο ποῦ καθὼς βρῆθίζεται στέλνει τὰ
τελευταῖα του σιγῶνα.

ΧΟΡΟΣ Ι. Πολλὰ τὰ φοβερά.

Κρατοὶ σεισμοὶ

Βουνὰ τῆς λάβας, παλῖρροιες τῆς θάλασσας.

Καὶ πόλεμοι.

Τρίζουν οἱ ἄλυσίδες,

μεσ' στὰ καλοοργωμένα τὰ χωράφια

καθὼς τὰ τάνκς τσακίζουν τὴ σοδειά τους.

Καὶ τοῦ ἡλίου ὁ ἀδελφός — τὸ μανιτάρι τῆς ἀτομικῆς
βόμβας.

ΧΟΡΟΣ ΙΙ. Ὅμως τίποτα πιὸ φοβερὸ ἀπὸ τὴ φτώχεια.

Περιπέτεια αὐτὴ δὲν γνωρίζει καμιὰ

κι' ἀνελέητα τὸ γένος σφίγγει τῶν ἀνθρώπων.

Ἄδειες μέρες πάνω σὲ ἄδειες μέρες στοιβάζει.

Καὶ ἡ ζωὴ περνᾷ.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ. Κι οἱ μανάδες ἀλλοίμονο

σ' ὅ,τι ἀγαποῦν,

τὸν ἀργότατο θάνατο βλέπουν,

μὲ δεμένα τὰ χέρια.

ΑΝΤΡΕΣ. Ὁ ἄντρας ὅμως, προδοσία σκέφτεται,

ξεσηκωμὸ ζητᾷ.

ΠΡΩΤΟΣ. Κατὰ κεῖ, μὲ σχισμένα παπούτσια τραβᾷ.

ΤΡΙΤΟΣ. Καὶ βρώμικο λάχανο ἔχει στὸ στόμα.

ΧΟΡΟΣ ΙΙ. Τί ἀδειανὰ τὰ μέρη ὅπου δούλευε κάποτε
τὸ ψωμί γιὰ νὰ φέρει.

ΧΟΡΟΣ ΙΙ. Καὶ τὰ τραῖνα

τῆς ἀστραπῆς ποῦ ἔχουν τὴ θωριά

δὲν προτιμοῦν αὐτὸ τὸν τόπο.

ΟΛΟΙ. Οὔτε καὶ μᾶς

ΚΥΡΙΑ ΙΑΛ. Μοίρα καλὴ

Τὸ μαγικό της ἄπλωσε ραβδί!

ΟΛΟΙ. Καὶ ὅλα τοῦτα τ' ἄλλαξε

ΓΥΝΑΙΚΕΣ. Τὰ τρυφερὰ τὰ σώματα

ἀγκαλιάζουν τώρα πρεπούμενα φουστάνια

ΠΙΟΣ. Τὸ παλληκάρι σπὸρ αὐτοκίνητο ὀδηγεῖ.

ΑΝΤΡΕΣ. Κι ὁ ἔμπορος μεσ' τὴ λιμουζίνα.

ΚΟΡΗ. Σὲ κόκκινη ἄπλωσιὰ

κυνηγᾷ τὴ μπάλλα ἢ κοπελλιὰ

ΓΙΑΤΡΟΣ. Στὸ χειρουργεῖο,

πράσινα ἀστράφτουν τὰ πλακάκια,

καὶ δίπλα τους χαρούμενα δουλεύει ὁ γιατρός.

ΟΛΟΙ. Βράδου.

Ὁ ἄντρας σπῖτι του γυρνᾷ.

Εὐχαριστημένος.

Καινούργια τὰ παπούτσια ποῦ φορᾷ.

Τὸ φαγητὸ στὸ πιάτο του ἀχνίζει.

Λάχανο εὐωδιαστό,

τὴν κοιλιὰ γιὰ νὰ γεμίσει.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ. Δίψα ὅποιος ἔχει γιὰ νὰ μάθει ἐδῶ νὰ ρθει.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Θησαυρό, στὸν θησαυρὸ σβέλτα στοιβάζει ὁ
βιομήχανος.

ΟΛΟΙ. Ροῦμπενς πάνω στὸν Ρέμπραντ.

ΖΩΓΡΑΦΟΣ. Κι ὁ καλλιτέχνης κοντεύει ἀπ' τὸ φαί νὰ

σκάσει.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Τρέμει ἡ ἐκκλησιά

Χριστούγεννα καὶ Πάσχα καὶ Πεντηκοστή.

Ἄπ' τὸν πολὺ τὸν κόσμον ποὺ πάει νὰ προσευχηθεῖ.

ΟΛΟΙ. Καὶ τὰ τραῖνα,

ποὺ ἀστραφτερὰ καὶ μεγάλοπρεπα

στὶς σιδερένιες βιαστικὰ τρέχουνε τροχιές

σταματοῦν.

Ξανά.

Τοὺς λαοὺς τόπο μὲ τόπο νὰ ἐνώσουν.

(Ἀπὸ ἀριστερὰ ἔρχεται ὁ Εἰσπρακτορας).

ΕΙΣΠΡΑΚΤΩΡ. Γκύλλεν.

ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ. Ἡ ταχεία Γκύλλεν-Ρώμη. Ἀνεβῆτε παρακαλῶ. Τὸ σαλόνι εἶναι μπροστά.

(Ἀπὸ τὸ βάθος ἔρχεται ἡ Κλαίρη Τσαχανασιάν μέσα στὸ φορεῖο τῆς ἀκίνητη, σὰν ἓνα παλιὸ ὁμοίωμα εἰδώλου ἀπὸ πέτρα, προχωρεῖ ἀνάμεσα στοὺς δυὸ ὄμιλους τοῦ χοροῦ. Τὴ συνοδεύει ἡ ἀκολουθία τῆς).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Φεύγει.

ΟΛΟΙ. Αὐτὴ ποὺ ἀπλόχερα ξέρει νὰ χαρίζει.

ΚΟΡΗ. Ἡ εὐεργέτιδα.

ΟΛΟΙ. Μαζί μὲ τὴν εὐγενικιά τῆς τὴν ἀκολουθία.

(Ἡ Κλαίρη Τσαχανασιάν εξαφανίζεται ἀπὸ δεξιά. Τέλος δυὸ ὑπηρέτες μεταφέρουν τὸ φέρετρο γιὰ τὸ μακρὸ τελεῖται τοῦ δρόμο).

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. Ἄς πάει στὸ καλὸ.

ΟΛΟΙ. Ἀκριβὸ τὸ φορτίο ποὺ παίρνει μαζί τῆς.

ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ. Ἀναχώρηση.

ΟΛΟΙ. Νὰ μᾶς φυλάξει ὁμῶς,

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ. Ἐνας Θεὸς

ΟΛΟΙ. στὸ σκαμπάνέβασμα καὶ τὸ στροβίλισμα τοῦ χρόνου

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. τὴν εὐημερία μας.

ΟΛΟΙ. Τὰ ἅγια τ' ἀγαθὰ μας

νὰ μᾶς φυλάξει

καὶ τὴν εἰρήνη,

καὶ τὴν ἐλευθερία

Ἡ νύχτα ἄς μένει μακριά,

ὑπέροχη ἢ νιόστητη ἢ πολιτεία,

σκοτάδι γιὰ νὰ μὴν γνωρίσει πιά.

Ἔτσι καὶ μεῖς μακάρια

τῆς εὐτυχίας τὰ καλὰ θεὸ νὰ γευτοῦμε.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ἡ ἐπίσκεψη τῆς γηραιᾶς κυρίας εἶναι μιά ἱστορία πού μπορεῖ νά συμβεῖ σ' ὁποιαδήποτε μικρὴ πόλη τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης, γραμμένη ἀπὸ κάποιον, πού δὲν κρατᾷ τὸν ἑαυτό του σὲ ἀπόσταση ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς καὶ πού δὲν εἶναι καὶ τόσο σίγουρος, πὼς ἂν ἦταν στὴ δική τους θέση θὰ φερόταν διαφορετικά. Τί παραπάνω εἶναι αὐτὴ ἡ ἱστορία δὲν χρειάζεται οὔτε ἐδῶ νά εἰπωθεῖ οὔτε καὶ στό θέατρο νά σκηνοθετηθεῖ. Αὐτὸ ἰσχύει ἐπίσης καὶ γιὰ τὸ τέλος τοῦ ἔργου. Γίνονται θέβαια ἐδῶ οἱ ἀνθρώποι σεμνότεροι καὶ ἐπιβλητικότεροι ἀπ' ὅτι θὰ ἦταν φυσικὸ στὴν πραγματικότητα, μὲ μιά τάση γιὰ ποίηση καὶ ὠραία γλώσσα. Ὅμως, τοῦτο συμβαίνει ἀπλῶς καὶ μόνον γιατί μόλις τώρα ἔχουν γίνει πλούσιοι καὶ σάν φτασμένοι μιλοῦν ἐκλεκτικώτερα. Περιγράφω ἀνθρώπους ὄχι μαριονέττες, ἕνα δρώμενο κι ὄχι μιὰν ἀλληγορία, στήν ἕνα κόσμον κι ὄχι μιὰ ἠθική – ὅπως μοῦ προσάπτουν μερικές φορές. Ναι οὔτε προσπαθῶ νά φέρω ἀντιμέτωπο τὸ ἔργο μου μὲ τὸν κόσμον, γιατί κάτι τέτοιο ἔρχεται μόνο του, ἀφοῦ στό θέατρο ἀνήκει ἐπίσης καὶ τὸ κοινό!

Γιὰ μένα τὸ θεατρικὸ ἔργο παριστάνεται μέσα στὶς δυνατότητες τῆς σκηνῆς, κι ὄχι κάτω ἀπὸ τὸ ροῦχο ἑνὸς ὁποιοῦδήποτε στυλ. Ἄν οἱ ἀνθρώποι τοῦ Γκύλλεν παριστάνουν τὰ δέντρα, δὲν τὸ κάνουν ἀπὸ σουρρεαλισμό, ἀλλὰ μονάχα γιὰ νά φέρουν τούτη τὴν κάπως δυσάρεστη ἐρωτικὴ ἱστορία πού παίζεται σ' αὐτὸ τὸ δάσος – κοντολογίς τὴν προσπάθεια ἑνὸς γέρου ἀνθρώπου νά ῥθει πιὸ κοντὰ μὲ μιά γηραιά κυρία – σ' ἕνα ποιητικώτερο σκηνοθετικὸ χῶρον, κι ἔτσι νά τὴν κάνουν ὑποφερτὴ. Ἐξωτερικεύομαι ἀπὸ μιά ἐμφυτὴ ἐμπιστοσύνη στό θέατρο καὶ στὸν ἠθοποιό. Αὐτὴ εἶναι ἡ πρωταρχικὴ μου ὤθηση. Τὸ ὑλικὸ μὲ δελεάζει. Ὁ ἠθοποιὸς δὲν χρειάζεται πολὺ γιὰ νά παραστήσει ἕνα ἀνθρώπον – μονάχα τὸ ἐξωτερικὸ περὶ ὅς ποῦμε, – δηλαδή τὸ κείμενον πού πρέπει θέβαια νά εἶναι σωστό. Δηλαδή: Ἐτσι ὅπως ἕνας ὀργανισμὸς περικλείεται σχηματίζοντας γύρω του ἕνα περὶ, μιὰ ἐξωτερικὴ μορφή, ἔτσι καὶ τὸ θεατρικὸ ἔργο φτιάχνει τὸ σχῆμα του μέσω τῆς γλώσσας. Ὁ θεατρικὸς συγγραφέας δίνει μονάχα τὴ γλώσσα. Ἡ γλώσσα εἶναι τὸ ἀποτέλεσμά του. Γι' αὐτὸ δὲν πρέπει κανεὶς νά ἐπεξεργάζεται τὴ γλώσσα αὐτὴ καθ' αὐτή, ἀλλὰ ὅτι τὴν δημιουργεῖ δηλ. τίς σκέψεις τῆς δράσης κ.λ.π. Μὲ τὴν γλώσσα καὶ τὸ στυλ ἀσχολοῦνται μονάχα οἱ ἐρασιτέχνες. Στὸ καθῆκον τοῦ ἠθοποιοῦ ἐγκτεῖται νομίζω τὸ νά νά ξαναφέρει σὲ πέρασ τούτου τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἡ τέχνη πρέπει νά ἐμφανίζεται σὰ Φύση. Ἄν τὸ πρῶτον ἐπίπεδον πού ἐγὼ δίδω παιχθεῖ σωστά, τότε τὸ βάθος θὰ φανεῖ ἀπὸ μόνο του. Σίγουρα δὲν συγκαταλέγομαι στὴ σημερινὴ ἐμπροσθοφυλακὴ καὶ ἔχω μιὰ δική μου θεωρία γιὰ τὴν τέχνη, – μὲ τί δὲν ἀσχολεῖται ὁ ἀνθρώπος! Ὅμως τούτη τὴ θεωρία τὴν κρατῶ σάν ἰδιωτικὴ μου γνώμη (διαφορετικὰ θὰ ἔπρεπε νά ρυθμίζωμαι τελείως σύμφωνα μ' αὐτήν) καὶ προτιμῶ νά λογαριάζωμαι καλύτερα σάν ἕνας λιγάκι ἀναστατωμένος πρωτόγονος ἀνθρώπος πού δὲν ἔχει καὶ μεγάλη διάθεση γιὰ φόρμες.

Τὸ ἔργο μου πρέπει νά σκηνοθετηθεῖ πρὸς τὴν κατεύθυνση τῶν λαϊκῶν ἔργων – νά μὲ μεταχειριστοῦν σάν ἕνα εἶδος NESTROY. Τότε θὰ πλησιάζει κανεὶς περισσότερο πρὸς τὸ πνεῦμα μου. Νά μένουσιν στὴν ἐμπνευσή μου καὶ νά ἐγκαταλείπουν τὴν ἐμβριθία, νά προσέχουν τὴν ἀκατάπαυστη ἐναλλαγὴ τῶν σκηνῶν χωρὶς αὐλαία, νά παίζουν κι' αὐτὴ ἀκόμα τὴ σκηνὴ τοῦ αὐτοκινήτου ἀπλά. Ὁ καλύτερος τρόπος θὰ ἦταν νά παιχθεῖ μ' ἕνα θεατρικὸ ὄχημα πού πάνω του θὰ ὑπάρχουν μονάχα τὰ ἀπαραίτητα γιὰ τὸ παίξιμον δηλ. κάθισμα, βολάν, προφυλακτήρας. Τὸ αὐτοκίνητον νά μπορεῖ νά φαίνεται ἀπὸ μπροστά, τὸ πίσω κάθισμα νά εἶναι κάπως ὑψωμένο. Ὅλα αὐτὰ πρέπει θέβαια νά εἶναι καινούργια, καινούργια ὅπως τὰ κίτρινα παπούτσια κ.τ.λ. (Αὐτὴ ἡ σκηνὴ δὲν ἔχει καμμιά σχέση μὲ τὸν Οὐάϊλερ. Πὼς θὰ, μπορούσε ἄλλωστε; Διαλεκτικὴ ἀσκηση γιὰ κριτικούς).

Ἡ Κλαίρη Τσαχανασιάν δὲν παριστάνει οὔτε τὴ δικαιοσύνη, οὔτε τὸ σχέδιον Μάρσαλ, οὔτε καν τὴν Ἀποκάλυψη. Εἶναι μονάχα αὐτὸ πού εἶναι – ἡ πλουσιώτερη γυναίκα τοῦ κόσμου – πού μὲ τὴν περιουσία τῆς εἶναι σὲ θέση νά ἐνεργεῖ ὅπως μιὰ ἡρωίδα ἀρχαίας τραγωδίας, ἀπόλυτη, φρικιαστικὴ, κάτι σάν τὴ Μήδεια. Ἡ κυρία ἔχει χιούμορ – αὐτὸ δὲν πρέπει νά περάσει ἀπαρατήρητον. Κρατᾷ τοὺς ἀνθρώπους σὲ ἀπόσταση – θεωρώντας τοὺς σάν ἕνα ἐμπόρευμα πού μπορεῖ νά ἀγοραστεῖ – ἀπόσταση πού τὴν κρατᾷ καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιον τῆς τὸν ἑαυτό ἄκόμα. Ἐχει μιὰ παράξενη μιὰ κακὴ γοητεία. Ὅμως, ἐπειδὴ κινεῖται ἔξω ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπινους κανονισμοὺς ἔχει γίνει κάτι τὸ ἀμετάβλητον, τὸ ἀκαμπτὸν κάτι τὸ χωρὶς ἐξέληξιν πιά, εἶναι δηλαδή κάτι πού τείνει νά ἀπολιθωθεῖ, νά γίνει ἕνα εἶδωλον. Εἶναι μιὰ ποιητικὴ παρουσία. Ἀκόμη κι ἡ ἀκολουθία τῆς, ἰδιαίτερα μάλιστα οἱ εὐνοῦχοι, δὲν πρέπει νά ἀποδωθοῦν ρεαλιστικὰ ἀποκρουστικοί, μὲ φωνές εὐνοῦχων, ἀλλὰ ἐξωπραγματικοί, παραμυθένιοι, χαμηλότονοι, σάν φαντάσματα μέσα στὴν εὐδαιμονία τους, θύματα μιᾶς ὀλοκληρωτικῆς ἐκδίκησης πού εἶναι λογικὰ ὅπως οἱ κώδικες καὶ οἱ νόμοι τῶν

πανάρχαιων χρόνων (Γιά νά κάνωμε εύκολώτερους τούς ρόλους μπορούν οι δυό εύνουχοι νά μιλάνε έναλλάξ αντί καί οι δυό μαζί, τότε όμως νά μήν γίνεται επανάληψη τής φράσης).

"Αν ή Κλαίρη Τσαχανασιάν είναι από τήν άρχή άκίνητη, μιά ήρωίδα, έτσι γίνεται κάποτε καί ό γέρος αγαπημένος της. "Ενας βρώμικος μπακάλης πέφτει στήν άρχή θύμα χωρίς καν νά τό ύποψιάζεται. "Ενοχος, νομίζοντας ότι ή ζωή θά 'χε από μόνη της σβύσει τά κρίματά του. Είναι ό τύπος του άπλου, άπερίσκεπτου ανθρώπου πού μέσα του άρχίζει σιγά σιγά νά ξυπνά κάτι, κάτι τελείως προσωπικό μέσω τής φρίκης καί του φόβου του. Γνωρίζοντας έσωτερικά τή δικαιοσύνη - άναγνωρίζοντας τήν ένοχή του - γίνεται μεγάλος μέσω του θανάτου του. (Ένός θανάτου πού νά μήν στερεΐται τίποτα τό μνημειώδες). "Ο θάνατός του είναι γεμάτος νόημα καί παράλογος συνάμα. Γεμάτος νόημα θά 'ταν μονάχα στήν περίπτωση πού τό έργο διαδραματιζόνταν σέ μιά μυθική χώρα σέ μιά άρχαία πολιτεία. "Ομως τούτη δώ ή ιστορία παίζεται στό Γκύλλεν καί στό παρόν.

Σάν πρώτοι ρόλοι έμφανίζονται καί οι Γκυλλενιώτες πού δέν είναι τίποτα άλλο από άνθρωποι όπως όλοι έμεις. Δέν πρέπει πρέπει νά άποδωθούν καθόλου μά καθόλου σάν κακοί, αλλά πρώτα άποφασισμένοι νά άρνηθούν τήν προσφορά, κάνουν συνεχώς χρέη καί πάλι όχι από πρόθεση νά σκοτώσουν τόν "Ιλλ, αλλά από έλαφρότητα, άπερισκεψία, από ένδόμυχο αΐσθημα ότι σίγουρα όλα θά τακτοποιηθούν. Κατ' αυτόν τόν τρόπο πρέπει νά σκηνοθετηθεί ή δεύτερη πράξη. "Ακόμη καί ή σκηνή του σταθμού. "Ο φόβος κατέχει μονάχα τόν "Ιλλ πού άρχίζει νά άντιλαμβάνεται σέ πιά θέση βρίσκεται, δέν άκούγεται όμως ακόμη καμμιά άσχημη λέξη. Μόλις στή σκηνή πού παίζεται στήν άποθήκη του Πέτερ άρχίζει νά φαίνεται ή μεταβολή. Τό κακό πεπρωμένο δέν είναι δυνατόν νά παραμερισθεί πιά. "Από δώ κι έπειτα άρχίζουν σιγά σιγά οι κάτοικοι του Γκύλλεν νά ετοιμάζονται για τήν δολοφονία άγανακτώντας για τήν ένοχή του "Ιλλ κ.λ.π. "Ακόμη καί ή οικογένειά του πείθεται μέχρι τό τέλος ότι θά 'ρθούν καλά. Κι αυτή δέν είναι κακή, άπλώς άδύναμη όπως όλοι. Τό Γκύλλεν είναι μιά κοινότητα πού πέφτει σιγά σιγά στον πειρασμό όπως ό δάσκαλος. "Ομως τούτη ή ύποχώρηση πρέπει νά γίνεται καταληπτή. "Ο πειρασμός είναι τόσο μεγάλος καί ή φτώχεια τόσο πικρή».

"Η γηραιά κυρία δέν είναι ένα εύκολο έργο, γι' αυτόν άκριβώς τόν λόγο δέν πρέπει νά δοθει έτσι πού νά είναι δύσκολο καί όχι εύχρηστο. Πρέπει νά δοθει πάνω σέ μιά ούμανιστική βάση μέ θλίψη όχι μέ θυμό παρ' όλα αυτά μέ χιούμορ. Γιατί τίποτα άλλο δέν θά 'θλαπτε

περισσότερο τούτη τήν κωμωδία μέ τό τραγικό τέλος, από μιά ζωώδη σοβαρότητα.